

Rådmannens forslag

Strategidokument 2019–2022

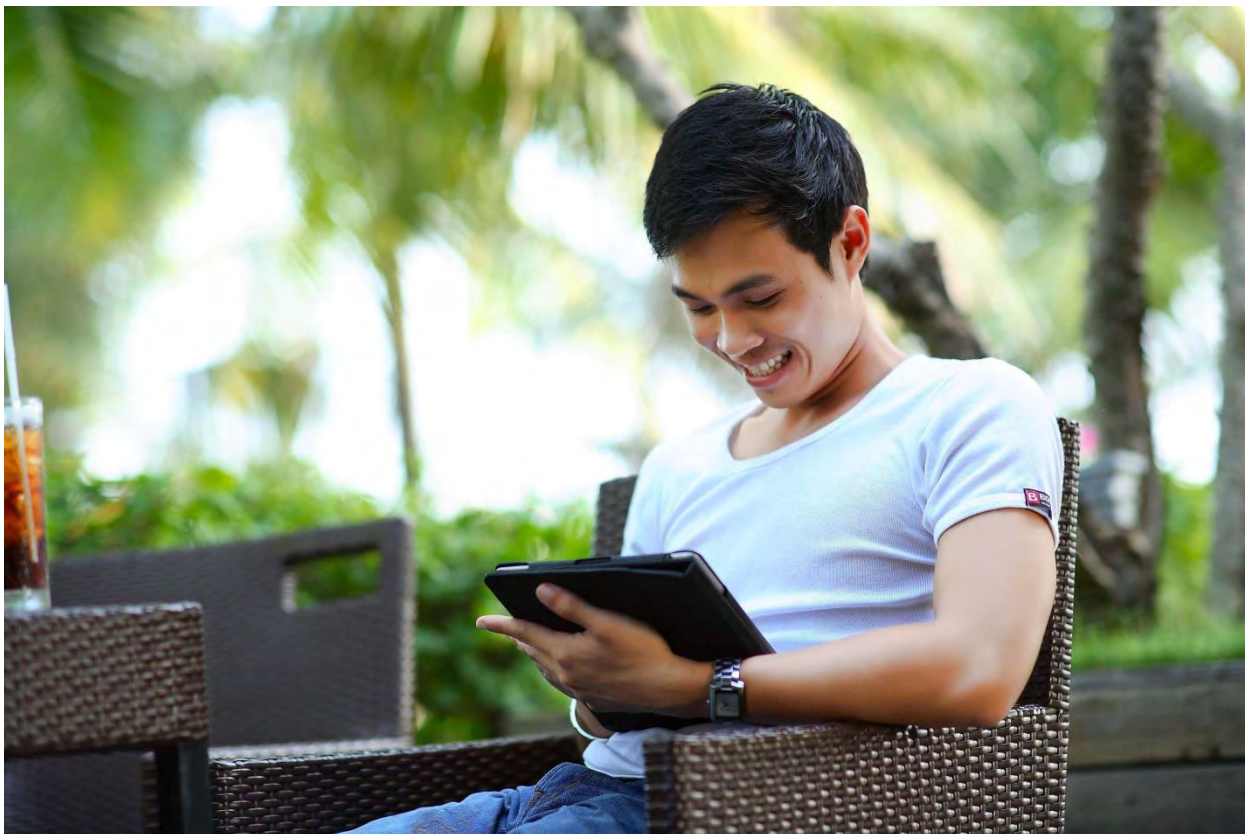

Innhold

Forord	3
Oppbygging av dokumentet	5
Økonomiske oversikter - forskriftsrapporter	7
Kommunale resultatbegrep	7
Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet.....	8
Budsjettskjema 1B - Driftsbudsjettet.....	8
Budsjettskjema 2A – Investering.....	9
Budsjettskjema 2B – per område.....	9
Budsjettskjema 3 – Oversikt Drift	12
Budsjettskjema 4 – Oversikt Investering.....	13
Prosjekter som gjenbevilges fra 2018 til 2019	14
1 Kommuneplanens samfunnsdel	15
1 A Larvik kommune 2014-2020.....	15
1 B Lardal kommune 2014-2024	16
1 C Oppfølging av effektmål fra kommuneplanens samfunnsdel	17
2 Plangrunnlag og planbehov i perioden.....	18
2 A Plangrunnlaget (gjeldende planer) pr. 1. oktober 2018.....	18
2 B Planer i prosess pr. 1. oktober 2018.....	19
2 C Utviklingstrekk som påvirker planbehovet (fra vedtatt planstrategi).....	20
2 D Planlegging i perioden	22
3 Hovedprofil og prioriteringer i perioden	23
3 A Ny kommune så langt.....	23
3 B Arbeide med å forsterke de kjennetegn som forskning sier preger de beste.....	23
3 C Organisasjonsutvikling.....	25
3 D Omstilling – effektivisering.....	26
3 E Helse og omsorg	27
3 F Økonomi	28
3 G Krevende, men spennende år i vente	28
Hovedtallene i budsjettforslaget.....	29
Sentrale inntekter	29
Sentrale utgifter	30
Finansinntekter og -utgifter	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Rammer og handlingsregel for lånegjeld	31
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	32
Kommunens tjenesteområder	33
Interne funksjoner	33
Folkevalgte styringsorganer	40
Revisjon og kontrollutvalg.....	41
Sentral stab og støtte.....	42

Økonomiplan for 2019-2022

Fellesutgifter	45
NAV	48
Hovedinntekter	50
Finansielle transaksjoner	51
Overføring til kirkelige fellesråd.....	52
Overføringer til andre etter vedtak/avtale	54
Tjenesteområdet Helse og omsorg	55
Virksomhet for funksjonshemmede	61
Arbeid og aktivitet.....	63
Sykehjem	65
Psykisk helse og avhengighet.....	67
Larvik helsehus.....	69
Hjemmetjenester	71
Fellesfunksjoner	73
Tjenesteområdet Kultur og oppvekst.....	76
Skole	84
Barnehage	86
Barne- og ungdomstjenester	88
Larvik læringscenter	90
Kultur, idrett og fritid	91
Stab Kultur og oppvekst	93
Tjenesteområdet Areal og teknikk	95
Brann og redning.....	103
Landbruk	104
Arealplan	105
KMT-Forvaltning.....	106
KMT Øya	111
Byggesak.....	113
Geodata.....	114
Stab areal og teknikk.....	115
Tjenesteområdet Eiendom	116
Boligforvaltning	122
Renhold	123
Prosjekt, drift og vedlikehold	124
Utvikling og forvaltning	131
Stab eiendom	133
Vedlegg – Betalingssatser og gebyrer	134

Forord

Medborgerskap og omstilling

Rådmannen legger med dette fram strategidokumentet med forslag til budsjett og handlingsplan for Larvik kommune for perioden 2019 – 2022. Forslaget bygger på gjeldende Strategidokument for perioden 2018 – 2021 og Rammesak 2019 – 2022, vedtatt av kommunestyret 12. september 2018.

I tillegg er vedtak i kommunestyrene i løpet av 2018 vurdert, samt eksterne rammebetingelser som er definert gjennom lovgivning og økonomiske rammer i forslaget til statsbudsjett for 2019.

I 2018 startet arbeidet med Kommuneplanens samfunnsdel og Kommuneplanens arealdel for den nye kommunen. I tillegg pågår viktig planarbeid som vil prege 2019 og 2020, og hvor de valg som blir tatt vil prege Larvik i lang tid. Det blir spennende å være folkevalgt, ansatt og innbygger i de neste årene, hvor vi sammen må ta ansvar for å skape framtiden slik vi vil ha den.

Rådmannen ønsker å forsterke oppmerksomheten mot «utenforskap» i perioden, og se på dette både på tvers av tjenesteområdene i kommunen og i dialog og samhandling med andre samfunnsaktører, både offentlige og private. Kvaliteten i samfunnet vil svekke seg vesentlig dersom antallet som føler at de faller utenfor, og de goder som andre oppfatter som selvagte og som også bidrar til å definere om du lykkes i livet ikke er for alle. Erfaring har lært oss at å mislykkes her over tid gir store negative konsekvenser for samfunnet. Rådmannen ønsker å ta i bruk nye tilnærminger i dette arbeidet, hvor nasjonal og internasjonal erfaring og forskning om metoder som faller inn under begrepene «medborgerskap» og «samskaping» blir lagt til grunn.

Rådmannen ønsker også å se på nye arbeidsformer som kan bidra til å påvirke prognosene for befolkningsvekst og befolkningssammensetning i retning av den ambisjonen som er lagt, og i den sammenheng er det selvsagt også viktig med vekst i antall arbeidsplasser. På dette området blir det viktig å utvikle en sterkere felles konstruktiv forpliktelse i samhandlingen mellom kommunen og næringslivet.

Kommunens økonomi krever betydelig omstilling for å bli bærekraftig i perioden, og ikke minst ut over denne 4-årsperioden. I den sammenheng er handlingsregel for gjeld og omstilling i driften sentrale element. Rådmannen vil gi denne nødvendige økonomiske omstillingen topp oppmerksomhet i perioden, og ønsker en tett samhandling med de folkevalgte i dette krevende arbeidet. Resultatet av dette arbeidet i 2019 og 2020 blir avgjørende for om kommunen økonomisk er tilpasset de utfordringene som venter mot slutten av økonomiplanperioden og senere år.

Strategidokumentet viser kommunens prioriteringer og ønskede resultater i fireårsperioden frem mot 2022. Dokumentet inneholder både budsjett og økonomiplan i henhold til kommunelovens bestemmelser.

Jan Arvid Kristengård
Rådmann

Oppbygging av dokumentet

Kommunale resultatbegrep og forskriftsrapporter

Her forklares kommunale resultatbegreper og deretter følger forskriftsrapportene kommune må utarbeide i forbindelse med fremlegging av økonomiplan.

Kommuneplanens samfunnsdel og plangrunnlag og planbehov

Her presenteres kommuneplanens samfunnsdel fra de gamle kommunene Larvik og Lardal,. Og oppfølging av effektmål i disse.

Deretter presenteres plangrunnlag og planbehov i perioden: planer etter plan- og bygningsloven og temaplaner. Her fremgår det også hvilke planer som er i prosess og utviklingstrekk som påvirker planbehovet. Deretter beskrives det hvilke planer som prioriteres i perioden.

Hovedprofil og prioriteringer

I denne delen gjengis vedtatt mål og strategier for perioden 2012-2020, slik dette er vedtatt i Kommuneplanens Samfunnsdel 2012-2020. Videre beskrives kort hvilket utfordringsbilde en ser for perioden, og som rådmannens forslag forholdt seg til.

Deretter beskrives hvordan Kommuneplanens samfunnsdel følges opp de fire kommende årene.

Det fremgår hvordan en vil følge opp de to hovedutfordringene (befolkningsvekst og kompetanse/utdanning) og hvordan en vil følge opp de fire målområdene.

Deretter omtales temaene organisasjonsutvikling, omstilling og utfordringer i helse og omsorg, økonomi og krevende år fremover.

Hovedtallene i budsjettvedtaket

- Sentrale inntekter
- Sentrale utgifter
- Finansinntekter og –utgifter
- Rammer og handlingsregel for lånegjeld
- Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Tjenesteområdene og virksomhetene

Inndelingen følger modell for administrativ organisering. De fire tjenesteområdene samsvarer med ansvarsområdet til de fire kommunalsjefene. Under hvert tjenesteområde omtales kort det enkelte virksomhetsområdet, som samsvarer med administrativ organisering av styringsnivå 2 (virksomhetslederne).

Tjenesteområdene presenteres i denne rekkefølgen:

- Interne funksjoner
- Helse og omsorg
- Kultur og oppvekst
- Areal og teknikk
- Eiendom

I økonomitabellen for hvert tjenesteområde fremgår det hvordan samlet økonomiramme fordeles på de administrative virksomhetene som bidrar til denne tjenesten.

Ståstedsanalyse 2018 basert på endelige KOSTRA-tall 2017 ligger elektronisk på følgende nettside: <https://www.larvik.kommune.no/>

Forslag til gebyrer og egenbetalinger er presentert samlet bakerst i dokumentet.

Økonomiske oversikter - forskriftsrapporter

Kommunale resultatbegrep

Bruken av ulike mål på kommunalt regnskapsresultat kan være egnet til å forvirre. I Kommunelovens § 48 om årsregnskap og årsberetning omtales regnskapsmessig mer- og mindreforbruk, mens det i den obligatoriske hovedoversikten over kommunens drift er innført begrepene brutto og netto driftsresultat. Nedenfor omtales disse og andre resultatbegreper.

Regnskapsmessig mer- eller mindreforbruk

Når en kommune har høyere utgifter eller lavere inntekter enn budsjettet blir det gjerne sagt at kommunen går med underskudd. Mer presist er det å si at kommunen har et regnskapsmessig merforbruk. Dette behøver imidlertid ikke bety at kommunens økonomi er svekket sammenlignet med fjoråret. Anta at det er budsjettet med en avsetning på 100 mill kr til å styrke egenkapitalen, men at beløpet må reduseres til 50 mill kr i regnskapet som følge av et merforbruk i tjenestene eller sviktende inntekter. Til tross for et negativt budsjettavvik vil driftsresultatet fortsatt være positivt.

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat utgjør differansen mellom driftsinntekter og driftsutgifter, der driftsutgiftene også inkluderer avskrivninger. Dette er således et mål på om kommunens driftsinntekter over tid bærer driftsutgiftene. Et positivt brutto driftsresultat vil være nødvendig dersom finansutgiftene (renteutgifter og avdrag) er større enn finansinntektene (renteinntekter og utbytte). Begrepet blir relativt lite benyttet.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er det mest brukte resultatbegrepet i kommunesektoren. Dette resultatet framkommer som en differanse mellom driftsinntekter, driftsutgifter og netto finansutgifter.

Resultateffekten av avskrivningene er her eliminert. Om kommunen har holdt seg innenfor budsjettet er derimot ikke et tema for dette begrepet.

Et positivt netto driftsresultat er en forutsetning for å kunne egenfinansiere investeringer (reduere nye låneopptak) og bygge opp disposisjonsfond (etablere buffere). En svakhet ved netto driftsresultat er at det ikke gir et tilstrekkelig godt bilde av den mer langsiktige utviklingen i en kommunens økonomi. Et lavt vedlikeholdsnivå vil for eksempel påvirke driftsresultatet positivt.

En annen innvending er at avdrag og ikke avskrivninger inngår i resultatbegrepet, slik at kapitalslitet ikke blir tatt tilstrekkelig hensyn til. Dette er et argument for at kommunene bør ha et netto driftsresultat som tilsvarer minst 1,7 prosent av driftsinntektene.

Et annet forhold er at avsetninger til bundne fond (øremerkete formål) vil bidra til positive netto driftsresultat i det året pengene settes av i regnskapet, men vil svekke resultatet tilsvarende når midlene skal brukes i driften et senere år.

Endringer i pensjonspremieavvik og dekning av tidligere års underskudd vil også påvirke driftsresultatet, uten at disse forholdene bidrar til å gi et bilde på den reelle økonomiske situasjonen i det aktuelle regnskapsåret.

Alternative resultatbegrep

Flere alternative resultatbegreper er lansert, både i enkeltkommuner og i mer sentrale fora. Hensikten er å få et bedre bilde på den mer langsiktige utviklingen i økonomien. Kommunal Rapport benytter begrepet korrigert netto driftsresultat som eliminerer oppbygging av nye premieavvik (kunstig inntekt) og bruk av/ avsetning til bundne fond (i all hovedsak selvkostfinansierte tjenester).

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet

Beløp i 1000

	Oppr. bud. 2018	2019	Økonomiplan 2020 2021 2022		
Frie disponible inntekter					
Skatt på inntekt og formue	-1 197 938	-1 262 033	-1 274 653	-1 287 400	-1 300 274
Ordinært rammetilskudd	-1 286 531	-1 324 424	-1 337 668	-1 351 045	-1 364 555
Andre generelle statstilskudd	-12 778	-11 656	-11 749	-11 749	-11 749
Sum frie disponible inntekter	-2 497 247	-2 598 113	-2 624 070	-2 650 194	-2 676 578
Finansinntekter/-utgifter					
Renteinntekter og utbytte	-19 333	-22 329	-22 329	-22 329	-22 329
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	75 284	91 378	113 413	136 476	135 095
Tap finansielle instrumenter	4 027	4 027	4 027	4 027	4 027
Avdrag på lån	109 305	123 879	139 027	153 005	164 230
Finansinntekter/-utgifter	169 284	196 955	234 138	271 180	281 023
Avsetninger og bruk av avsetninger					
Til ubundne avsetninger	23 079	19 117	20 309	22 345	28 885
Til bundne avsetninger	7	7	7	7	7
Bruk av ubundne avsetninger	-12 900	-3 170	-670	-670	-670
Netto avsetninger	10 186	15 954	19 646	21 682	28 222
Overført til investering					
Overført til investering	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	-2 317 777	-2 385 204	-2 370 286	-2 357 333	-2 367 333
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	2 317 778	2 385 204	2 370 287	2 357 333	2 367 333
Merforbruk/mindreforbruk	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B - Driftsbudsjettet

Beløp i 1000

	Oppr. bud. 2018	2019	Økonomiplan 2020 2021 2022		
Interne funksjoner	324 601	335 471	335 277	335 923	335 923
Helse og omsorg	887 106	918 426	918 276	928 276	938 276
Kultur og oppvekst	1 031 928	1 061 762	1 055 948	1 044 898	1 044 898
Areal og teknikk	27 439	24 764	18 005	5 455	5 455
Eiendom	46 703	44 781	42 781	42 781	42 781
Til fordeling drift (fra budsjettskjema 1A)	2 317 778	2 385 204	2 370 287	2 357 333	2 367 333

Budsjettskjema 2A – Investering

Beløp i 1000

	Oppr. bud. 2018	2019	Økonomiplan			
			2020	2021	2022	2019 - 2022
Finansieringsbehov						
Investeringer i anleggsmidler	525 200	540 178	500 378	372 306	275 900	1 688 762
Utlån og forskutteringer	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000	360 000
Kjøp av aksjer og andeler	9 710	10 292	10 627	11 055	11 476	43 450
Avdrag på lån	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	120 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	0	0	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	654 910	670 470	631 005	503 361	407 376	2 212 212
Ekstern finansiering						
Bruk av lånemidler	-505 675	-528 042	-511 344	-384 345	-287 700	-1 711 431
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-9 710	-45 092	-32 627	-28 055	-70 476	-176 250
Tilskudd til investeringer	-42 315	-8 253	-4 883	-20 400	-11 000	-44 536
Kompensasjon for merverdiavgift	-67 210	-59 083	-52 151	-40 561	-8 200	-159 995
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-120 000
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-654 910	-670 470	-631 005	-503 361	-407 376	-2 212 212
Intern finansiering						
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	0	0	0	0	0	0
Sum intern finansiering	0	0	0	0	0	0
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 2B – per område

Beløp i 1000

	Oppr. bud. 2018	2019	Økonomiplan			Sum
			2020	2021	2022	2019 - 2022
Tjenesteområde						
Interne funksjoner						
Vedlikehold middelalderkirker	5 000	5 000	0	0	0	5 000
Kvelde kirkegård opparbeiding	0	3 000	3 000	0	0	6 000
Videooverføring av pol. møter til hjemmesiden	350	0	0	0	0	0
Mobilmaster , 4 stk.	2 000	4 000	0	0	0	4 000
Hem og Styrvoll kirke - ringeanlegg	0	250	0	0	0	250
Oppgradering Tele- og datanettet	2 000	2 000	2 000	2 000	0	6 000
Rehabilitering kirkegårder	3 500	3 500	3 500	3 500	0	10 500
Web utviklingsprosjekter	1 000	1 000	1 000	1 000	0	3 000
Websak: ny funksjonalitet og integrasjon	200	200	200	200	0	600
Tolkeprogram (fagsystem)	0	400	0	0	0	400
Investeringer, Bølgen	2 500	2 500	2 500	2 500	0	7 500
Intern låneordning	5 000	0	0	0	0	0
Beredskap nødkommunikasjon	0	0	200	0	0	200
Tverrgående digitaliseringsprosjekter	0	1 500	2 000	0	0	3 500
Sum	21 550	23 350	14 400	9 200	0	46 950
Helse og omsorg						
Inventar og utsyr - Sykehjem	2 000	2 000	2 000	2 000	0	6 000
AoK: Kjøp/salg av bil 2018	800	0	0	0	0	0
Ny omsorgsteknologi	4 000	6 000	4 000	4 000	0	14 000
Alarmanlegg - sykehjem	5 000	6 450	0	0	0	6 450
Sum	11 800	14 450	6 000	6 000	0	26 450

Økonomiplan for 2019-2022

Tjenesteområde	Oppr. bud. 2018	Økonomiplan				Sum 2019 - 2022
		2019	2020	2021	2022	
Kultur og oppvekst						
Grunnskole – opprettholde IKT standard	500	500	500	500	0	1 500
Sum	500	500	500	500	0	1 500
Areal og teknikk						
Ladestasjoner elbil 2015	1 000	1 000	1 000	0	0	2 000
Bjønnesbrygga utbedring	3 500	0	0	0	0	0
Ny veihold	0	0	0	4 000	0	4 000
Nye Led gatelys og oppgradering fortau	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Mesterfjellet trapper, begge sider	2 000	0	0	0	0	0
Sykkeltiltak	1 000	1 000	1 000	1 000	0	3 000
Trafikksikkerhetstiltak	3 000	3 000	3 000	3 000	0	9 000
Vei og fortau i forb. med vann- avløpsanlegg	3 000	0	0	0	0	0
Veilys i forb. med vann- og avløpsanlegg	3 000	0	0	0	0	0
Henteordning for glass og metallemballasje	0	5 500	0	0	0	5 500
Nedgravde containere for hytterrenovasjon	500	400	1 100	400	0	1 900
Sogn gjenvinningsstasjon - oppgradering	0	2 000	0	0	0	2 000
Utplassering av brannsikkert renovasjonsutstyr	300	300	300	300	0	900
Brygger i friområder	0	0	500	500	0	1 000
Informasjonstavler parker og friområder	250	200	200	200	0	600
Krabbedammen, rehabilitering	1 000	0	0	0	0	0
Kvartalslekeplasser	500	1 000	1 000	1 000	0	3 000
Kyststi Tjølling	3 000	1 000	0	0	0	1 000
Kyststi ved Minnehallen	0	0	830	0	0	830
Steingjerde Bøkeskogen	0	700	0	0	0	700
Toaletter bytte ut/rehabiliter to pr. år	0	800	800	800	0	2 400
Månejordet kunstgressbane rehabilitering	0	3 600	0	0	0	3 600
Rehabilitering vann	40 600	56 100	55 100	68 200	87 100	266 500
Rehabilitering avløp	54 400	80 000	84 700	91 700	147 800	404 200
Veiformål	17 000	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Etablering gang/sykkelvei 2016 - 2019	2 000	20 000	20 000	0	0	40 000
Ny spylebil (2018)	3 000	3 000	0	0	0	3 000
Avløpsløsning for Padlehytta, Kattestranda og Naturskolen	0	250	0	0	0	250
Bøkeliapocketpark og gatetun	0	600	1 000	0	0	1 600
Kommunalteknikk Øya etablering av ren og uren sone	0	4 000	0	0	0	4 000
Sum	144 050	204 450	190 530	191 100	254 900	840 980
Eiendom						
Fagerli skole (Torstvedt)	6 000	0	0	0	0	0
Guriskogen Vest - kjøp og regulering av tomter	15 650	28 172	0	0	0	28 172
Byskogen - ny barnehage	8 000	0	0	0	0	0
Fagerli barnehage (Torstvedt)	2 000	0	0	0	0	0
Husebyjordet - nye omsorgsboliger	23 900	0	0	0	0	0
Brunla/Stavern skole, samlokalisering	16 972	10 000	114 648	120 198	1 000	245 846
Festiviteten - investeringer 2014 - 2016	27 700	9 874	0	0	0	9 874
Solstad Vest - regulering og salg av tomter	850	0	0	0	0	0
Dronningensgate 17	9 500	0	0	0	0	0
Hoffsgt. 35 C - nye utleieboliger	300	0	0	0	0	0
Borgejordet barnehage - Nytt ventilasjonsanlegg	1 200	0	0	0	0	0
investeringer ifm EPC-kontrakter	34 300	3 400	0	0	0	3 400
Ny Barnehage i Byskogen, inventar	1 100	0	0	0	0	0
Jerpeveien - Småhus	5 500	0	0	0	0	0
Rabben - Småhus	5 900	0	0	0	0	0
Dolvenhøyda 2 - nye boenheter	100	4 500	0	0	0	4 500

Økonomiplan for 2019-2022

Tjenesteområde	Oppr. bud.	Økonomiplan				Sum
	2018	2019	2020	2021	2022	2019 - 2022
Herregården, nytt tåkesprinkelanlegg + utvendig pr	1 000	0	0	0	0	0
Munken, Brannsikringstiltak	0	400	0	0	0	400
Gjerdal 12, Nye garderobes hos IT	600	0	0	0	0	0
Nanset Allè 7 - Nye familieboliger	500	600	3 000	10 000	0	13 600
Brannsikring Dr. Holmsvei	2 000	3 000	0	0	0	3 000
Ombygging av leilighet til fellesareal på Furuheim sykehjem	0	0	250	0	0	250
Ombygging av leilighet til fellesareal på Stavern sykehjem	250	0	0	0	0	0
Legevakt - Prosjektering 2017	200	0	0	0	0	0
Omsorgsboliger Kvelde	30 000	9 692	60 000	9 908	0	79 600
Frøytunet - utvidelse med nye boenheter	5 950	0	0	0	0	0
Gunnar Reiss Andersensgt. 8 - 4 nye leiligheter	400	22 000	0	0	0	22 000
Etablere fyllestasjon for biogasskjøretøy	3 900	4 150	0	0	0	4 150
Tjodalyng B. skole – nytt dusjanlegg lærere	100	0	0	0	0	0
Byskogen sykehjem – ny heis	1 450	0	0	0	0	0
Stavern hallen - etterisolering gammelt tak + nytt brannalarmanlegg	700	0	0	0	0	0
Stavern Sykehjem - branntiltak, nye dører omsorgsleiligheter	100	0	0	0	0	0
Frøy skole - Nytt ventilasjonsanlegg, nye vinduer og dører etc.	7 650	7 000	0	0	0	7 000
Furuheim - utbygging for EMBLA	500	0	0	0	0	0
Frostvedt skole - ombygging til PP - tjenesten	0	8 000	0	0	0	8 000
Martineåsen – Nye tomtearealer	22 500	0	22 500	0	0	22 500
Kystkultursenter, bygning	3 000	3 000	0	0	0	3 000
Oppgradering av Østre Halsen	4 500	5 100	0	0	0	5 100
Oppgradering av Jordet	1 300	800	0	0	0	800
Ringveien - Svarstad - omsorgsboliger	0	200	0	0	0	200
Tjølling sykehjem - ENØK tiltak	0	10 100	0	0	0	10 100
Furuheim Sykehjem - ENØK tiltak	0	400	0	0	0	400
Byskogen Sykehjem - ENØK tiltak	0	7 400	0	0	0	7 400
Bøkeskogen eldresenter - ENØK tiltak	0	400	0	0	0	400
Yttersølia sykehjem- ENØK tiltak	0	3 600	0	0	0	3 600
Søbakken sykehjem - ENØK tiltak	0	3 000	0	0	0	3 000
Lardal sykehjem - ENØK tiltak	0	460	0	0	0	460
Kvelde sykehjem - ENØK tiltak	0	3 000	0	0	0	3 000
Ra skole - ENØK tiltak	0	3 600	0	0	0	3 600
Østre Halsen skole/Sfo - ENØK tiltak	0	4 200	0	0	0	4 200
Kvelde skole - ENØK tiltak	0	900	0	0	0	900
Kvelde hallen - ENØK tiltak	0	8 300	0	0	0	8 300
Stavern sykehjem - ENØK tiltak	0	4 700	0	0	0	4 700
Rekkevik sykehjem - ENØK tiltak	0	4 400	0	0	0	4 400
Rammebevilgning - investeringer Eiendom	20 000	26 000	20 000	20 000	20 000	86 000
Rammebevilgning - kjøp av kommunale utleieboliger	40 000	44 770	36 550	-11 600	0	69 720
Rammebevilgning - oppgradering skolebygg	10 200	16 000	16 000	16 000	0	48 000
Rammebevilgning - ENØK-investeringer kommunale byg	0	17 010	15 000	0	0	32 010
Formidlingssenter Kaupang	14 000	14 300	0	0	0	14 300
De fem kulturhus/Herregården	528	0	0	0	0	0
Stavern Idrettspark Kaken	16 000	0	0	0	0	0
Rammebevilgning, inventar og utstyr diverse bygg	1 000	1 000	1 000	1 000	0	3 000
Legevakt - midlertidige lokaler	0	4 000	0	0	0	4 000
Sum	347 300	297 428	288 948	165 506	21 000	772 882
Sum investeringer	525 200	540 178	500 378	372 306	275 900	1 688 762

Budsjettskjema 3 – Oversikt Drift

Beløp i 1000

	Oppr. bud. 2018	2019	Økonomiplan 2020 2021 2022		
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger	-127 623	-127 623	-127 623	-127 623	-127 623
Andre salgs- og leieinntekter	-371 758	-380 449	-387 258	-394 358	-394 358
Overføringer med krav til motytelse	-183 634	-180 964	-180 964	-180 964	-180 964
Rammetilskudd	-1 286 531	-1 324 424	-1 337 668	-1 351 045	-1 364 555
Andre statlige overføringer	-204 355	-155 373	-145 231	-138 450	-138 450
Andre overføringer	-1 856	-1 856	-1 856	-1 856	-1 856
Inntekts- og formuesskatt	-1 197 938	-1 262 033	-1 274 653	-1 287 400	-1 300 274
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	-3 373 695	-3 432 722	-3 455 253	-3 481 696	-3 508 080
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	1 732 437	1 756 756	1 738 994	1 709 081	1 714 508
Sosiale utgifter	477 821	497 396	509 600	529 197	529 197
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	467 753	423 610	419 550	415 721	415 721
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	353 824	377 278	368 653	373 113	377 686
Overføringer	203 740	201 778	201 678	198 728	198 728
Avskrivninger	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	-35 662	-36 986	-36 986	-36 986	-36 986
Sum driftsutgifter	3 199 914	3 219 832	3 201 489	3 188 854	3 198 854
Brutto driftsresultat	-173 781	-212 889	-253 764	-292 842	-309 226
Finansinntekter					
Renteinntekter og utbytte	-19 333	-22 329	-22 329	-22 329	-22 329
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-210	-210	-210	-210	-210
Sum finansinntekter	-19 543	-22 539	-22 539	-22 539	-22 539
Finansutgifter					
Renteutgifter og låneomkostninger	75 284	91 378	113 413	136 476	135 095
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	4 027	4 027	4 027	4 027	4 027
Avdrag på lån	109 305	123 879	139 027	153 005	164 230
Utlån	190	190	190	190	190
Sum finansutgifter	188 806	219 473	256 656	293 698	303 542
Resultat eksterne finanstransaksjoner	169 264	196 935	234 118	271 160	281 003
Motpost avskrivninger					
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0
Sum avskrivninger	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	-4 518	-15 954	-19 646	-21 682	-28 223
Bruk av avsetninger					
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-13 570	-3 170	-670	-670	-670
Bruk av bundne driftsfond	-4 998	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	-18 568	-3 170	-670	-670	-670
Avsetninger					
Overført til investering	0	0	0	0	0
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	23 079	19 117	20 309	22 345	28 885
Avsatt til bundne driftsfond	7	7	7	7	7
Sum avsetninger	23 086	19 124	20 316	22 352	28 892
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 4 – Oversikt Investering

Beløp i 1000

	Oppr. bud. 2018	2019	Økonomiplan		
			2020	2021	2022
Investeringsinntekter					
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-9 710	-45 092	-32 627	-28 055	-70 476
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-67 210	-59 083	-52 151	-40 561	-8 200
Statlige overføringer	-29 315	-7 253	-4 883	-20 400	0
Andre overføringer	-13 000	-1 000	0	0	-11 000
Renteinntekter og utbytte	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-119 235	-112 428	-89 661	-89 016	-89 676
Investeringsutgifter					
Lønnsutgifter	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	446 990	466 845	439 227	325 745	267 700
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	0	0	0	0	0
Overføringer	78 210	73 333	61 151	46 561	8 200
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0
Sum utgifter	525 200	540 178	500 378	372 306	275 900
Finanstransaksjoner					
Avdrag på lån	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Utlån	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000
Kjøp av aksjer og andeler	9 710	10 292	10 627	11 055	11 476
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Avsatt til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Sum finanstransaksjoner	129 710	130 292	130 627	131 055	131 476
Finansieringsbehov	535 675	558 042	541 344	414 345	317 700
Finansiering					
Bruk av lån	-505 675	-528 042	-511 344	-384 345	-287 700
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-535 675	-558 042	-541 344	-414 345	-317 700
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0

Prosjekter som gjenbevilges fra 2018 til 2019

Beløp i kroner

Prosjekter som gjenbevilges fra 2018 til 2019	Vedtatt i 2. gangs rapportering 2018	Strategi-dokument 2019-2022	Sum
Rehabilitering vann	3 300 000		3 300 000
Rehabilitering avløp	7 000 000		7 000 000
Spylebil, levering skjer i 2019	3 000 000		3 000 000
Guriskogen Vest - kjøp og regulering av tomter	8 500 000	4 386 000	12 886 000
Munken, brannsikringstiltak	400 000		400 000
Øvre Dr Holmsvei, brannsikringstiltak	3 000 000		3 000 000
Omsorgsboliger i Kvelde	29 600 000		29 600 000
Frøy skole - nytt ventilasjonsanlegg, nye vinduer og dører etc	7 000 000		7 000 000
Frostvedt skole - ombygging til PP-tjenesten	8 000 000		8 000 000
Martineåsen - nye tomteområder	22 500 000		22 500 000
Østre Halsen - oppgraderinger	2 500 000	1 300 000	3 800 000
Jordet skole - oppgraderinger	800 000		800 000
Ringveien-Svarstad - omsorgsleiligheter	200 000		200 000
Formidlingssenter Kaupang	14 300 000		14 300 000
Dolvenhøyda - nye boenheter	700 000	1 900 000	2 600 000
Rammebevilgning - kjøp av kommunale utleieboliger	5 000 000		5 000 000
Mobillmaster, 4 stk		2 000 000	2 000 000
Tolkeprogram (fagsystem)		400 000	400 000
Omsorgsteknologi		2 000 000	2 000 000
Månejordet Månejordet kunstgressbane rehabilitering		2 600 000	2 600 000
Investering ifm EPC-kontrakter		1 700 000	1 700 000
Tjølling sykehjem - ENØK tiltak		5 050 000	5 050 000
Furuheim Sykehjem - ENØK tiltak		200 000	200 000
Byskogen Sykehjem ENØK tiltak		3 700 000	3 700 000
Bøskogen eldresenter - ENØK tiltak		200 000	200 000
Yttersølia sykehjem - ENØK tiltak		1 800 000	1 800 000
Søbakken sykehjem - ENØK tiltak		1 500 000	1 500 000
Lardal sykehjem - ENØK tiltak		230 000	230 000
Kvelde sykehjem - ENØK tiltak		1 500 000	1 500 000
Ra skole - ENØK tiltak		1 800 000	1 800 000
Østre Halsen skole/Sfo - ENØK tiltak		2 100 000	2 100 000
Kvelde skole- ENØK tiltak		450 000	450 000
Kvelde hallen - ENØK tiltak		4 150 000	4 150 000
Stavern sykehjem ENØK tiltak		2 350 000	2 350 000
Rekkevik sykehjem - ENØK tiltak		2 200 000	2 200 000
Rammebevilgning - ENØK-investeringer kommunale bygg		1 005 000	1 005 000
Nanset Allè 7 - Nye familieboliger		200 000	200 000
Gunnar Reiss Andersensgt. 8 - 4 nye leiligheter		11 000 000	11 000 000
Etablere fyllestasjon for biogasskjøretøy		2 200 000	2 200 000
Kystkultursenteret Stavern		3 000 000	3 000 000
SUM	115 800 000	60 921 000	176 721 000

Plangrunnlaget

1 Kommuneplanens samfunnsdel

Kommunestyret har vedtatt planprogram for utarbeiding av Kommuneplanens samfunnsdel for den nye kommunen. Denne skal jfr. framdriftsplanen vedtas av det første ordinært valgte kommunestyret i den nye kommunen, som vi si at den nye planen vil bli behandlet mot slutten av 2019 eller tidlig i 2020.

Under er et sammendrag av kommuneplanens samfunnsdel for de to tidligere kommunene.

1 A Larvik kommune 2014-2020

I gjeldende plan er to mål gitt spesiell oppmerksomhet for perioden:

- *Det skal oppnås en årlig vekst på 1,5 % i befolkningen i Larvik kommune.
(Dette målet er senere justert til 110 % av nasjonal årlig befolkningsvekst)*
- *Langt flere av innbyggerne over 16 år skal ha høyere utdanning og faglig kompetanse.*

Videre framgår av planen hvilke kjennetegn en ønsker å utvikle for følgende fokusområder:

- *Engasjement og alles deltakelse*
- *Vekst og verdiskaping som forutsetning for god velferd*
- *Et like verdig liv for alle*
- *Natur, miljø og kulturarven er mitt og ditt ansvar*

Planen inneholder ønsket effekt på ni indikatorer:

- *Omdømme, frivillig aktivitet, befolkningsvekst, skatteinntekt, arbeidsplassdekning, arbeidsplasser, frafall fra videregående skole, boligbygging og energiforbruk.*

Planen fastlegger hvilke strategiområder en vil benytte:

- *Ledelse (hvor godt leder vi), ansatte (hvor godt utvikler vi våre ansatte), partnerskap (har vi forpliktende partnerskap med våre viktigste partnere), økonomi (hvor godt utnytter vi våre økonomiske ressurser), bygg og anlegg (hvor effektiv og hensiktsmessig er vår struktur), teknologi (hvor godt utnytter vi tilgjengelig teknologi) og arbeidsform (hvordan utfører vi oppgavene og sikrer fokus på innbyggere/brukere).*

Planen fastlegger planmodell, langsiktig planstrategi og overordnet arealstrategi:

- *Planstrategien fastlegger hvilke planer som skal utarbeides for å nå mål på prioriterte politikkområder.*

Bærende prinsipper i arealstrategien er:

- *Bærekraftig utbyggingsmønster: Prioriterte utbyggingsområder ligger innenfor «Sommerfuglen» for å verne dyrkbar mark og gi grunnlag for en attraktiv byutvikling.*
- *Tydelig senterstruktur: Larvik by er Regionsenter. Stavern by er Områdesenter. Kvelde, Helgeroa og Tjøllingvollen er Lokalsenter.*
- *Miljøvennlig transportsystem: Sentrumsnær jernbanestasjon og kollektivknutepunkt, prioriterte kollektivakser fra Stavern til Gon, og fra Bommestad til Klova.*
- *Larvik Havn utvikles som regionalt logistikk-knutepunkt. Gang- og sykkelveier prioriteres i henhold til senterstruktur og utbyggingsmønster.*

1 B Lardal kommune 2014-2024

Visjon

Vi ønsker at enda flere mennesker skal leve godt, virke og trives i bygda vår.

Slagord:

Romslig, trygg og trivelig

Kvaliteter:

- *Sunne oppvekstvilkår for barn*
- *Kort vei til mange byer*
- *Byr oss om hverandre*
- *Frivillighet*
- *Kultur*
- *Dugnadsånd*

Satsingsområder (hovedmål)

Lardal kommune i et langsiktig perspektiv

- *Trivsel og trygghet for innbyggerne i et langsiktig perspektiv.*

Befolkningsvekst

- *Befolkningsveksten i Lardal skal i gjennomsnitt være 1 % pr år*

Utvikling av området ved fylkesvei 40

- *Området v /Fv. 40 skal være forbeholdt en fremtidig utvikling av handelsområde.*

Bolig og sentrumsutvikling

- *Svarstad skal styrkes som tettsted og kommunens sentrum, og det skal legges til rette for at 70 % av boligbyggingen i kommunen skjer her.*

Folkehelse, levkår og gode oppvekstvilkår

- *En god oppvekst varer livet ut. Familien er grunnpilaren.*

Helse, omsorgs- og velferdstjenester

- *Innbyggere i Lardal skal i størst mulig grad oppleve god livskvalitet gjennom hele livet.*

Klima, miljø og samfunnssikkerhet

- *Det skal være trygt å bo og virke i Lardal.*

Prioritering

For å oppfylle visjonen om at «...enda flere mennesker skal leve godt, virke og trives i bygda vår» vil en prioritere tre områder spesielt;

- *Økt folketall og økt boligbygging*
- *Gode oppvekstvilkår*
- *Forebyggende og helsefremmende tiltak*

1 C Oppfølging av effektmål fra kommuneplanens samfunnsdel

- **Befolkningsvekst**

Årlig befolkningsvekst tilsvarer 110 % av landets vekst i %.

Målet er i tillegg å påvirke demografiprofilen i retning nasjonal gjennomsnitt.

- **Omdømmet**

Omdømmeundersøkelser viser at Larvik har et omdømme på nivå med de beste bykommunene på Østlandet i 2022.

- **Arbeidsplasser**

Gjennomsnittlig tilvekst av netto 200 arbeidsplasser hvert år i perioden.

- **Gjennomføringsgrad videregående skole**

Thor Heyerdahl videregående skole er blant de skolene i Vestfold med høyest gjennomføringsgrad i 2022.

- **Boligbygging**

Larvik er blant de 3 bykommunene i regionen Vestfold - Telemark med høyest takt i boligbyggingen i 2022, målt i antall nye boenheter pr år pr innbygger.

- **Skatteinntekt**

Skatteinntekten har økt sett opp mot andre kommuner slik at den i 2022 utgjør 94 % av landsgjennomsnittet.

2 Plangrunnlag og planbehov i perioden

2 A Plangrunnlaget (gjeldende planer) pr. 1. oktober 2018

Planer etter plan- og bygningsloven (Omhandler ikke reguleringsplaner):

- Kommuneplanen samfunnsdel Larvik kommune 2012-2020, K-sak 069/13, 22.05.13.
- Kommuneplanen samfunnsdel Lardal kommune 2014-2024.
- Kommuneplanens arealdel Larvik kommune 2015-2027. K-Sak 109/15 16. 09.2105 og K-sak 044/16, 16.03.16. Rullering av bestemmelser i K-sak 113/17, 13.09.17.
- Kommuneplanens arealdel Lardal kommune 2013-2022.
- Kommunedelplan for Larvik by 2015- 2027. K- sak 107/15, 16.09.15. Rullering av bestemmelser i K-sak 113/17, 13.09.17.
- Kommunedelplan for Stavern by 2015-2027. K-sak 108/15, 16.09.15 og K-sak 043/16,16.03.16. Rullering av bestemmelser i K-sak 113/17, 13.09.17.
- Kommunedelplan for Svarstad 2010- 2022, revidert 13.06.17 K-sak 040/17.
- Kommunedelplan for strekningen E 18 Bommestad–Sky, K-sak 030/09, 30.03.09.
- Kommunedelplan ny E18 strekningen Sky-Telemark grense, K-sak 007/06, 15.02.06.
- Kommunedelplan for Rv 303 ny tunnel gjennom Torstrand. K-sak 0124/96, 28.08.96.
- Kommunedelplan for transport (Transportplanen). K-sak 0118/96, 28.08.96.
- Kommunedelplan for jernbanen Farriseidet-Telemark grense. K-sak 104/12, 20.06.12.
- Kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv Larvik kommune 2013-2016, k-sak 161/12, 24.10.12.
Kommunal plan for idrett, fysisk aktivitet og kulturbygg Lardal kommune 2007-2010.
Prioritert handlingsprogram 2019. K-sak 237/18, 24.10.18
- Kommunedelplan for steinressurser Larvik kommune 2013-2025, K-sak 050/12, 18.04. 12.
- Kommunedelplan for sykkeltrafikk i Larvik og Stavern, K-sak 125/11, 19.10.11.
- Kommunedelplan for camping Larvik kommune 2015- 2027, K- sak 006/15, 11.02.15 og K-sak 042/16, 16.03.16.

Temaplaner:

- Plan for fysioterapitjenester 2018 - 2022. K-sak 233/18, 24.10.18
- Plan mot mobbing og utenforskap. K-sak 234/18, 24.10.18
- Handlingsplan mot korrupsjon. K-sak 230/18, 24.10.18
- Trafikksikkerhetsplan 2018 – 2021, K-sak 198/18, 12.09.18
- Plan for legetjenester 2018-2021. K-sak 189/18, 12.09.18
- Plan for legemiddelhåndtering 2018 – 2019. K-sak 190/18, 12.09.18
- Veteranplan for Larvik kommune. K-sak 191/18, 12.09.18
- Kulturplan for Larvik kommune 2018 - 2028. K-sak 159/18, 13.06.18.
- Skolestruktur i Larvik kommune 2017 - 2027. K – sak 078/17, 21.06.17, K - sak 133/17, 18.10.17 og K-sak 141/18, 13.06.18.
- Alkoholpolitisk handlingsplan 2018 – 2020. K-sak 027/17, 06.12.17
- Kommunalteknisk plan Larvik kommune 2018-2021, K-sak 095/17, 21.06.17.
- Helseberedskapsplan for Larvik kommune. K-sak 086/17. 21.06.17.
- Klima- og energiplan Larvik kommune. Handlingsprogram 2017-2020. K-sak 038/17, 29.03.18 og K-sak 140/18, 13.06.18.
- Plan for helhetlig oppvekst Larvik kommune 2016-2020. K-sak 016/17, 15.02.17.
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse med handlingsprogram for Larvik og Lardal kommuner. K-sak Larvik 018/17, 15.02.17.

- Kvalitet i skolen 2017-2019. K-sak 246/16, 14.12.16.
- Framtidens barnehager i Larvik kommune. K-sak 227/17, 07.12.16.
- Temaplan for integrering av innvandrerbefolkningen 2017-2020. K-sak 248/17, 14.12.16.
- Næringsplan, Larvik kommune 2015- 2020. K- sak 037/15, 25.03.15.
- Boligplan, Larvik kommune 2015- 2020. K-sak 038/15, 25.03.15.
- Plan for framtidens helse- og omsorgstjenester, Larvik kommune. K-sak 078/14, 18.06.14.
 - o Institusjonenes rolle og funksjoner, og behov framover. K-sak 010/17.15.02.17.
 - o Framtidig behov for omsorgsboliger og øvrige boliger med bemanning. K-sak 011/17, 15.02.17.
- Helse og omsorg - Fra vugge til grav. Lardal kommune.
- Vold i nære relasjoner i barnefamilier Larvik kommune. K- sak 167/11, 07.12.11.
- Forvaltningsplan for Rakke. K-sak 065/10, 17.06.10.
- Vedlikeholdsplan for kirker og kulturbygg. Larvik kommune.
- Plan for smittevern, Larvik kommune. K-sak 224/07, 12.12.07.
- Program mot levekårforskjeller og barnefattigdom Larvik kommune. K- sak 079/14,18.06.14.
- Mulighetsstudie for et helhetlig transportsystem for Larvik by. K-sak 081/17, 21.06.17.
- Plan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme, K-sak 106/15, 16.09.15.

Strategier:

- Finansstrategi, K-sak 068/18, 04.04.18
- Digitaliseringsstrategi 2018-2020. K-sak 152/18, 13.06.18
- Kommunikasjonsstrategi 2018-2020. K-sak 154/18, 13.06.18
- HR-strategi 2018-202. K-sak 153/18, 13.06.18
- Innkjøpsstrategi for Larvik kommune- K-sak 077/17, 13.12.17

2 B Planer i prosess pr. 1. oktober 2018

Planer etter plan- og bygningsloven (Omhandler ikke detaljerte reguleringsplaner):

- Kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2032. Planprogram vedtatt i K-sak 224/18, 24.10.18
- Kommuneplanens arealdel 2020-2031, kommunedelplan for Stavern by 2020 – 2032 og kommunedelplan for Larvik by 2020- 2032. Planprogram vedtatt i K-sak225/18, 24.10.18
- Kommunedelplan for dobbeltspor Stokke – Larvik, planprogram vedtatt i K-sak 068/17, 13.12.17.
- Kommunal områdeplan Faret/Nordby
- Kommunal områdeplan Martineåsen
- Kommunal områderegulering Kaupang
- Kommunal områdeplan Tenvik

Temaplaner:

- Næringsplan. Oppstartsak K-sak 091/18, 02.05.18
- Helse- og omsorgsplan. Oppstartsak K-sak 095/18, 02.05.18
- Barnehagebruksplan 2019 - 2022. (utsatt politisk behandling)

2 C Utviklingstrekk som påvirker planbehovet (fra vedtatt planstrategi)

Følgende moment i utfordringsbildet for den nye kommunen ble vurdert i planstrategien, for å se om en hadde et oppdatert planverk på disse områdene.

- Kommunesammenslåingen
- Nasjonal planlegging
- Folkebevegelser – flyktninger
- Klima – det grønne skiftet
- Omstilling i næringslivet – verdiskaping og sysselsetting
- Demografi – tilpasning av tjenester
- Stedsattraktivitet
- Folkehelsen
- Samfunnssikkerhet

Kommunesammenslåingen er gjennomført, og planer for den nye kommunen er nå enten på plass eller er startet opp i 2018, og blir fullført i løpet av 2019/2020.

Utfordringen knyttet til behov for rullering av planverket knyttet til folkebevegelser/flyktninger har endret seg betydelig, nå planlegges det mer for en tilpasning for et redusert antall flyktninger som skal bosettes i Larvik.

Planverk for klimautfordringer er på plass, og risiko- og sårbarhetsanalysen hvor klimaendringer er et sentralt tema er også på plass. Her er det nå fokus på oppfølging av planer og analyser.

Næringsvekst er svært viktig, og må vies oppmerksomhet i kommuneplanen (både samfunnsdelen og arealdelen) i tillegg til at rullering av Næringsplanen er startet opp i 2018.

Det blir også kritisk at kommunen fastlegger en robust plan for hvordan en skal møte prognose for demografiutvikling, hvor en stadig større andel av befolkningen blir eldre.

Dette er fulgt opp ved at arbeidet med å utarbeide en helse- og omsorgsplan for ny kommune ble startet opp i 2018

Stedsattraktivitet må i perioden gis større oppmerksomhet, da gjerne knyttet opp mot arbeidet med «medborgerskap» og de overordnede planprosessene (kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel). I tillegg var det viktig at kommunen posisjonerte seg med ressurser til å følge opp planlegging av byutvikling samordnet med framdrift og konklusjoner i planleggingen av jernbane og jernbanestasjon. Dette er fulgt opp ved at det er tilført ekstra planressurser for dette arbeidet.

Folkehelse er et tema som gis plass i alle planer, både areal- og temaplaner. Utfordringen framover knytter seg til å hindre utenforskap, både fra fritid, arbeid, utdanning og nære relasjoner.

Det foreligger en risiko- og sårbarhetsanalyse som både omfatter risikobildet opp mot samfunnssikkerhet, samt både hvordan en kan redusere denne risikoen og håndtere kritiske hendelser. Her er det oppfølging med tiltak og øvelser som nå må gis fokus.

Nye utviklingstrekk som påvirker planbehovet:

- **Økonomisk bærekraft**

Utviklingen i kommunens økonomiske situasjon hva gjelder gjeldsutvikling med tilhørende belastning i driftsbudsjettet til økte renter og avdrag tilsier at dette må vises stor oppmerksomhet i perioden. Rådmannen vil organisere omstillingen som et prosjekt forankret direkte til rådmannens ledergruppe, og oppfølgingen politisk vil skje i egne saker og i de ordinære rapporteringssakene for oppfølging av Strategidokumentet 2019-2022.

- **Medborgerskap – samskaping - frivillighet**

Det er en generell utvikling i form av en forsterket samhandling mellom innbyggere, frivillige organisasjoner, næringsliv og andre hvor en går fra mer tradisjonell medvirkning til samskaping. I samskaping er «partene» likeverdige og starter allerede ved å definere hva som er utfordringene. Utviklingen medfører en justering av den tradisjonelle forståelsen av rollen både til administrasjon og folkevalgte. Rådmannen ønsker å endre organisasjonen mer i denne retningen, og mener dette både er et verdivalg og også er viktig sett opp mot de valg som må gjøres ut fra kommunens økonomiske bærekraft.

Det foreslås ikke at denne omleggingen møtes ved å utarbeide en plan, men ved et løpende fokus på endret metodisk tilnærming til de utfordringer og muligheter kommunen og samfunnet til enhver tid står overfor.

- **Teknologiske og strukturelle samfunnsendringer**

Hvordan vi bruker teknologi og lever våre liv påvirker, sammen med klimautfordringene, måten det offentlige må innrette tjenester og tiltak i samfunnsbyggingen. InterCity, Bypakke Larvik og utviklingen av Larvik Havn er sentrale elementer i et framtidig samferdselsgrep for å sørge for en mer klimavennlig og brukervennlig person- og varetransport. Dette vil igjen påvirke hvor funksjoner plasseres og hvordan vi gjør kommunen tilgjengelig for innbyggerne. I tillegg skaper teknologiutviklingen nye behov og nye rom for samhandling som innebærer nye forventninger til hvor og hvordan kommunen skal være tilstede. Samhandlingen mellom fysisk utvikling og tilstedeværelse og digitale løsninger vil bli et område kommunen må rette spesiell oppmerksomhet mot i framtida. Rådmannens vurdering er at disse utviklingstrekkene må gis oppmerksomhet i de relevante planene som skal utarbeides i perioden.

- **Folkehelse**

Sett under ett er det ikke tegn på at Larviks befolkning har en helsetilstand som skiller seg markert i forhold til de nasjonale utfordringene. Samtidig er det et mønster at de største byrdene og utfordringene nasjonalt utgjør like store eller større utfordringer i Larvik. Dette gjelder særskilt helsetilstand for psykisk helse hos unge og voksne, sykdommer i muskler og skjelett. I tillegg Larvik kommune har en høyere andel uføretrygdete, sosialhjelpsmottakere og lavinntekts-familier enn fylket og landet for øvrig. Helseutfordringer har direkte sammenheng med sosial ulikhet,

2 D Planlegging i perioden

Planer etter plan- og bygningsloven

Fullføre planer under arbeid, jfr. punkt B

Nye planer som utarbeides i perioden:

Reguleringsplan for ny bro som hovedprosjekt i en eventuell Bypakke Larvik må vedtas før saken kan legges fram for Stortinget. Ny bro over Lågen er vedtatt som det sentrale tiltaket i Trinn 1, men eksakt plassering og tilknytning til trafikksystemet må vurderes opp mot valgt trasé og lokalisering av ny jernbanestasjon for InterCity som besluttet i 2019. Planarbeidet er derfor ikke igangsatt. I Bypakke Larvik vil også planbehov knyttet til eventuell gatebruk i Larvik sentrum, bedre tilrettelegging for sykkeltrafikk, bedre tilrettelegging for gående og eventuell miljøgate gjennom Torstrand bli vurdert.

Planer for å ivareta stedsidentitet og kulturminnevern bør løftes som innsatsområde og er blant annet påpekt i fylkeskommunens forslag til revidert RPBA. Det ses et særlig behov for å følge opp følgende tre historiske steder:

- Nevlungshavn – reguleringsplan som kan erstatte bevaringsplanen av 1991. Foreslås igangsatt i 2022.
- Larvik sentrum – som en del av arbeidet med Kommunedelplan for Larvik by vil det være fokus på sentrumssonen der bydelsidentiteter og bevaring er egne tema.
- Stavern sentrum – arbeidet med Kommunedelplan for Stavern by vil drøfte bestemmelsessoner for boligkategorier og bestemmelser for bevaring.

Temaplaner

Fullføre planer under arbeid, jfr. punkt B

Nye planer som utarbeides i perioden:

- Kvalitet i Larvikskolen. Revideres med bakgrunn i ny læreplan.
- SIKT 4 (Satsing på IKT i skolen).
- Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme må rulleres
- Folkehelseplan

Status og rammebetingelser

3 Hovedprofil og prioriteringer i perioden

3 A Ny kommune så langt

Den nye kommunen fra 1 januar 2018 er nå i ordinær administrativ og politisk drift. Flere politikkområder har fått sin avklaring i planer for den nye kommunen, mens de øvrige viktige planene er startet opp i 2018 i samsvar med slik dette er vedtatt i gjeldende planstrategi for den nye kommunen.

Mot slutten av 2018 starter prosessen med å avklare politisk organisering, og rådmannen vil gjennomføre en tilsvarende vurdering av den administrative organisering, i samsvar med hvordan også dette ble vedtatt i Fellesnemnda i juni 2017.

Tjenestetilbudet vurderes til å være stabilt mot innbygger/bruker, selv om en har hatt enkelthendelser som har fått stor oppmerksomhet. Kommunen er økonomisk presset, noe som setter store krav både til styring og omstilling. Rådmannen opplever at denne utfordringen deles med andre kommuner som ikke har andre ekstraordinære inntekter.

Veksten både i innbyggertall og arbeidsplasser har vært god så langt, og spesielt gledelig er det med et fødselsoverskudd. Målinger om attraktivitet for næringsliv og bosetting viser at kommunens eksterne omdømme på disse sentrale vekstområdene er bedre enn de vi normalt sammenligner oss med.

3 B Arbeide med å forsterke de kjennetegn som forskning sier preger de beste

Det foreligger forskning som viser hvilke kjennetegn de beste organisasjonene har, og det blir derfor viktig å legge handling til disse områdene som bidrar til at organisasjonen har disse kjennetegnene. Rådmannen har i 2018 knyttet kontakt med et sentralt forskningsmiljø på dette området som kan følge kommunen inn i sitt omstillingsarbeid videre.

Under følger en kort gjennomgang av de kjennetegn en ønsker å utvikle, og i stikkordsform aktiviteter som vil bli knyttet opp mot å forsterke disse kjennetegnene.

En organisasjon som leverer varene. Den er effektiv og styrbar både politisk og administrativ.

- Større fokus på effektiviseringstiltak, med rutiner for økonomisk gevinstrealisering
- Det blir iverksatt en prosess som avklarer politisk organisering
- Det blir iverksatt en prosess som avklarer administrativ organisering
- Politisk reglement og kommunestyrets delegering blir behandlet i 2019
- Nedfelte samhandlingspunkter politikk – administrasjon følges opp
- Forenkling av planarbeid og politisk saksbehandling vektlegges

En organisasjon med fokus på demokrati i form av åpenhet, innsyn og deltakelse i sentrale prosesser.

- Avklare hvilke prosesser som er sentrale i et demokratiperspektiv, og følge spesielt opp disse
- Gjennomføre en generell innbyggerundersøkelse og brukerundersøkelser for ulike profilerte tjenester.
- Ha gode kommunikasjonsmessige rutiner og god trening i oppfølging avkrevende klient- og personalsaker
- Iverksette forsøk med nye medvirkningsmetoder for geografiske områder (steder) eller tema
- Åpne prosesser i de store helse- og omsorgssakene, og i helse- og omsorgsplanen
- Fokus på stemmene til ungdom i arbeidet med Kommuneplanens samfunnsdel
- Åpne prosesser i de store arealsakene i 2020, legge til rette for bredere deltakelse
- Administrativ ledelse vil ha en tettere dialog med lokale media med mål om å bidra til faktabaserte debatter

En organisasjon som ligger i forkant og hele tiden klarer å drive fram nye innovasjoner både når det gjelder demokrati, ledelse, brukerorientering, struktur og kultur, samarbeid og styring

- Utarbeide en god oversikt over innovasjonsprosjekter innen disse temaene, og sikre at prioriteringene er organisasjonsforankret og er åpent tilgjengelig.
- Sikre formidling av innovasjonene for læring i et organisasjonsperspektiv.
- Innføre premiering og gi større oppmerksomhet for gode innovasjoner innen de ulike kategoriene.
 - Demokrati / innbyggerengasjement
 - Brukerorientering / brukermedvirkning
 - Samarbeid / samskaping
- Utprøving av nye administrative arbeidsformer som stimulerer innovasjon

En organisasjon som forvalter kunnskap ved å ta vare på og videreutvikler de ansatte og folkevalgte.

- Prioritere en god folkevalgtopplæring etter valget i september 2019
- Prioritere studieturer/seminarer for folkevalgte før behandling av strategiske lokale saker
- Kommunens interne lederskole gjennomføres slik opplegget i 2018 er fastlagt
- Gode verktøy for utarbeiding av tjenesteområdenes kompetanseplaner
- Tydelige kompetansekrav for alle stillinger
- En HR-avdeling med kompetanse til å sikre kvalitet i all rekruttering og strategisk kunnskapsutvikling for ledere og ansatte, og som sikrer kvalitet i oppfølging av krevende personalsaker.

En nettverksorientert organisasjon, både internt og eksternt

- *Utarbeid en god oversikt over eksterne formelle nettverk hvor kommunen deltar. God tilgang til denne oversikten eksternt og internt*
- *God oversikt over interne formelle nettverk i kommunen, tilgjengelig på kommunens intranett.*
- *Alle nettverkene skal være målrettet og effektive. Derfor krav om;*
 - *målet med nettverket skal alltid beskrives*
 - *hvordan en vil sikre effektivitet i nettverket skal alltid beskrives*
- *Ledergruppene må ulike nivå skal vurdere sin samlede deltakelse i formelle nettverk opp mot utfordringsbildet og målene som gjelder for Larvik kommune.*
- *(Rådmannen omtaler ikke hvordan folkevalgte kan jobbe i nettverk for å bidra til å nå politisk vedtatte mål)*

En organisasjon med evne til å mobilisere samfunnets totale ressurser i arbeidet med å nå fastlagte mål.

- *Utvikle kompetanse og derved evne til å bedre samhandle med omgivelsenes ressurser opp mot å nå fastlagte mål.*
- *Kartlegge hva slags ressurser som kan inngå i «omgivelsene» til det enkelte mål, og søke å aktivisere disse i et likeverdig partnerskap*
- *I større grad la andre definere hva som er utfordringene, og så arbeide opp mot å løse disse i et likeverdig partnerskap. Dette kan for eksempel være prioritering av mindre omfattende tiltak i det enkelte lokalsamfunn*
- *Avklare om det er politisk interesse for å prøve ut nye metoder i samhandlingen mellom samfunn og organisasjonen, som for eksempel «oppgaveutvalg»,*
- *Etablere nye, eller revitalisere arbeidsform i eksisterende, arenaer for prioriterte utfordringer for samfunnet.*

3 C Organisasjonsutvikling

Kommunen benytter seg av en forskningsbasert medarbeiderundersøkelse fra Kommuneforlaget/KS. Undersøkelsen heter 10-Faktor.

10-Faktor er et ledd i en strategisk arbeidsgiverpolitikk og bygger på nasjonal og internasjonal forskning om hva som er viktige innsatsfaktorer for å oppnå gode resultater i forhold til organisasjonens mål og kvalitet på tjenestene. Effektmålene under relaterer seg til denne undersøkelsen som i Larvik kommune gjennomføres annet hvert år, og hvor det foreligger en obligatorisk metode for oppfølging av resultatet.

Rekruttere, utvikle og ivareta kvalifisert arbeidskraft

Larvik kommune har i dag godt kompetente medarbeidere i alle tjenesteområder. Fremtiden vil imidlertid stille større krav til å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft innenfor flere tjenesteområder. Det er økende forventninger til ledere og medarbeidere i kommunen fra brukere, befolkningen, folkevalgte og samarbeidspartnere. Samtidig vil kommunens oppdrag endres og utfordres. Kampen om de beste hodene fremover blir hard og kommunen må utvikle seg til å bli en mer attraktiv arbeidsplass for å tiltrekke seg og beholde kompetent arbeidskraft. Særlig vil det være utfordrende å rekruttere medarbeidere innen omsorg og skole i årene som kommer.

Utvikle internt og eksternt samarbeid og på denne måten sikre effektive og gode prosesser

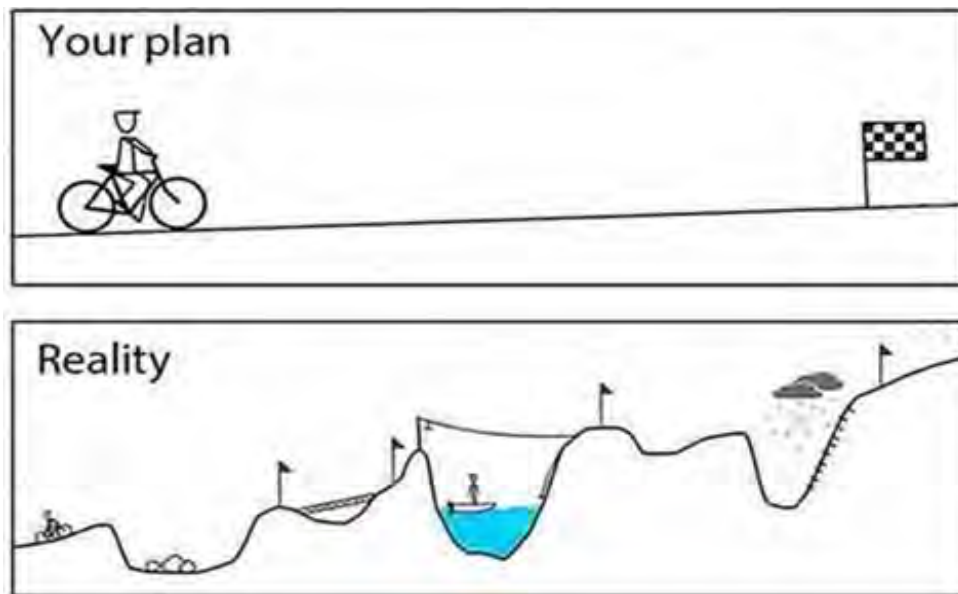
I et samfunn i endring og som stadig blir mer og mer digitalt, stiller dette store krav til gode og effektive prosesser, både internt og eksternt i kommunen. Det blir derfor særskilt viktig i årene som kommer å samhandle på tvers av fag og tjenesteområder for å på denne måten utvikle tjenestene.

Utvikle ledere i samsvar med kommunens ledelsesplattform

Kommunen er en stor kunnskapsorganisasjon og krav til faglig spesialisering og spisskompetanse vil øke med endret og utvidet oppdrag. Arbeidet med å sikre at lederne i kommunen får den rette kompetansen til å lede menneskene i organisasjonen i tråd med kommunens ledelsesplattform, vil være avgjørende. Gjennom å utvikle de ansattes kompetanse basert på kunnskap om innbyggernes fremtidige behov, sikres også gode arbeidsmiljø og gode kvalitative tjenester.

3 D Omstilling – effektivisering

Evne til å holde kursen når det blåser

Administrasjonens ulike orienteringer om kommunens økonomi, sett opp mot prognoser om endring i demografi og andre utviklingstrekk som både omhandle krevende utfordringer og nye muligheter, er det opplagt at kommunen både må arbeide med utvikling, omstilling, effektivisering og kanskje avvikling i årene framover.

Det blir avgjørende for å lykkes at en organisasjonen arbeidet helhetlig og står sammen i det arbeidet som venter. Det blir også viktig å være åpen i de prosesser og prioritering som vil komme, og det blir avgjørende å løse ut samfunnets samlede ressurser for å lykkes.

Omstillingsområdene som ble varslet i rammesaken,

- o Lederskap og styring – optimalisere administrativ organisering
- o Sykefravær – videreføre satsingen som har gitt gode resultater
- o Digitalisering – gevinstrealisering ved effektivisering
- o Tjenestedesign/Lean – effektivisere alle prosesser
- o Effektivisere og tydeliggjøre tjeneste- og stedsstruktur – fastlegge prinsipper for lokaliseringer
- o Frivillighet og samskaping – nye arbeidsformer og nye roller
- o Gode analyser gir gode valg – kunnskapsbaserte beslutninger i endringene
- o Administrativ sentralisering og standardisering – effektivisere, mindre valgfrihet

Omstillingsområder i tillegg som lanseres her

- o Innkjøpsområdet
- o Sentral styring av ansettelser/om plasseringer
- o Biladministrasjon
- o Energieffektivisering
- o Avklare hvilke oppgaver vi skal avvikle
- o Tydelige bærekraftige valg i helse- og omsorg
- o Inkludering er økonomisk lønnsomt (i det minste i et samfunnsperspektiv)
- o Vekstpolitikken styrkes – vektas tyngre
- o Avklare hvilke inntektsøkninger som kan aktiveres

Detter er på dette stadiet mer eksempler, det blir løpende vurdert andre tema – men hele tiden ut fra potensial for økonomisk besparelse, tiltakets bidrag til økonomisk mål. En vil også aktivere innbyggere/brukere til å gi innspill i arbeidet.

Krav til politisk og administrativt lederskap

Rådmannens forslag medfører et omstillingsprosjekt hvor det er lagt til grunn et økonomisk resultat i form at reduserte utgifter som vil kreve stor oppmerksomhet, og som blir krevende. Spesielt blir dette krevende med et utgangspunkt hvor det både er lagt inn effektivisering i tildelt ramme fra staten, effektivisering i gjeldende økonomiplan, og hvor det ligger bundne økte utgifter i tjenestekområdene som må løses i tillegg til det beløp som er lagt som mål i dette omstillingsprosjektet.

Rådmannen vil forankre dette omstillingsarbeidet direkte til rådmannens ledergruppe, og dette er godt forankret i rådmannens ledergruppe – som samlet vil følge opp dette arbeidet.

Et godt resultat er avhengig av et godt samarbeid mellom administrativ ledelse og de hovedtillitsvalgte, og rådmannens vurdering er at det er god erfaring i Larvik kommune i samhandling i krevende prosesser.

Det er ønskelig med tett kontakt mellom rådmann og formannskap i gjennomføringen, både ved dialog og løpende behandling av saker knyttet til omstillingen. Rådmannen foreslår månedlige meldinger med tilhørende muntlig orientering til formannskapet i 2019.

Rådmannens vurdering er det økonomiske utfordringsbildet tilsier at det er viktig med et godt arbeid i 2019, da utfordringene blir langt større mot slutten av økonomiplanperioden og de påfølgende år.

3 E Helse og omsorg

Rådmannen har lagt inn midler til midlertidige lokaler for legevakt, mens hovedgrep knyttet til hvilke tjenester som skal gis i en tydelig avklart desentralisert struktur, og hvilke spesialfunksjoner som skal gis sentralisert må avklares i helse- og omsorgsplanen.

Rådmannen legger til grunn at sentraliserte funksjoner utredes lokalisert til sykehuskvarteret, blant annet Lokal medisinsk senter.

Det ligger ikke inne investeringsmidler til nytt sykehjem, og det er heller ikke vurdert til å være økonomisk rom for å legge inn drift av en slik løsning uten svært dramatiske konsekvenser for andre tjenester som må utredes før det legges inn ressurser i et slikt arbeid. De store prinsipielle valgene bør forankres i helse- og omsorgssaken før det gis føringer inn til neste års behandling av Strategidokumentet.

3 F Økonomi

Rådmannens forslag følger opp handlingsregelen for gjeldsutvikling ved at en også reduserer investeringer som ligger inne i gjeldende økonomiplan.

Rådmannen har ikke tatt ut investeringen til ny Brunla skole, siden kommunestyret ved behandlingen av gjeldende budsjett/økonomiplan overprøvde rådmannens forslag om å skyve denne investeringen fram i tid. Rådmannen mener fortsatt at man ikke burde gjennomføre bygging av ny Brunla Skole, og nevner at renter og avdrag til denne investeringen alene i 2022 er beregnet til 15,5 mill kr.

Rådmannens alternative forslag ville være å prioritere disse midlene inn i styrket drift av helse og omsorg, eller til investeringer knyttet til en helt nødvendig omlegging inn helse og omsorg, som for eksempel etablering av nye lokaler for legevakt og lokal medisinsk senter i sykehuskvartalet.

Rådmannens forslag til driftsbudsjett har en hovedinnretning hvor en forsøker å skjerme helse og omsorg, samt dekke opp noe av økte utgifter til private barnehager innen kultur og oppvekst. Ellers ligger det flere bundne utgifter innen alle tjenesteområdene som må løses innen gitt ramme. Dette kan igjen føre til at andre oppgaver må opphøre. Rådmannen ber om handlingsrom til å kunne se utfordringene i tjenesteområdene i sammenheng med «omstillingsprosjektet» som lanseres som et omstillings- og effektiviseringstiltak med et betydelig krav til økonomisk innsparing.

3 G Krevende, men spennende år i vente

Selv om rådmannens forslag indikerer at det blir en periode preget av store krav til omstilling før å styre mot en mer bærekraftig økonomi, er det likevel slik at perioden også medfører arbeid med viktige saker som får stor betydning for utvikling av samfunnet;

- Vil det bli utviklet nye politiske arbeidsformer som styrker rekrutteringen av yngre inn i politikken?
- Vil en endret administrativ organisering og nye arbeidsformer og roller skape bedre resultater?
- Det skal fastlegges politikk i viktige planer for samfunns- og tjenesteutvikling, samt arealdisponering
- Det skal fattes beslutninger av svært stor betydning for utviklingen av Larvik by
- Hvilken posisjon vil Larvik ta i den nye region, hvor en går fra å ligge i utkanten i Vestfold til mer sentralt i Vestfold-Telemark?
- Det skal besluttes viktige langsiktige veivalg i utvikling av den viktige helse- og omsorgssektoren
- Vil vi lykkes med å utløse «seniorkraft» i en eldre befolkning, hvor mange vil være friske lenge?
- Vil den gode befolkningsutviklingen så langt i 2018 fortsette, greier vi å påvirke prognosen til SSB i den retning vi ønsker?
- Vil en god utvikling i etablering av nye arbeidsplasser fortsette, vil vi være konkurransedyktig ved valg av lokalisering – og vil lokalt næringsliv vokse videre her i Larvik?
- Vil vi lykkes med å inkludere flere i utdanning, arbeid og fritid – og begrense antallet som faller utenfor?
- Vil vi opprettholde en stor frivillighet, og kan vi etablere mer samhandling mellom kommune og frivillig sektor?
- Vil egen styring og nye inntekter gi større økonomiske muskler i videreutvikling av samfunn og velferd.
- Vil vi evne å utnytte mulighetene ny teknologi gir oss til å forfordle ressurser og finne nye måter å utføre tjenester på?
- Vil vi håndtere klimautfordringene gjennom både å skape omstilling som gir reduksjon i klimagassutslipp og håndtere de utfordringene klimaendringene skaper?

Hovedtallene i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

Beløp i 1000	Budsjett		Økonomiplan		
	2018	2019	2020	2021	2022
Skatt på inntekt og formue	-1 197 938	-1 262 033	-1 274 653	-1 287 400	-1 300 274
Ordinært rammetilskudd	-1 286 531	-1 324 424	-1 337 668	-1 351 045	-1 364 555
Andre generelle statstilskudd	-12 778	-11 656	-11 749	-11 749	-11 749
Sum sentrale inntekter	-2 497 247	-2 598 113	-2 624 070	-2 650 194	-2 676 578

Skatt på inntekt og formue

Larviks nivå på korrigerte frie inntekter var i 2017 på 91 % av landsgjennomsnittet. Gjennomsnittet for Vestfold ligger på 92 %. Tallene er hentet fra kommuneproposisjonen for 2019.

Gjennomsnittlig årlig befolkningsendring i perioden 2014-2018 har vært på 0,65 %. Gjennomsnitt for Vestfold er på 0,90 % pr år og gjennomsnitt for landet er på 0,96 % pr år i den samme perioden. Alle tall regnet fra 1. januar 2014 til 1. januar 2018. Statistikken for innbyggertall ved utgangen av første halvår 2018 viste at Larvik de første seks månedene av 2018 hadde en økning i innbyggerantallet på 271 personer, eller 0,6 %. Vestfold hadde en gjennomsnittlig økning den samme perioden på 0,5 % og landet totalt hadde en økning på 0,3 %. I forhold til beregningen av skatt og rammetilskudd er det lagt vekt på utviklingen i antallet innbyggere i 2018. Den faktiske utviklingen er videreført i 2019 i beregningene. Statsbudsjettet legger til grunn et innbyggertall pr 31.12 2018 som ligger under det observerte innbyggertallet ved utgangen av 2. kvartal. Dette er korrigert i strategidokumentet og tallene for skatt/rammetilskudd er derfor høyere enn hva som fremkommer av statsbudsjettet.

Samlet sett betyr dette at Larvik kommune faktisk øker folketallet mer enn snittet for Vestfold og landet som helhet. Dette er positivt i forhold til fremtidig utvikling og fremtidig sikring av inntektsnivået. Lav befolkningsvekst gir dårlig uttelling i inntektssystemet. Samtidig er den skattbare inntekten pr skattyter

lav i Larvik og det er lav andel yrkesaktive i prosent av befolkningen. Det er ved fremleggelsen av strategidokumentet ikke mulig å si noe sikkert om utviklingen i disse faktorene.

Ordinært rammetilskudd

Rammetilskuddet fra staten beregnes ut fra statistiske data knyttet til befolkning, levekår og geografi. Ut fra disse dataene ender Larvik kommune opp med en kostnadsindikator på 1,0013 som er svakt opp fra 2018 (0,9983). Dette betyr at Larvik kommune i dette systemet samlet sett er en gjennomsnittlig kommune med et beregnet kostnadsnivå svært nær normalen (1,0000). Siden skatteinngangen er forholdsvis lav, vil kommunen normalt motta kompensasjon i form av skatteutjevning. Størrelsen på denne kompensasjonen avhenger av de forutsetningene som tas i statsbudsjettet om nivået på skatteinntektene og kommunens relative plassering i forhold til dette nivået gjennom 2019.

Andre generelle statstilskudd

Andre generelle statstilskudd er i hovedsak rentekompensasjonssinntekter knyttet til en del investeringer i sykehjem, omsorgsboliger, skolebygg og kirker. Volumet for disse inntektene har nå stabilisert seg på et relativt lavt nivå som følge av det lave rentenivået. Etter hvert vil også disse inntektene falle bort siden dette er ordninger som er tidsbegrenset til for eksempel 15 eller 20 år. Kommunen har de senere årene fått deler av skoleinvesteringene inn under denne ordningen.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000	Budsjett		Økonomiplan		
	2018	2019	2020	2021	2022
Pensjon	132 327	129 090	175 037	159 015	159 015
Premieavvik	-60 164	-43 436	-77 179	-41 560	-41 560
Lønnsreserve- avsetning	28 729	53 434	53 435	53 435	53 435
Sum sentrale utgifter	100 892	139 088	151 293	170 890	170 890

Pensjon:

Utviklingen i kommunens pensjonsutgifter er styrt av sentrale avtaler og bestemmelser om opptjeningstid og nivå på pensjonsutbetalingene. Dette påvirkes igjen av alder og antall år i arbeid for de som skal ha pensjon i fremtiden. Fremtidig rentenivå og endrede forutsetninger om levealder vil også påvirke hva kommunen må sette av for å dekke det beregnede behovet for pensjonsutbetalinger i fremtiden. Kommunen følger i stor grad de prognosene som kommer fra KLP, som er kommunens største pensjonskasse. Statens pensjonskasse dekker pensjon for lærere.

Innenfor pensjon er det særlig reguleringspremien som hvert år varierer betydelig, som en direkte følge av resultatet og profilen på lønnsoppgjørene. Reguleringspremien skal dekke fremtidige endringer i alle pensjonsforpliktelser som følger av endringer i lønn og øvrige betingelser etter lønnsoppgjøret. Det er inntekter knyttet til forvaltningen av kommunens pensjonsmidler i KLP. Disse inntektene er budsjettet i tråd med den observerte avkastningen de siste årene.

Premieavvik:

Beregnet premieavvik er differansen mellom beregnet pensjonskostnad og hva som faktisk er innbetalt til KLP/SPK. Premieavviket er negativt (føres som inntekt) de årene hvor beregnet pensjonskostnad er lavere enn hva kommunen faktisk betaler inn og positivt de årene kommunen har en beregnet pensjonskostnad som er større enn hva som faktisk er betalt til KLP/SPK. Oppsamlet premieavvik i KLP var ved inngangen til 2017 ca 170 mill kr. Dette amortiseres fra og med 2014 med 1/7-del hvert år. Ved utgangen av 2017 hadde premieavviket blitt redusert til 164 mill kr for gamle Larvik kommune. Det var ikke akkumulert noe premieavvik i tidligere Lardal kommune.

Lønnsreserve:

Avsetningen til lønnsreserve skal dekke organisasjonens kostnader knyttet til lønnsoppgjøret i 2019. Konsekvensene av lønnsoppgjøret i 2018 for 2019 (overhenget) er lagt inn i enhetenes rammer for 2018. Lønnsreserven skal dekke konsekvensene av 2019-oppgjøret i 2019 og fordeles til enhetene når oppgjøret er ferdig. Kommunen har en sentral avsetning for dette fordi profilen i et lønnsoppgjør kan gi betydelige forskjeller i konkrete utslag for den enkelte enhet, avhengig av hvilke grupper som får størst uttelling i lønnsoppgjøret. Kommunens avsetning er gjort ut fra de forutsetninger som er gjort fra regjeringen i statsbudsjettet for 2019. Forutsetningen her er et lønnsoppgjør på 3,25 % i 2019. Behovet for samlet avsetning er beregnet til 60 mill kr for 2019. I lys av den økonomiske situasjonen er det lagt inn en lønnsreserve på 90 % av den beregnede virkningen, dvs 54 mill kr.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000	Budsjett		Økonomiplan		
	2018	2019	2020	2021	2022
Renteinntekter og utbytte	-19 333	-22 329	-22 329	-22 329	-22 329
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	75 284	91 378	113 413	136 476	135 095
Tap finansielle instrumenter	4 027	4 027	4 027	4 027	4 027
Avdrag på lån	109 305	123 879	139 027	153 005	164 230
Netto finansinntekter/finansutgifter	169 284	196 955	234 138	271 180	281 023
Finansutgifter i tjenesteområdene	-20	-20	-20	-20	-20
Totale finansutgifter	169 264	196 935	234 118	271 160	281 003

Renteinntekter og -utgifter

Tallene for renteinntekter og -utgifter inneholder i tillegg til renteinntekter og -utgifter for kommunens bankinnskudd og lån også renteinntekter og utgifter for innlån og utlån av husbankmidler. Det er ikke budsjettert avkastning av primæroppgavefondet. Finansutgifter i tjenesteområdene dreier seg om sosillån.

Rammer og handlingsregel for lånegjeld

Som et resultat av de store lånefinansierte investeringene de siste årene har den rentebærende gjelden i Larvik kommune blitt svært høy sammenlignet med driftsinntekter og egenkapital, både i forhold til tidligere år og sammenlignbare kommuner. Lånegjelden har også vokst ytterligere gjennom 2018, samtidig som driftsbudsjettet er presset. Risikoen knyttet til økt lånegjeld, både for fremtidige driftsbudsjetter og investeringer, er derfor betydelig, spesielt med tanke på økte renteutgifter en høyere rente medfører.

Problematikken rundt dette har flere ganger vært tatt opp i ulike utredninger og saker som har vært oppe til politisk behandling. For å bedre det fremtidige økonomiske handlingsrommet anbefalte derfor prosjektleder i rammesak og ståstedsanalyse 2018 - 2021 til Fellesnemnda i juni 2017 at det innføres en handlingsregel for lånegjeld med snarlig virkning. Hensikten med en handlingsregel er å bidra til at gjeldsgraden gradvis reduseres over tid.

Nødvendigheten av en slik handlingsregel som et ledd i å fremme en bærekraftig økonomisk utvikling for kommunen ble detaljert drøftet i vedlegget til rammesaken i 2017. Her ble det også redegjort for valget av et forslag til handlingsregel som kan bidra til en gradvis forbedring av kommunens gjeldssituasjon over tid. Basert på dette vedtok Fellesnemnda (FEL-042/17) at det innarbeides en handlingsregel for gjeldsveksten som skal bygge på den gjennomgangen som ble gjort i vedlegget til rammesaken.

Kommunestyret vedtok i rammesaken at en handlingsregel for gjeldsutviklingen innarbeides i rådmannens forslag til strategidokument for 2019 – 2022 (KST 200/18).

Konkret foreslår rådmannen at prosentvis vekst i lånegjeld som ikke betjenes gjennom gebyrer, ikke har rentekompensasjonsordninger knyttet til seg eller er videreformidling av Husbanklån, (kommunens «kjernegjeld») begrenses til prosentvis vekst i de frie driftsinntektene. Samtidig anbefales det å innføre et minimumskrav til egenkapitalandel på 15 % av fremtidige investeringer knyttet til denne kjernegjelden og at avdragstid på lån gradvis reduseres til 27 år gjennom økonomiplanperioden. Dette er en avdragstid som er i tråd med de nye, og skjerpede, kravene til minimumsavdrag i ny kommunelov.

Handlingsregelen er ytterligere konkretisert i saksfremlegget til strategidokumentet. Her er det også vist hvordan kommunens gjeld utvikler seg dersom det fremlagte forslaget til strategidokument vedtas.

Samtidig anbefaler rådmannen at disposisjonsfondet over tid bygges ytterligere opp slik at den frie andelen av fondet ligger på ca 5 % av de totale driftsinntektene. Dette er videreført i forslaget til strategidokument, der det vesentlige av netto driftsresultat er foreslått avsatt til disposisjonsfondets frie del.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000	Budsjett	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021	2022
Til ubundne avsetninger	23 079	19 117	20 309	22 345	28 885
Til bundne avsetninger	7	7	7	7	7
Bruk av ubundne avsetninger	-12 900	-3 170	-670	-670	-670
Bruk av bundne avsetninger	-1 545	0	0	0	0
Netto avsetninger	8 642	15 954	19 646	21 682	28 222
Netto avsetninger i tjenesteområdene	-4 124	0	0	0	0
Totale avsetninger	4 518	15 954	19 646	21 682	28 222

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner gjøres i hovedsak for å disponere det budsjetterte netto driftsresultatet eller for å dekke inn et negativt resultat.

Til bundne fond avsettes øremerkede midler fra andre, for eksempel stat, fylke, private.

Til disposisjonsfond (ubundne fond) avsettes frie disponible driftsmidler.

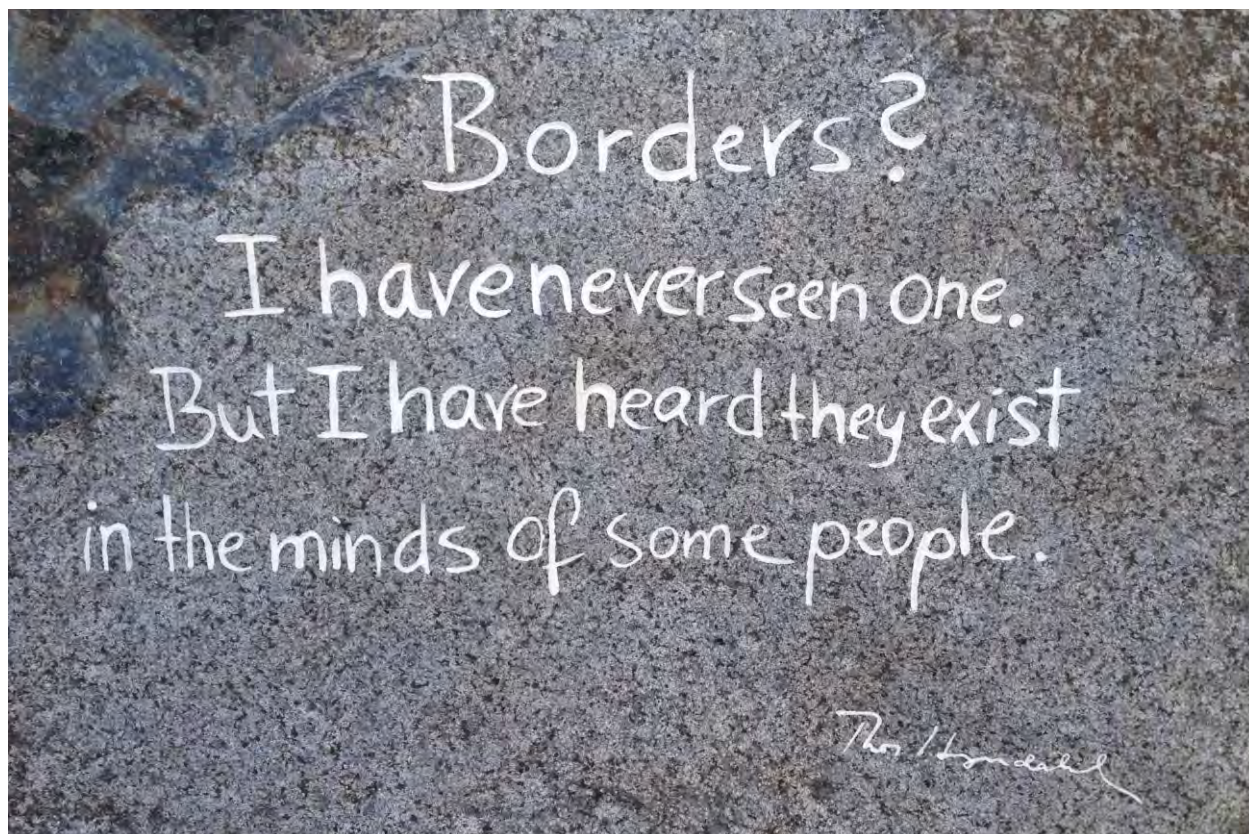
Til ubundne avsetninger inneholder følgende elementer:

- Husleiesubsidier omsorgsboliger: avsettes årlig kr 1 375 000
- Disposisjonsfond (udisponert): avsettes den frie disponible delen som blir igjen ved saldering av budsjettrammene.

"Til bundne avsetninger" gjelder Vannmiljøet i Numedalslågen.

Som følge av vedtak i forbindelse med behandlingen av 2. rapportering i 2018 er bygningsskadefondet slettet. Budsjettert avsetning til dette fondet er derfor tatt ut av årsoppgjørdisposisjoner.

Kommunens tjenesteområder

Interne funksjoner

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
Folkevalgte styringsorganer	0	9 047	11 197	9 297	9 297	9 297
Revisjon og kontrollutvalg	0	3 244	3 246	3 246	3 246	3 246
Sentral stab og støtte	0	81 435	83 325	83 325	83 175	83 175
Fellesutgifter	0	44 244	115 444	117 648	117 245	117 245
NAV	0	142 293	77 396	77 397	78 596	78 596
Hovedinntekter	0	-2 497 247	-2 598 113	-2 624 070	-2 650 194	-2 676 578
Finansielle transaksjoner	0	172 070	205 509	246 384	285 462	301 845
Overføring til kirkelige fellesråd	0	30 086	30 399	30 399	30 399	30 399
Overføringer til andre etter vedtak/avtale	0	21 652	21 865	21 365	21 365	21 365
Sum	0	-1 993 176	-2 049 733	-2 035 010	-2 021 410	-2 031 411

Sammendrag budsjett for området:

Tre rapporteringsområder trekkes særskilt frem.

Området folkevalgte styringsorganer har gått med et merforbruk i 2018. Det foreslås ingen endringer for 2019 da budsjett vil avhenge av delegering, valg av politisk modell og antall medlemmer i nytt kommunestyre inn mot valget 2019. Det vil i tillegg avhenge av antall møter, særlig på dagtid og tapte arbeidsfortjeneste.

NAV har hatt et merforbruk på 10 millioner i 2018. Det jobbes med en rekke helt konkrete tiltak for å motvirke økning i utgifter til sosialhjelp og dette arbeidet er intensivert i 2018. Dette er blant annet arbeidet knyttet til HOLF (helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier) som har vist gode resultater. I tillegg er det nå innført et midlertidig tak på KVP på 75 deltagere og dette vil løpende vurderes opp mot økonomi i 2019. Den restriktive vurderingen av det 3. året på introduksjonsprogrammet vil opprettholdes inn i 2019. NAV er imidlertid et område det er knyttet noe usikkerhet til og vil følges særskilt.

For området overføring til andre etter avtale/vedtak er det særlig nye VTA plasser som er vedtatt gjennom året i størrelsesorden 0,5 mill. som i utgangspunktet ikke er finansiert. Dette vil forsøkes løst innen interne funksjoner samlet.

Området består av

- Folkevalgte styringsorganer
- Revisjon og kontrollutvalg
- Sentrale administrative funksjoner
- Fellesutgifter
- NAV
- Hovedinntekter
- Finansielle transaksjoner
- Overføring til kirkelige fellesråd
- Overføringer til andre etter vedtak/avtale

Til assisterende rådmann ligger også næring, kommunikasjon, kvalitet, beredskap og kommuneplanens samfunnsdel.

Gjeldende planer for tjenesteområdet

- Boligplan, Larvik kommune
- Kommunikasjonsplattform for vekst og utvikling
- Temaplan for integrering av innvandrerbefolkningen, Larvik kommune
- Bosettings- og integreringspolitisk plan, Lardal kommune
- Alkoholpolitisk handlingsplan, Larvik kommune
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse med handlingsprogram, for Larvik og Lardal kommuner
- Heyerdahl senter
- Handlingsplan mot korrupsjon
- Diverse overføringer

Planer i arbeid:

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Næringsplanen

De viktigste veivalgene for området

For området interne funksjoner henvises til rådmannens innledning knyttet til hovedprofil og prioriteringer. Sentral stab og støtte sin hovedoppgave er å støtte opp under disse prioriteringene inn mot de enkelte tjenesteområdene.

For NAV er det aller viktigste å kvalifisere til arbeid og utdanning ved å bruke statlige og kommunale virkemidler, i samarbeid med andre enheter. Formålet er å gjøre den enkelte selvforsørget og gi bedre levekår i befolkningen.

Mål for tjenesteområdet

Måleområde	Beskrivelse av langsiktig mål for kommunen	Målsetting og handlingsplan i økonomiplanen
Mål 1 - Forståelig og oppdatert informasjon og kommunikasjon med innbyggerne.	Kompetanseheving innen temaet «klarspråk» for ansatte i Larvik kommune	
Mål 2 - Flest mulig innbyggere i Larvik er i arbeid eller utdanning.	Bruk av ulike statlige og kommunale tiltak/ordninger som har til formål å få flest mulig i arbeid og utdanning	
Mål 3 - Tilrettelegge for kompetansekrevene virksomheter.	Sørge for attraktive næringsarealer for private og offentlige kompetansekrevene virksomheter, som støtter opp under muligheter for å etablere og forsterke clusterdannelser. Bruke muligheter i kommunens digitaliserings-/smartbyarbeid, til å skape synergier i form av kompetanse- og produkt/tjenesteutvikling hos lokale virksomheter. Økningen skal være høyere enn landsgjennomsnittet (ca 2,5 % de siste årene).	
Mål 4 - Digitalisering og teknologi	Følge opp punktene i kommunens Digitaliseringsstrategi som er vedtatt av kommunestyret og gjeldende fram til 2020. I denne er kommunens mål for digitalisering beskrevet.	Se punkt over
Mål 5 - Rekruttere og utvikle rett kompetanse for ledere og medarbeidere.	Utvikle og ivareta kvalifisert arbeidskraft.	
Mål 6 - Kostnadseffektive og bærekraftige anskaffelser.	Kommunestyrets vedtatte innkjøpsstrategi skal følges aktivt opp.	

Effektindikatorer for målene

Måleområde	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022
Mål 1 - Forståelig og oppdatert informasjon og kommunikasjon med innbyggerne.	"Klart språk"	Antall forbedrede brevmalers		50	50	50	50
Mål 2 - Flest mulig innbyggere i Larvik er i arbeid eller utdanning.	Flest mulig i arbeid og utdanning	Andel deltakere i introduksjonsprogram med overgang til arbeid eller utdanning.		59,0 %	60,0 %	60,0 %	60,0 %
		Andel deltakere i kvalifiseringsprogram (KVP) med overgang til arbeid eller utdanning. I snitt deltar 70 – 75 deltagere i program hver måned.		59,0 %	60,0 %	60,0 %	60,0 %
Mål 3 - Tilrettelegge for kompetansekrevene virksomheter.	Økning i antall sysselsatte i virksomheter i Larvik med universitets- eller høyskoleutdanning	SSB: Tabell 11615		2,5 %	2,8 %	3,1 %	3,5 %
Mål 4 - Benytte teknologi til tjeneste-innovasjon og brukervennlige digitale løsninger	Ekstern brukerundersøkelse viser at 85% av våre brukere er Fornøyd eller Meget godt fornøyd med våre digitale tjenester. Herav Internettsider, digitale skjemaer, digital postleveranse, søknadsprosesser med mere.	Digitalisering - eksternt		85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %
	Løpende intern brukerundersøkelse der over 95% av brukerne er Fornøyd eller Meget godt fornøyd med våre tjenester.	Digitalisering - internt	96,5 %	95 %	95 %	95 %	95 %
Mål 5 - Rekruttere og utvikle rett kompetanse for ledere og medarbeidere.	Utvikle og ivareta kvalifisert arbeidskraft	Score på nivå med landsgjennomsnittet og helst høyere, på resultatet i medarbeiderundersøkelse på faktor 7 «relevant kompetanse utvikling»		3,9	4,0	4,1	4,2
		Resultatet i medarbeiderundersøkelse på «Helhetsvurdering» er minst 4,4		4,4	4,4	4,5	4,5
Mål 6 - Kostnadseffektive og bærekraftige anskaffelser.	Innkjøpsstrategi følges aktivt opp	Gjennomføre stedlig kontroll av lønn og sosiale arbeidsvilkår, iht de kravene som er stilt i strategien.		20	30	40	50
		Minst 90 % av alle anskaffelser over 100 000 kroner, skal skje i kommunens konkurransegjennomføringsverktøy (Mercell).		70,0 %	80,0 %	90,0 %	90,0 %

Oppfølging av gjeldende planer i forslaget

Kommuneplanens samfunnsdel:

Arbeidet med ny kommuneplanens samfunnsdel for ny kommune er startet. Kommunestyret har i sak 224/18 vedtatt planprogrammet.

Næringsplan:

Arbeidet med revidering av næringsplan er startet. Det er besluttet å se logistikkplanen som en del av næringsplanen.

Larvik kommune har vedtatt å ikke fortsette økonomisk støtte til Verdiskapingsinitiativet i 2019. Det er derimot startet et samarbeid for å se på en mer helhetlig satsing knyttet til Samfunnssikkerhet og Beredskap i regionen.

Det har i 2018 fremdeles vært et stort fokusert på lokalisering av statlige arbeidsplasser, og dette arbeidet blir også viktig i perioden fremover. Spesielt nevnes arbeidet med å få en ny Politihøgskole til kommunen samt andre statlige arbeidsplasser som ny sentralisert Tingrett.

Generelt blir det viktig å følge opp spesielt bedrifter med stort potensial for verdiskaping og for etablering av nye arbeidsplasser med behov for universitet og høyskoleutdanning.

Boligplan:

I all hovedsak vil strategiene bli fulgt opp innen rammene av Strategidokumentet. De fleste tiltak er av karakter «adferd», og omhandler derved mer endring av prosedyrer enn hva en engasjerer seg i. Det er nå gode prosedyrer for anskaffelser og drift av boliger, hvor alle berørte tjenester har deltatt, og fokus er å holde denne kvaliteten på prosedyrer oppe videre.

Kommunikasjonsplattform for vekst og utvikling:

Kommunikasjonsplattformen med tilhørende tiltaksplan følges opp så godt som mulig innen de økonomiske rammer som bevilges til formålet. Tiltaksplanen tilsier en årlig bevilgning på 1 mill kr, men det er ikke avsatt midler tidligere, og heller ikke i 2018. Dette betyr at tiltak har blitt iverksatt så langt som mulig ved omprioritering av ressursene som ligger til interne funksjoner. Denne ble lansert i 2016. Samarbeidet med Stavernfestivalen og Larvik håndballklubb er videreført.

Larvik kommune bruker Facebook aktivt som informasjonskanal, og vi har i dag 17.300 følgere. Rekkevidde, klikk og delinger av innlegg viser også at dette er en viktig kanal å benytte i fremtiden. Larvik kommune er blant de ti største kommunene på facebook i antall følgere. Hvis man ser på følgere i forhold til innbyggertall er Larvik helt i toppen. Facebook bidrar i stor grad til trafikk inn til våre hjemmesider, som er vår hovedkanal for informasjon til våre innbyggere.

Temaplan for integrering av innvandrerbefolkningen, Larvik kommune:

Bosettings- og integreringspolitisk plan, Lardal kommune:

Det er ikke lagt inn nye tiltak for oppfølging av planene. Migrasjonsrådgiver er nå knyttet til Larvik læringscenter, mens koordinering av hele integreringsarbeidet og oppfølging av planverk er knyttet til sentral stab/støtte. Kommunen har fortsatt et svært godt omdømme nasjonalt for sitt integreringsarbeid. Larvik kommune har et av fire integreringsmottak, som er vedtatt forlenget som prosjekt ut 2019.

Rådmannens vurdering er at integreringsarbeidet er svært viktig for å opprettholde grunnleggende kvaliteter i samfunnet, og vil holde fokus på arbeidet tverrfaglig i perioden. En utfordring i perioden kan bli å tilpasse tjenestene med tilhørende kostnader til mottak av et mindre antall flyktninger.

Alkoholpolitisk handlingsplan, Larvik kommune:

Alkoholloven setter rammene for hvordan alkoholpolitikken skal forvaltes. Innenfor disse rammene er kommunen tillagt et ansvar til å utforme egen alkoholpolitikk for kommunen ved utarbeidelse av en alkoholpolitisk handlingsplan,

Nye Larvik kommune behandlet samordnet alkoholpolitisk handlingsplan for Larvik og Lardal den 06.12.2017 sak 027/17. Planen angir hoved- og delmål kommunen legger til grunn for sin alkoholpolitikk, samt virkemidlene som skal benyttes for å nå disse målene. Planen blir fulgt opp innen de økonomiske rammene som til enhver tid foreligger. Ved ny kommunestyreperiode utarbeides alkoholpolitikken ved ny alkoholpolitisk handlingsplan.

Heyerdahl-senter:

Larvik kommune mottok våren 2018 utredningsrapporten "THINK", Thor Heyerdahl Internasjonale Kunnskapssenter. Utredningen er finansiert med midler fra Larvik kommune, Vestfold fylkeskommune og stiftelsen The Thor Heyerdahl Institute.

Rådmannen la i sak 202/18 frem en sak om retningsvalg/konseptvalg for innhold i kunnskapssenter hvor et mulig Heyerdahl senter også var omtalt.

Det er nå sendt søknad fra Larvik kommune om tilskudd til Vestfold fylkeskommune knyttet til blant annet ansettelse/engasjement av en rådgiver som vil jobbe videre med de anbefalingspunktene som er skissert i forprosjektet, og som bør utredes når prosjektet skal over i fase 2.

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse og handlingsprogram:

Helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse (ROS) for Lardal og Larvik kommuner ble utarbeidet i 2017, med tilhørende tiltaksplan for perioden 2017-2020. Analysen beskriver risiko og sårbarhet i forhold til 33 identifiserte uønskede hendelser. Følgende valgte hendelser er valgt ut i forhold til prioritert tiltaksoppfølging:

- A. Kvikkleireområder
- B. Erosjon i Lågen
- C. Urbanflom
- D. Tiltak i skoler – tilsiktede hendelser
- E. Pandemi
- F. Brann på sykehjem
- G. Strømbortfall
- H. Bortfall av EKOM
- I. Samordning av beredskapen fra 01.01.2018.

Pr 2018 er det gjennomført en rekke prioriterte tiltak i tiltaksplanen. Larvik kommune har i analysen hatt et særskilt fokus på tilpasning til klimaendringer og vurdering av sikringstiltak mot naturskader. Dette arbeidet videre føres i henhold til vedtatt tiltaksplan.

Oppfølging og gjennomføring av tiltaksplanen krever innenfor enkelte områder avsetning av både drifts- og/eller investeringsmidler. Det er lagt inn konkrete forslag til gjennomføring av tiltak i forslaget til Strategidokument 2019-2022 som vil kreve avsetning av midler.

Handlingsplan mot korrupsjon:

Larvik kommune er imot alle former for korrupsjon. Hensikten med handlingsplan for korrupsjon er å forebygge og gjøre kommunen mer motstandsdyktig mot korrupsjon. Korrupsjonsforbyggende arbeid skal foregå både på tvers av og innenfor enheter og fagområder, og skal involvere både folkevalgte, ledere og medarbeidere. Både folkevalgte og ansatte i Larvik kommune er omfattet av denne handlingsplanen.

Diverse overføringer:

De aller fleste avtaler/eierbidrag etc som inngår, har bestemmelser om årlig regulering av bidraget fra Larvik kommune. Alle avtalene blir fulgt opp med overføringer i samsvar med avtaler/vedtak.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett Økonomiplan	250 254	250 254	250 254	250 254
Tiltak forrige år				
Reformmidler kommunesammenslåing 2018	-16 000	-16 000	-16 000	-16 000
Reduksjon integreringstilskudd	12 486	22 721	29 502	29 502
Reduksjon antall bosettinger	-7 885	-9 345	-10 674	-10 674
Refusjonsordning ressurskrevende tjenester, fjerne inntekt i 2019	5 000	5 000	5 000	5 000
Ressurskrevende tjenester, inntekt utgår	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Reduserte bosettingsutgifter for nyankomne flyktninger	-4 601	-13 375	-18 828	-18 828
Kommunevalg 2019	1 800	0	0	0
Inntektsføring fra ansvar 1623 for beregnede renter og avdrag boliger	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Flytting av integreringstilskudd	662	2 718	2 718	2 718
Tiltak finansiert av integreringstilskudd	-662	-2 718	-2 718	-2 718
Inntektsføring fra ansvar 1623 for beregnede renter og avdrag boliger	500	500	500	500
Inntektsføring fra ansvar 1623 for beregnede renter og avdrag boliger	500	500	500	500
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-304	-304	-304	-304
Vedlikehold av kirker i Lardal, overføres til LKFR	-300	-300	-300	-300
Overført kutt fra ansvar 1800	-209	-209	-209	-209
Poesiparken - tilskudd til installasjoner	-100	-100	-100	-100
Lardal framskrevet økonomiplan 2018-2021	100	0	0	0
Saldering 2, kroneavrunding	-1	-1	-1	-1
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
KST 097/17 Colab - etablering av nytt veksttilbud	0	-500	-500	-500
Sum Tiltak forrige år	-15 013	-17 412	-17 413	-17 413
Budsjettekniske justeringer				
Renhold, korrigert grunnlag 2019-nivå	2 252	2 252	2 252	2 252
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-2 188	-2 188	-2 188	-2 188
Korrigerings ansvar 1899 i 2019-2022	-1 545	-1 545	-1 545	-1 545
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	1 386	1 386	1 386	1 386
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	968	968	968	968
Komp lønnsoppgjør 2018 LKFR	613	613	613	613
Komp lønnsoppgjør 2018 ansvar 1770	262	262	262	262
Komp lønnsoppgjør 2018 Bølgen	260	260	260	260
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 341	141	141	141	141
Renhold, korrigere grunnlag (2018-nivå)	44	44	44	44
Korrigerings lønnsoppgjør ansvar 7902	-10	-10	-10	-10
Lønnsoppgjør 2018 sentralt kap 4 SPK	7	7	7	7
Sum Budsjettekniske justeringer	2 192	2 192	2 192	2 192
Konsekvensjusteringer	-12 821	-15 220	-15 221	-15 221
Konsekvensjustert ramme	237 433	235 034	235 033	235 033
Nye tiltak				
Driftskutt 2019-2022	-40 000	-50 000	-70 000	-70 000
KST 090/18 Prosjekt 07779 HOLF fordeling alle	-1 050	-1 050	0	0
Sum Nye tiltak	-41 050	-51 050	-70 000	-70 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	-41 050	-51 050	-70 000	-70 000
Ramme 2019-2022	196 383	183 984	165 033	165 033

Folkevalgte styringsorganer

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Folkevalgte styringsorganer	0	9 047	11 197	9 297	9 297	9 297
Sum	0	9 047	11 197	9 297	9 297	9 297

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	9 047	9 047	9 047	9 047
Tiltak forrige år				
Kommunevalg 2019	1 800	0	0	0
Lardal framskrevet økonomiplan 2018-2021	100	0	0	0
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-19	-19	-19	-19
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	1 881	-19	-19	-19
Budsjettekniske justeringer				
Komp lønnsoppgjør 2018 ansvar 1770	262	262	262	262
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	241	241	241	241
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-234	-234	-234	-234
Sum Budsjettekniske justeringer	269	269	269	269
Konsekvensjusteringer	2 150	250	250	250
Konsekvensjustert ramme	11 197	9 297	9 297	9 297
Ramme 2019-2022	11 197	9 297	9 297	9 297

Revisjon og kontrollutvalg

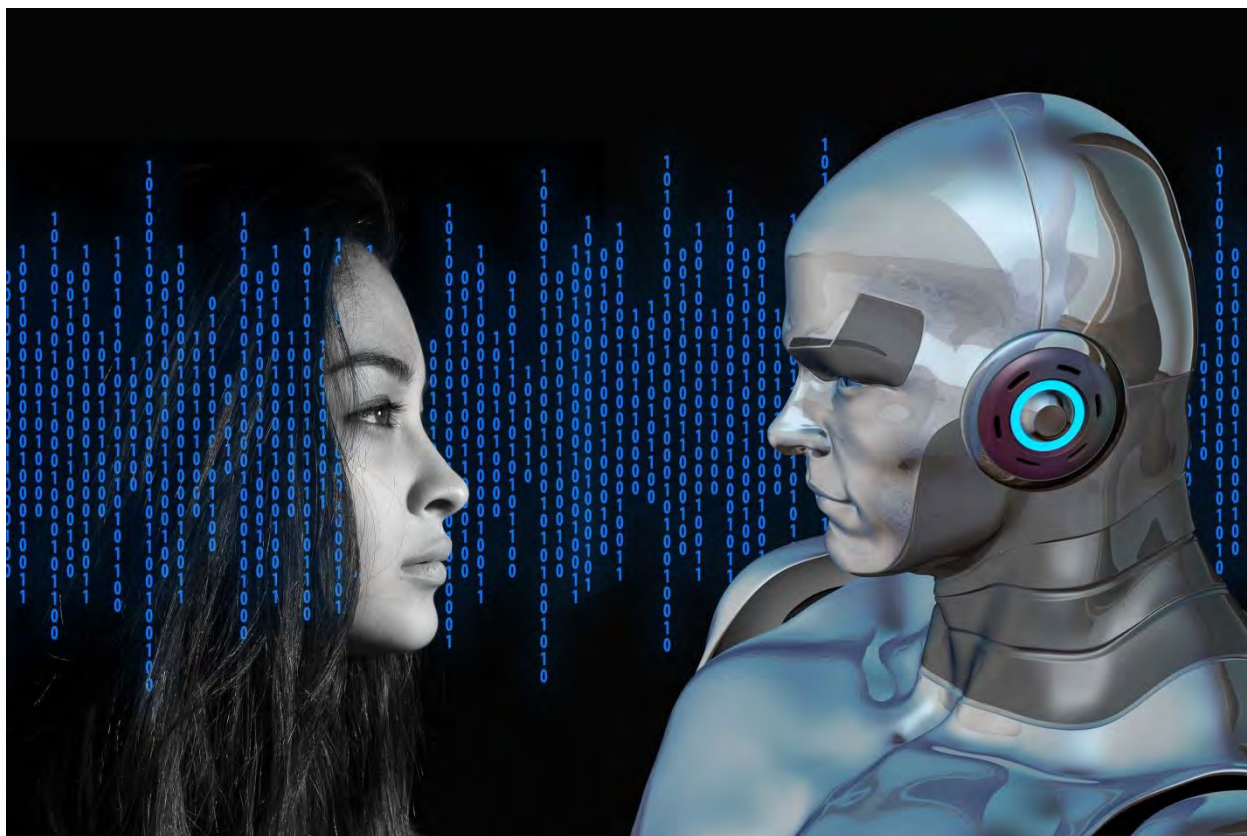
Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
Revisjon og kontrollutvalg	0	3 244	3 246	3 246	3 246	3 246
Sum	0	3 244	3 246	3 246	3 246	3 246

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>				
Vedtatt budsjett	3 244	3 244	3 244	3 244
Tiltak forrige år				
Sum Tiltak forrige år	0	0	0	0
Budsjettekniske justeringer				
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	74	74	74	74
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-72	-72	-72	-72
Sum Budsjettekniske justeringer	2	2	2	2
Konsekvensjusteringer	2	2	2	2
Konsekvensjustert ramme	3 246	3 246	3 246	3 246
Ramme 2019-2022	3 246	3 246	3 246	3 246

Sentral stab og støtte

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sentral stab og støtte	0	81 435	83 325	83 325	83 175	83 175
Sum	0	81 435	83 325	83 325	83 175	83 175

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	81 435	81 435	81 435	81 435
Tiltak forrige år				
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-189	-189	-189	-189
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-189	-189	-189	-189
Budsjettekniske justeringer				
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	1 145	1 145	1 145	1 145
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	457	457	457	457
Fra 7702 til 1005 styrket integrering	200	200	200	200
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 341	141	141	141	141
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	91	91	91	91
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-88	-88	-88	-88
Renhold, korrigere grunnlag (2018-nivå)	-24	-24	-24	-24
Lønnsoppgjør 2018 sentralt kap 4 SPK	7	7	7	7
Sum Budsjettekniske justeringer	1 929	1 929	1 929	1 929
Konsekvensjusteringer	1 740	1 740	1 740	1 740
Konsekvensjustert ramme	83 175	83 175	83 175	83 175

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Nye tiltak				
KST 090/18 Prosjekt 07779 HOLF fordeling alle	150	150	0	0
Sum Nye tiltak	150	150	0	0
Nye tiltak og realendringer budsjett	150	150	0	0
Ramme 2019-2022	83 325	83 325	83 175	83 175

Nye tiltak

KST 090/18 Prosjekt 07779

HOLF står for Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier. For sentral stab og støtte: forbedringstiltak for fattige barn og barnefamilier.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000	Sum				Utgift 2019	Utgift 2020	Utgift 2021	Utgift 2022	Utgift 2019-22
	Ferdig år prosjekt	Brutto utgift	Netto prosjekt utgift						
Investeringsprosjekter									
Sentral stab og støtte									
Beredskap nødkommunikasjon	2019	200	200		0	200	0	0	200
Investeringer, Bølgen	LØPENDE				2 500	2 500	2 500	0	7 500
Mobilmaster, 4 stk.	2029	4 000	4 000		4 000	0	0	0	4 000
Oppgradering Tele- og datanettet	LØPENDE				2 000	2 000	2 000	0	6 000
Sak-/arkivsystem, ny funksjonalitet og integrasjon	2029	800	800		200	200	200	0	600
Tolkeprogram (fagsystem)	2029	400	400		400	0	0	0	400
Tverrgående digitaliseringsprosjekter	2020	3 500	3 500		1 500	2 000	0	0	3 500
Web utviklingsprosjekter	2029	5 139	5 139		1 000	1 000	1 000	0	3 000
Sum Sentral stab og støtte		14 038	14 038		11 600	7 900	5 700	0	25 200
Sum investeringsprosjekter		14 038	14 038		11 600	7 900	5 700	0	25 200

Beredskap nødkommunikasjon

Arbeid med egen plan for dette er initiert og vil arbeides med inn i 2019. I første omgang foreslås avsetting av midler til innkjøp nødkommunikasjon (satellitt telefoner/sikringsradio) på kr 200 000 i 2020.

Investeringer, Bølgen

I økonomiplanen ligger det inne en investeringsramme hvert år i perioden.

De siste årene har rammen vært økt på grunn av økt behov for investeringer for å opprettholde god standard. Foretaket har utarbeidet en strategiplan for oppgraderinger og fornyelser som innebærer et høyere nivå på investeringsrammen.

Kulturhuset nærmer seg 10 år og i 2019 er det en del garantitid som utløper og en del utstyr og inventar som er utdatert på grunn av den teknologiske utviklingen.

Mobilmaster, 4 stk.

Nye mobilmaster, 4 stk. Fra Strategidokument 2018-2021, post 74.

Prosjektet er nå inne i anbudsfasen, og etter dialog med aktuelle tilbydere har man fått presentert mastplassering som vil gi best dekning for flest mulig innenfor de rammene som er gitt. Midlene til mobilmaster sees også i sammenheng med Bredbåndsdekning, og NKOM har gitt Larvik kommune 1,6

millioner i tilskudd til graving av bredbåndskabel i samme område. Målet er at så mange husstander som mulig i Farrisbygda og Østre Hedrum skal få god internetthastighet enten i form av mobilsignaler, eller via bredbåndskabel.

Strategidokument 2019-2022: Bevilgningen for 2018 er besluttet flyttet til 2019 på bakgrunn av fremdriften.

Oppgradering Tele- og datanettet

Gode og stabile IKT-løsninger er en forutsetning for effektiv tjenesteyting. Investeringsmidler til utskiftning og kontinuerlig oppgradering er nødvendig for å ivareta en forsvarlig drift av de løsningene man har valgt å implementere. Dette gjelder blant annet sentrale servere, backup, katastrofeløsning, kablet nettverk, trådløst nettverk, sikkerhetsløsninger, fiber infrastruktur og overvåkning.

Sak-/arkivsystem, ny funksjonalitet og integrasjon

Den teknologiske utvikling og statens forventninger til en stadig mer digitalisert forvaltning krever at systemet kontinuerlig utbygges med ny funksjonalitet og nye integrasjoner. Dette må i stor grad utvikles og skreddersys i form av nye moduler slik at arkivverdig materiale blir håndtert i samsvar med gjeldende lov og regelverk. Det er derfor nødvendig å investere i nye integrasjoner og ny funksjonalitet som bidrar til at kommunens fagsystemer forøvrig kan levere til arkivkjernen i sak-/arkivsystemet.

Tolkeprogram (fagsystem)

Bevilgede midler i 2018 skyves til 2019. Anskaffelsen skjer sannsynligvis på nyåret.

Tverrgående digitaliseringsprosjekter

Digitaliseringsstrategien peker på 5 hovedområder som det skal arbeides med i perioden framover. Hovedområdene er som følgende:

1. Brukeren i sentrum.
2. Digitalisering som drivkraft for innovasjon og økt effektivitet.
3. Digital kompetanse og deltakelse.
4. Delta i og være i forkant med digitalisering av offentlig sektor.
5. Informasjonssikkerhet, personvern og dokumentasjonsforvaltning.

I [vedlegg](#) til rammesaken peker Rådmannen på at Digitaliseringsstrategien skal bidra til effektivisering av tjenestene. Det er slik at innføring av ny teknologi medfører behov for både innkjøp og utvikling av både programvare og digital infrastruktur. Rådmannen vil særlig trekke fram disse områdene hvor det antas å være store effektiviseringsgevinster:

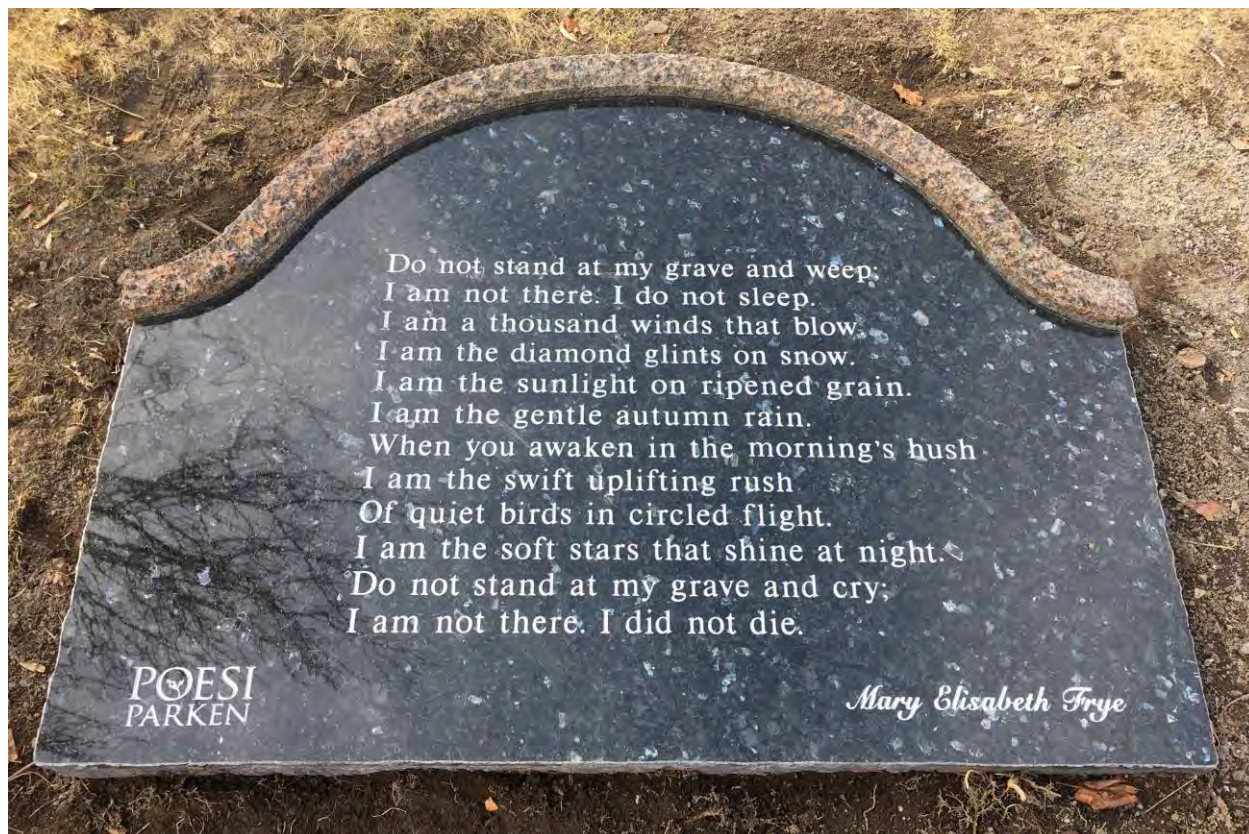
- Bruk av AI (Artificial intelligens) og robotisering i saksbehandlingsprosesser.
- System for flåtestyring og optimalisering av kjøreruter.
- Utvikling av digital infrastruktur for IoT (tingenes Internett).

På bakgrunn av dette foreslås det å bevilge 1,5 mill kr i 2019 og 2 mill kr i 2020 til prosjektet.

Web utviklingsprosjekter

Arbeidet med forbedringer av tjenester på nettsidene pågår kontinuerlig for å holde følge med statlige krav til digitalisering av forvaltningen og den tekniske utviklingen forøvrig. Dette gjelder flere elektroniske skjemaer med og uten integrasjon til fagsystemer, automatisk utlistering av ledige stillinger, forbedret CHAT-løsning, mobil tilpasset løsning for Varsle feil, søk og tjenestevelgeren. Ved en slik satsing arbeider kommunen målbevisst mot døgnåpen forvaltning, samtidig som en oppnår sikrere saksbehandling kombinert med kortere behandlingstid.

I web utviklingsprosjekter inngår også ny plattform for kommunens internettløsning samt en mulig plattform og portal for deling av data fra "Smartbyen Larvik"

Fellesutgifter

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Fellesutgifter	0	44 244	115 444	117 648	117 245	117 245
Sum	0	44 244	115 444	117 648	117 245	117 245

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	-30 103	-30 103	-30 103	-30 103
Tiltak forrige år				
Reformmidler kommunesammenslåing 2018	-16 000	-16 000	-16 000	-16 000
Reduksjon integreringstilskudd	12 486	22 721	29 502	29 502
Flytting av integreringstilskudd	662	2 718	2 718	2 718
Tiltak finansiert av integreringstilskudd	-662	-2 718	-2 718	-2 718
Overført kutt fra ansvar 1800	-209	-209	-209	-209
Saldering 2, kroneavrunding	-1	-1	-1	-1
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-3 723	6 512	13 293	13 293
Budsjettekniske justeringer				
Flytting av integreringstilskudd fra fellesutgifter(Ansvar 1810) til NAV(ansvar 7799)	51 491	41 256	34 475	34 475
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	1 846	1 846	1 846	1 846
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-1 794	-1 794	-1 794	-1 794
Korrigerings ansvar 1899 i 2019-2022	-1 545	-1 545	-1 545	-1 545
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	114	114	114	114
Renhold, korrigerer grunnlag (2018-nivå)	68	68	68	68
Sum Budsjettekniske justeringer	50 182	39 947	33 166	33 166
Konsekvensjusteringer	46 458	46 458	46 458	46 458
Konsekvensjustert ramme	16 355	16 355	16 355	16 355
Nye tiltak				
Driftskutt 2019-2022	-40 000	-50 000	-70 000	-70 000
Sum Nye tiltak	-40 000	-50 000	-70 000	-70 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	-40 000	-50 000	-70 000	-70 000
Ramme 2019-2022	-23 645	-33 645	-53 645	-53 645

Nye tiltak

Driftskutt 2019-2022

I strategidokumentet for 2019-2022 er det et behov for å gjennomgå alle sider ved kommunens drift og investeringer. Det er behov for å identifisere alle reelle innsparingsalternativer, effektiviseringsmuligheter, merinntekter, organisasjonsmessige- og strukturelle endringer som kan frigjøre midler for en styrking av kommunens kjernevirksomheter. Dette arbeidet skal gjøres etter de linjer for frigjøring av ressurser som er beskrevet i vedtatt rammesak for 2019-2022. Rådmannen vil prioritere personellressurser innenfor dagens rammer slik at dette arbeidet får en tydelig ledelse og sikres en oppstart allerede når strategidokumentet vedtas.

Larvik kommune er, etter rådmannens oppfatning, helt avhengig av å frigjøre ressurser på denne måten for å kunne sikre nødvendig nivå på driften innenfor kommunens kjerneområder. Det er særlig innenfor helse og omsorg at de driftsmessige utfordringene de nærmeste årene ikke vil kunne la seg løse innenfor dagens rammer. Det må derfor effektiviseres og omstilles ytterligere, samtidig som det tilføres mer ressurser. I kommunens økonomi de nærmeste årene er den eneste reelle kilden til nye ressurser å omprioritere og omstille innenfor de rammene kommunen har. Tildelingen av ressurser til kommunesektoren generelt og til Larvik kommune spesielt i statsbudsjettet for 2019 bekrefter dette. Innenfor disse rammene er det reelt sett ikke rom for å gjøre reelle prioriteringer, i form av friske midler, inn mot den kommunale tjenesteproduksjonen.

Rådmannens svar på dette er derfor et omfattende prosjekt som vil involvere hele organisasjonen, særlig i 2019, men også i årene etterpå. Prosjektet innebærer at det frigjøres 40 mill kr i 2019 og

ytterligere midler i årene etterpå. Arbeidet følger de områdene som er omtalt i rammesaken for 2019-2022 og vil særlig gå inn i:

- Digitalisering
- Adm. Organisering
- Lean/tjenestedesign
- Innkjøp/gevinstrealisering
- Andre tiltak/inntekspotensiale
- Avvikling av oppgaver / endring av struktur

Konkret er arbeidet med dette allerede startet gjennom f.eks. ny biladministrasjon, energitiltak, arealeffektivitet og reforhandling av innkjøpsavtaler. Rådmannen vil i større grad enn tidligere gå direkte inn å pris-sette konsekvenser av denne typen tiltak og trekke denne typen innsparinger og effektiviseringsgevinster ut av organisasjonens delbudsjetter.

Budsjettkuttet er lagt inn som et negativt beløp under fellesutgifter. Dette vil bli korrigert løpende etter som arbeidet går fremover. Rådmannen ønsker å informere det politiske miljøet v/ formannskapet løpende om dette arbeidet og de resultatene som foreligger. I saksfremlegget er det beskrevet hvordan dette er tenkt gjort, bl.a. gjennom at dette blir tema i alle ordinære formannskapsmøter i 2019. Dersom organisasjonen ikke lykkes med dette arbeidet vil de foreslåtte styrkingene av budsjetttrammene under helse og omsorg og kultur og oppvekst måtte bli revurdert. Alternativt vil reduksjonene måtte bli dekket innenfor interne funksjoner, men da som f.eks. en ytterligere reduksjon i kompensasjonen for lønnsoppgjøret. I så fall er det snakk om et rammekutt som ikke bygger på noen form for analyse og vurdering, men tar utgangspunkt i lønnsmengden på det enkelte tjenestested.

Dette tiltaket er ytterligere omtalt under «Hovedprofil og prioriteringer», underpunkt «Omstilling – effektivisering». Omstillingsarbeidet vil kunne medføre politiske saker om reduksjon eller opphør av tjenester.

NAV

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
NAV	0	142 293	77 396	77 397	78 596	78 596
Sum	0	142 293	77 396	77 397	78 596	78 596

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	142 293	142 293	142 293	142 293
Tiltak forrige år				
Reduksjon antall bosettinger	-7 885	-9 345	-10 674	-10 674
Reduserte bosettingsutgifter for nyankomne flyktninger	-4 601	-13 375	-18 828	-18 828
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-95	-95	-95	-95
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-12 581	-22 815	-29 597	-29 597
Budsjettekniske justeringer				
Flytting av integreringstilskudd fra fellesutgifter(Ansvar 1810) til NAV(ansvar 7799)	-51 491	-41 256	-34 475	-34 475
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	501	501	501	501
Fra 7702 til 1005 styrket integrering	-200	-200	-200	-200
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	127	127	127	127
VTA- plass gml Lardal	-53	-53	-53	-53
Sum Budsjettekniske justeringer	-51 116	-40 881	-34 100	-34 100
Konsekvensjusteringer	-63 697	-63 696	-63 697	-63 697
Konsekvensjustert ramme	78 596	78 597	78 596	78 596
Nye tiltak				
KST 090/18 Prosjekt 07779 HOLF fordeling alle	-1 200	-1 200	0	0
Sum Nye tiltak	-1 200	-1 200	0	0
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 200	-1 200	0	0
Ramme 2019-2022	77 396	77 397	78 596	78 596

Nye tiltak

KST 090/18 Prosjekt 07779 HOLF

HOLF står for Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier.

Hovedinntekter

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
Hovedinntekter	0	-2 497 247	-2 598 113	-2 624 070	-2 650 194	-2 676 578
Sum	0	-2 497 247	-2 598 113	-2 624 070	-2 650 194	-2 676 578

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>				
Konsekvensjusteringer	0	0	0	0
Konsekvensjustert ramme	0	0	0	0
Ramme 2019-2022	0	0	0	0

Finansielle transaksjoner

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
Finansielle transaksjoner	0	172 070	199 336	241 484	277 521	287 364
Sum	0	172 070	199 336	241 484	277 521	287 364

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>				
Vedtatt budsjett	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400
Tiltak forrige år				
Innteksføring fra ansvar 1623 for beregnede renter og avdrag boliger	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Innteksføring fra ansvar 1623 for beregnede renter og avdrag boliger	500	500	500	500
Innteksføring fra ansvar 1623 for beregnede renter og avdrag boliger	500	500	500	500
Sum Tiltak forrige år	0	0	0	0
Konsekvensjustert ramme	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400
Ramme 2019-2022	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400

Overføring til kirkelige fellesråd

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Overføring til kirkelige fellesråd	0	30 086	30 399	30 399	30 399	30 399
Sum	0	30 086	30 399	30 399	30 399	30 399

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	30 086	30 086	30 086	30 086
Tiltak forrige år				
Vedlikehold av kirker i Lardal, overføres til LKFR	-300	-300	-300	-300
Sum Tiltak forrige år	-300	-300	-300	-300
Budsjettekniske justeringer				
Komp lønnsoppgjør 2018 LKFR	613	613	613	613
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	10	10	10	10
Korrigerer lønnsoppgjør ansvar 7902	-10	-10	-10	-10
Sum Budsjettekniske justeringer	613	613	613	613
Konsekvensjusteringer	313	313	313	313
Konsekvensjustert ramme	30 399	30 399	30 399	30 399
Ramme 2019-2022	30 399	30 399	30 399	30 399

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Beløp i 1000	Sum							
Investeringsprosjekter	Ferdig år	Brutto prosjekt utgift	Netto prosjekt utgift	Utgift 2019	Utgift 2020	Utgift 2021	Utgift 2022	Utgift 2019-22
Overføring til kirkelige fellesråd								
Kvelde kirkegård, opparbeiding 2019-2020	2020	6 000	6 000	3 000	3 000	0	0	6 000
Rehabilitering kirkegårder	LØPENDE			3 500	3 500	3 500	0	10 500
Ringeanlegg i Hem og Styvoll kirker	2029	500	500	250	0	0	0	250
Vedlikehold middelalderkirker	2019	17 500	17 500	5 000	0	0	0	5 000
Sum Overføring til kirkelige fellesråd		24 000	24 000	11 750	6 500	3 500	0	21 750
Sum investeringsprosjekter		24 000	24 000	11 750	6 500	3 500	0	21 750

Kvelde kirkegård, opparbeiding 2019-2020

Midler overføres Larvik kirkelige fellesråd.

Rehabilitering kirkegårder

Investeringsramme er vedtatt på 3,5 mill kr hvert år i økonomiplanperioden 2018-2021.

Strategidokument 2019-2022: Fra 2022 foreslås midlene tatt ut.

Ringeanlegg i Hem og Styvoll kirker

Vedtatt i 2. gangs rapportering 2018, KST 163/18, med kr 250 000 i 2018 og 2019.

I vedtatt budsjett/økonomiplan for Lardal 2017-2020 lå det inne et investeringsprosjekt knyttet til ringeanlegg i kirkene på Hem og i Styvoll. Dette falt ut i Strategidokumentet for 2018-2021.

Vedlikehold middelalderkirker

Det er lagt inn ekstrabevilgning til vedlikehold av middelalderkirker i økonomiplanen 2016-2019 på 2,5 mill kr i 2016 og 5 mill kr i årene 2017-2019.

Overføringer til andre etter vedtak/avtale

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
Overføringer til andre etter vedtak/avtale	0	21 652	21 865	21 365	21 365	21 365
Sum	0	21 652	21 865	21 365	21 365	21 365

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>				
Vedtatt budsjett	21 652	21 652	21 652	21 652
Tiltak forrige år				
Poesiparken - tilskudd til installasjoner	-100	-100	-100	-100
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
KST 097/17 Colab - etablering av nytt veksttilbud	0	-500	-500	-500
Sum Tiltak forrige år	-100	-600	-600	-600
Budsjettekniske justeringer				
Komp lønnsoppgjør 2018 Bølgen	260	260	260	260
VTA- plass gml Lardal	53	53	53	53
Sum Budsjettekniske justeringer	313	313	313	313
Konsekvensjusteringer	213	-287	-287	-287
Konsekvensjustert ramme	21 865	21 365	21 365	21 365
Ramme 2019-2022	21 865	21 365	21 365	21 365

Tjenesteområdet Helse og omsorg

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
Arbeid og aktivitet	0	48 065	49 196	49 196	49 196	49 196
Fellesfunksjoner	0	117 631	122 720	121 100	121 900	131 900
Hjemmetjenester	0	196 412	200 751	201 371	201 371	201 371
Larvik helsehus	0	88 346	95 346	95 346	100 346	100 346
Psykisk helse og avhengighet	0	62 601	65 734	66 734	67 734	67 734
Sykehjem	0	238 085	245 572	245 422	248 622	248 622
Virksomhet for funksjonshemmede	0	135 966	139 108	139 108	139 108	139 108
Sum	0	887 106	918 426	918 276	928 276	938 276

Området består av

- Virksomhet Funksjonshemmede
- Arbeid og aktivitet
- Sykehjem
- Psykisk helse og avhengighet
- Larvik helsehus
- Hjemmetjenester
- Fellesfunksjoner

Mandatet til tjenesteområdet er nedfelt i Helse- og omsorgstjenesteloven og § 1-1 gir klare føringer for tjenesteutøvelse og oppgaver. Lovens formål er særlig å:

1. Forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne,
2. Fremme sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer,
3. Sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre,
4. Sikre tjenestetilbudets kvalitet og et likeverdig tjenestetilbud,
5. Sikre samhandling og at tjenestetilbudet blir tilgjengelig for pasient og bruker, samt sikre at tilbudet er tilpasset den enkeltes behov,
6. Sikre at tjenestetilbudet tilrettelegges med respekt for den enkeltes integritet og verdighet
7. Bidra til at ressursene utnyttes best mulig.

De største utfordringene

- Larvik kommune har en eldre befolkning enn landsgjennomsnittet, og antall eldre vil fordobles innen 2045, samtidig vil innbyggere i arbeidsfør alder ha liten vekst.
- Larvik kommune har en høyere andel uføretrygdete, sosialhjelpsmottakere og lavinntektsfamilier enn fylket og landet for øvrig. Helseutfordringer har direkte sammenheng med sosial ulikhet.
- Yngre tjenstemottakere med omfattende behov øker både på landsbasis og i Larvik kommune.
- Andelen unge med psykiske problemer fortsetter å øke
- Mennesker med rusavhengighet har vesentlig kortere levetid enn normalbefolkningen og vil trenge omfattende tjenester på et tidligere tidspunkt i sitt livsløp.
- Antall personer med demens øker i årene fremover og bør fanges tidlig opp og møtes med et differensiert tilbud og alternative boformer. Antall personer med alvorlig demens øker. De har behov for omfattende tjenester.

Gjeldende planer for tjenesteområdet

Planer fra plangrunnlaget

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Temaplan Helse og omsorg 2019 - 2032
- Plan for legetjenesten i Larvik
- Plan for fysioterapitjenester 2018 - 2022
- Smittevernplan
- Helse og sosial beredskapsplan
- KST 038/15 Boligplan 2015 - 2020
- Veteranplan
- Utviklingsplanen, SiV og samarbeid med Larvik
- Velferdsteknologiplan

Planer i arbeid

- Vedtak knyttet til Nye lokaler for legevakt/lokalmedisinsk senter
- Vedtak i forhold til utredning av nye sykehjemsplasser
- Boliger med heldøgnsbemanning og sykehjem
- Folkehelseplan

De viktigste veivalgene for området

1. Nærmest mulig, så lenge som mulig
2. Sentralisere tjenester til spesielle behov
3. Trygge overgangene mellom institusjoner og hjem
4. Tilrettelegge for mestring - fra storbruker til superbruker
5. Utløse seniorkraften i eldrebølgen

Styrke og videreutvikle kommunens nærmiljøer.

Aktiv medvirkning i egne helseutfordringer, forebyggende aktiviteter og «egenmestring» har de beste forutsetninger i eget hjem eller i kjente omgivelser (blant annet Anders Grimsmo).

Larvik kommune kjennetegnes av sterke stedsbundne nærmiljøer med aktiviteter for den eldre delen av befolkningen, og noen av disse har eksistert i svært mange år. De finnes både i bynære strøk som på Langestrand, Nanset og i Stavern - og i kommunens mange distrikt/ «lokalsamfunn» som Svarstad, Kvelde, Nalum, Helgeroa og Tjølling. Det legges ned en uvurderlig frivillig innsats, det gis meningsfulle aktiviteter og mestring i å delta. De utgjør en betydelig ressurs og er en verdifull del av lokalsamfunnsutviklingen. Det er rådmannens mening at disse må tas godt vare på, styrkes og utvikles i et nært samspill mellom innbyggere, brukerorganisasjoner og helse og omsorgstjenestene.

Nærværet og livskraften av frivillig innsats for den eldre delen av befolkningen har tradisjonelt sett vært veldig stedbundet. Folk fra Østre Halsen aktiviserer seg og aktiviseres på Gloppetunet. Med den betydelige økningen av leiligheter i sentrumsnære strøk de siste åra, ser vi en urbaniseringstendens hos yngre eldre, (65-79 år). De flytter for eksempel til «sentrumsgårdene», Risøya, Marius Brygge, Nansetgården og Sanden. Denne tendensen betyr at eldre i større grad enn tidligere flytter til mer tilrettelagte boliger, at de har folk - og gjerne kjente - tettere rundt seg, og at det er nærhet til andre servicetilbud.

Utenfor de mest sentrumsnære strøk er aktiviteten og frivillig innsats vel så stor, men har ikke samme endring i boforhold. Dette tilsier at behovet for omsorgsboliger er større i disse delene av kommunen.

Deltakelse, medborgerskap, og «samskaping» er enklere å få til dersom de tar utgangspunkt i allerede etablerte nærmiljøer og bygger videre på disse. Deltakelse på sosiale arenaer bidrar til god helse, trygghet og tilhørighet – og kan medvirke til å forebygge sosial ulikhet i helseutfordringer.

Ved å ta utgangspunkt i, og bygge videre på, godt fungerende nærmiljøer, er vilkårene for samspill og bruk av nettverk, frivillige ressurser og samarbeid til stede. Det er grunn til tro at både synergier og effekt av ulike tiltak og virkemidler kan forsterkes ved å sørge for at ulike helse- og omsorgstjenester videreutvikles og etableres i nærmiljøene.

Utvikle Larvik medisinske senter

Intensjonen med å utvikle et medisinsk senter i kommunen er flere;

- Videreutvikle og bedre synergieffekten av etablerte tilbud som mottak og avklaring av utskrivningsklare pasienter, lindrende avdeling, øyeblikkelig hjelp kommunalt døgntilbud (ØHD), inkl. bruk av diagnostisk sløyfe og legevakt
- Samle og utnytte kompetanse, og bedre tilrettelegging av tjenestetilbud som krever spesiell kompetanse på ett sted
- Tilrettelegge for at tjenestekontoret, Helsehjelpen og andre publikumsrettede servicetjenester gjøres kjent og mer tilgjengelig for innbyggerne i kommunen.
- Utvide tjenestetilbud til personer med utagerende demenssykdom

Det skal i økonomiplanperioden

- Bygges nye lokaler for legevakt og det må i 2019 etableres midlertidige lokaler for legevakta

- Doble kapasiteten til å ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehuset ved å øke antall avklaringsenger

Endringen vil gi økt kvalitet for bruker fordi det blir tryggere og færre overganger. Erfaringsmessig er det i overgangene svikt og feilbehandling kan oppstå, f.eks. ved manglende informasjon og legemiddelhåndtering. Videre fører endringene til bedre utnyttelse av kompetanse og bemanning og vil gi økt fleksibilitet i pasientforløpene.

Mål for tjenesteområdet

1. Størst mulig grad av selvhjulpenhet og minst mulig inngripen

Strategier:

- a. Implementere og utvikle velferdsteknologiske hjelpemidler
- b. Videre satsning på hjemmerehabilitering og hverdagsmestring
- c. Tidlig intervensjon via helsehjelpen

2. Forhindre og redusere ensomhet

Strategier:

- a. Bidra til aktive lokalsentra
- b. Legge til rett for gode lokalmiljøer: bygge opp bemanning i omsorgsboliger som er tilknyttet sykehjem og tilrettelegge for gode aktivitetstilbud der sammen med frivillige

3. Gjøre det enklere å være pårørende

Strategier:

- a. Ha fleksible, forutsigbare og tilstrekkelige dagtilbud
- b. Bygge ut avlastningstiltak for barn

4. Begrense og reversere utviklingen av psykiske lidelser

Strategier:

- a. Utvide tilbud til mennesker med psykiske lidelser: Lett tilgjengelige lavterskeltilbud nært der folk bor, med kort ventetid og god kvalitet.

5. Sentraliserte og gode spesialiserte tjenester for de som trenger det mest

Strategier:

- a. Utvide kapasitet på avklaringsenhet for å gi bedre tilbud til pasienter som skrives ut fra sykehuset
- b. Utvide kapasiteten på forsterket demensavdeling
- c. Gode pleie- og omsorgstjenester på institusjon og hjemme for de som har sammensatte og langvarige behov

6. Aktivisering av befolkningen – utløse seniorkraften i eldrebølgen

Strategier:

- a. Utvikle nye måter for samskaping
- b. Utvide samarbeidet med frivillige og lag/foreninger rundt lokalsentrene
- c. Sørge for brukermedvirkning: individuelt ved vurdering av tjenester, på systemnivå ved godt samarbeid med eldreråd, rådet for funksjonshemmede og innvandrerrådet.

Effektindikatorer for målene

Måleområde	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022
1. Størst mulig grad av selvhjulpenhet og minst mulig inngripen	Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	12,3 %	12,0 %	11,5 %	11,0 %	10,5 %
	Andel av netto driftsutgifter Helse og omsorg til tjenester hjemmeboende	Andel av netto driftsutgifter Helse og omsorg til tjenester hjemmeboende	44,3 %	45,0 %	46,0 %	47,0 %	48,0 %
2. Forhindre og redusere ensomhet	Innbyggerne har tilgang på gode og givende sosiale fora og bruker disse regelmessig	Øke dagtilbud for mennesker med funksjonsnedsettelse	167	187	197	200	200
3. Gjøre det enklere å være pårørende	Pårørende til brukere av kommunale tjenester opplever at kommunen yter presise, kompetente og forutsigbare tjenester til rett tid.	Øke antall plasser i dagtilbud for eldre og personer med demens	81	120	130	140	150
4. Begrense og reversere utviklingen av psykiske lidelser	Innbyggere med psykiske utfordringer opplever at tilgangen på kommunal støtte og hjelp er kompetent og nær, er lett tilgjengelig og har kort ventetid.	Antall personer som får lavterskeltilbud psykisk helse og rus	277	400	450	450	450
5. Sentraliserte og gode spesialiserte tjenester for de som trenger det mest	: Innbyggere med behov for spesialiserte tjenester opplever at kommunens tjenester er kompetente og presise og ytes til rett tid.	Antall spesialiserte plasser	30	41	44	50	50
6. Aktivisering av befolkningen – utløse seniorkraften i eldrebølgen	Befolkningen i Larvik opplever kommunen som en god og forutsigbar samarbeidspartner i frivillighetsarbeidet.	Antall besøk på nærmiljøsenters pr uke		850	950	1 050	1 150

Oppfølging av gjeldende planer i forslaget

Det er etablert en arbeidsgruppe med hovedmandat å sørge for framdrift av de vedtak og politiske føringer som er gjeldende for opprettelse av Larvik medisinske senter slik det framkommer i Strategidokumentet 2019 – 2022, vedtak om nye sykehjemsplasser som må sees i sammenheng med omsorgsboliger med bemanning og økning av spesialiserte plasser.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	887 106	887 106	887 106	887 106
Tiltak forrige år				
KST 280/16 Besparelser pga økt ramme	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Styrking HO, HOK 014/17 fordeling i hht vedtak	3 000	3 000	3 000	3 000
HOK 014/17 effektivisering og digitalisering, redusert hjelpebehov	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Legetjenesten fra bakvakt til lønnete leger	2 000	2 000	2 000	2 000
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-1 928	-1 928	-1 928	-1 928
Reduksjon av overliggerdøgn ved styrking av legetjenesten	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Helse og omsorgsplan for hele kommunen	-500	-500	-500	-500
Styrking hjemmetjenesten, hverdagsmestring og bemanning av fremtidige omsorgsboliger	400	400	400	400
Gyda - nye plasser for eldre funksjonshemmede	100	100	100	100
KST 280/16 Gyda - oppstart 2017	-100	-100	-100	-100
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Fullfinansiering av stilling Livsgledesertifisering sykehjem	0	-150	-150	-150
Sum Tiltak forrige år	-4 528	-4 678	-4 678	-4 678
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	9 998	9 998	9 998	9 998
Komp HO 2018 andre oppgjørselementer	3 135	3 135	3 135	3 135
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	2 023	2 023	2 023	2 023
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	1 933	1 933	1 933	1 933
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-1 878	-1 878	-1 878	-1 878
Komp DNAS lønnsoppgjør 2018	449	449	449	449
Komp HO andre oppgjørselementer 2018	150	150	150	150
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 341	38	38	38	38
Sum Budsjettekniske justeringer	15 849	15 849	15 849	15 849
Konsekvensjusteringer	11 321	11 171	11 171	11 171
Konsekvensjustert ramme	898 426	898 276	898 276	898 276
Nye tiltak				
Opptopping tjenester i heldøgnsbemannet omsorgsboliger	3 530	2 660	3 460	13 460
Styrking av spesialiserte plasser demente	3 200	3 200	6 400	6 400
Øke antall plasser Avklaring	3 000	3 000	8 000	8 000
Videreføring av tilførte midler	2 600	2 600	2 600	2 600
Overliggerdøgn	1 800	1 800	1 800	1 800
Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for innteksttap i statsbudsjettet	1 600	1 600	1 600	1 600
Statsbud. 2019 Opptappingsplan rusfeltet	1 200	1 200	1 200	1 200
Bemanning av 5 nye leiligheter i tilknytning til Hospitalgata	1 000	1 000	1 000	1 000
Samarbeidsprosjekt gjelder 2 virksomheter, 4 avdelinger	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Prosjektleder Larvik medisinske senter (LMS)	750	0	0	0
Økt tjenestebehov - Ergoterapi og hjelpemidler	620	1 240	1 240	1 240
Pasientskadeerstatning	500	500	500	500
Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for innteksttap i statsbudsjettet	380	380	380	380
Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for innteksttap i statsbudsjettet	210	210	210	210
Utvide bruk av avlastningsleilighet til flere døgn pr. uke	200	200	200	200
Ressurskrevende inntekter - kompensasjon for innteksttap i statsbudsjettet	180	180	180	180
Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for innteksttap i statsbudsjettet	120	120	120	120
Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for innteksttap i statsbudsjettet	110	110	110	110
Heldøgns omsorg for ressurskrevende brukere for å erstatte kostnadskrevende enetiltak som kjøpes av private	0	1 000	2 000	2 000
Sum Nye tiltak	20 000	20 000	30 000	40 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	20 000	20 000	30 000	40 000
Ramme 2019-2022	918 426	918 276	928 276	938 276

Virksomhet for funksjonshemmede

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
Virksomhet for funksjonshemmede	0	135 966	139 108	139 108	139 108	139 108
Sum	0	135 966	139 108	139 108	139 108	139 108

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>				
Vedtatt budsjett	135 966	135 966	135 966	135 966
Tiltak forrige år				
Lardal- korrigering, rammer lagt feil	326	326	326	326
Fordeling rammekutt	-326	-326	-326	-326
Lardal - rammer lagt feil	-326	-326	-326	-326
Gyda - nye plasser for eldre funksjonshemmede	100	100	100	100
KST 280/16 Gyda - oppstart 2017	-100	-100	-100	-100
Sum Tiltak forrige år	-326	-326	-326	-326
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	1 647	1 647	1 647	1 647
Overføring til virksomhet sykehjem, fra Embla (FH)	-498	-498	-498	-498
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	369	369	369	369
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	273	273	273	273
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-265	-265	-265	-265
Komp HO 2018 andre oppgjørselementer	142	142	142	142
Sum Budsjettekniske justeringer	1 668	1 668	1 668	1 668
Konsekvensjusteringer	1 342	1 342	1 342	1 342
Konsekvensjustert ramme	137 308	137 308	137 308	137 308

Økonomiplan for 2019-2022

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Nye tiltak				
Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for inntektstap i statsbudsjettet	1 600	1 600	1 600	1 600
Bemanning av 5 nye leiligheter i tilknytning til Hospitalgata	1 000	1 000	1 000	1 000
Samarbeidsprosjekt gjelder 2 virksomheter, 4 avdelinger	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Utvide bruk av avlastningsleilighet til flere døgn pr. uke	200	200	200	200
Sum Nye tiltak	1 800	1 800	1 800	1 800
Nye tiltak og realendringer budsjett	1 800	1 800	1 800	1 800
Ramme 2019-2022	139 108	139 108	139 108	139 108

Nye tiltak

Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for inntektstap i statsbudsjettet

Viser til tiltak beskrevet under Fellesfunksjoner. Beløpet som er lagt inn her er virksomhetens andel av inntektstapet.

Samarbeidsprosjekt gjelder 2 virksomheter, 4 avdelinger

Virksomhetene Funksjonshemmede og Arbeid og Aktivitet har iverksatt et samarbeidsprosjekt for å optimalisere og kvalitetssikre drift. Det er 2 avdelinger i hver virksomhet som er involvert. En regner med å kunne spare 1 mill kr. årlig på tiltaket.

Bemanning av 5 nye leiligheter i tilknytning til Hospitalgata

Larvik kommune har kjøpt Hospitalgata med flere leiligheter. Virksomheten har fått tildelingsrett på 5 leiligheter i sammenheng med utfordringer knyttet opp mot nyetableringer. Beløpet som er lagt inn er stipulerte driftsutgifter for disse leilighetene.

Utvide bruk av avlastningsleilighet til flere døgn pr. uke

Avlastningsleilighet på avdeling Embla benyttes i dag hver helg. Kråkefjellveien avlastningssenter har venteliste for avlastning for barn/unge under 18 år. For å kunne redusere ventelistene ønsker en å benytte avlastningsleiligheten på avdeling Embla i ukedagene. I tiltaket er det lagt inn lønnskostnader som vil påløpe for å øke tilbudet.

Arbeid og aktivitet

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Arbeid og aktivitet	0	48 065	49 196	49 196	49 196	49 196
Sum	0	48 065	49 196	49 196	49 196	49 196

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	48 065	48 065	48 065	48 065
Tiltak forrige år				
Lardal- korrigering, rammer lagt feil	125	125	125	125
Fordeling rammekutt	-125	-125	-125	-125
Lardal - rammer lagt feil	-125	-125	-125	-125
Sum Tiltak forrige år	-125	-125	-125	-125
Budsjettekniske justeringer				
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	960	960	960	960
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-932	-932	-932	-932
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	773	773	773	773
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	205	205	205	205
Komp HO 2018 andre oppgjørselementer	70	70	70	70
Sum Budsjettekniske justeringer	1 075	1 075	1 075	1 075
Konsekvensjusteringer	950	950	950	950
Konsekvensjustert ramme	49 016	49 016	49 016	49 016
Nye tiltak				
Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for innteksttap i statsbudsjettet	180	180	180	180
Sum Nye tiltak	180	180	180	180
Nye tiltak og realendringer budsjett	180	180	180	180
Ramme 2019-2022	49 196	49 196	49 196	49 196

Nye tiltak

Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for inntektstap i statsbudsjettet

Viser til tiltak beskrevet under Fellesfunksjoner. Beløpet som er lagt inn her er virksomhetens andel av inntektstapet.

Sykehjem

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
Beløp i 1000	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sykehjem	0	238 085	245 572	245 422	248 622	248 622
Sum	0	238 085	245 572	245 422	248 622	248 622

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Beløp i 1000				
Vedtatt budsjett	238 085	238 085	238 085	238 085
Tiltak forrige år				
Kalibrering økplanrammer	177	177	177	177
Fullfinansiering av stilling Livsgledesertifisering sykehjem	0	-150	-150	-150
Sum Tiltak forrige år	177	27	27	27
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	3 105	3 105	3 105	3 105
Overføring til virksomhet sykehjem, fra Embla (FH)	498	498	498	498
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	413	413	413	413
Korr virksomhet kalibrering	-177	-177	-177	-177
Komp HO andre oppgjørselementer 2018	150	150	150	150
Sum Budsjettekniske justeringer	3 989	3 989	3 989	3 989
Konsekvensjusteringer	4 167	4 017	4 017	4 017
Konsekvensjustert ramme	242 252	242 102	242 102	242 102
Nye tiltak				
Styrking av spesialiserte plasser demente	3 200	3 200	6 400	6 400
Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for innteksttap i statsbudsjettet	120	120	120	120
Sum Nye tiltak	3 320	3 320	6 520	6 520
Nye tiltak og realendringer budsjett	3 320	3 320	6 520	6 520
Ramme 2019-2022	245 572	245 422	248 622	248 622

Nye tiltak**Styrking av spesialiserte plasser demente**

Dette spesielt for pasienter med utfordrende adferd. Rett kompetanse og mindre miljø for tettere oppfølging av bruker. Dette løses i dag til tider med dyre 1-1 oppfølginger i den enkelte avdeling istedenfor og ha et tilbud med tettere oppfølging og rett kompetanse i en avdeling.

Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for inntektstap i statsbudsjettet

Viser til tiltak beskrevet under Fellesfunksjoner. Beløpet som er lagt inn her er virksomhetens andel av inntektstapet.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Netto prosjekt utgift	Utgift 2019	Utgift 2020	Utgift 2021	Utgift 2022	Utgift 2019-22
	Ferdig år	Brutto prosjekt utgift						
Sykehjem								
Sykesignalanlegg på sykehjem	2020	18 450	18 450	6 450	0	0	0	6 450
Sum Sykehjem		18 450	18 450	6 450	0	0	0	6 450
Sum investeringsprosjekter		18 450	18 450	6 450	0	0	0	6 450

Sykesignalanlegg på sykehjem

I Strategidokument 2018-2021 ligger inne totalt 7,45 mill kr, 5 mill kr i 2018 og 2,45 i 2019.

I KST 097/18 "Økt behov investeringer i nytt alarmanlegg sykehjem" er rammen økt med 11 mill kr, inntil 12 mill kr i 2018 og inntil 6,45 mill kr i 2019.

Psykisk helse og avhengighet

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
Psykisk helse og avhengighet	0	62 601	65 734	66 734	67 734	67 734
Sum	0	62 601	65 734	66 734	67 734	67 734

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>				
Vedtatt budsjett	62 601	62 601	62 601	62 601
Tiltak forrige år				
Lardal- korrigering, rammer lagt feil	134	134	134	134
Fordeling rammekutt	-134	-134	-134	-134
Lardal - rammer lagt feil	-134	-134	-134	-134
Sum Tiltak forrige år	-134	-134	-134	-134
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	779	779	779	779
Overføring til virksomhet rus fra FF, korr feil fra 2018 Lardal	676	676	676	676
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	202	202	202	202
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	46	46	46	46
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-44	-44	-44	-44
Komp HO 2018 andre oppgjørselementer	29	29	29	29
Sum Budsjettekniske justeringer	1 688	1 688	1 688	1 688
Konsekvensjusteringer	1 554	1 554	1 554	1 554
Konsekvensjustert ramme	64 154	64 154	64 154	64 154

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Nye tiltak				
Statsbud. 2019 Opptappingsplan rusfeltet	1 200	1 200	1 200	1 200
Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for inntektstap i statsbudsjettet	380	380	380	380
Heldøgns omsorg for ressurskrevende brukere for å erstatte kostnadskrevende enetiltak som kjøpes av private	0	1 000	2 000	2 000
Sum Nye tiltak	1 580	2 580	3 580	3 580
Nye tiltak og realendringer budsjett	1 580	2 580	3 580	3 580
Ramme 2019-2022	65 734	66 734	67 734	67 734

Nye tiltak

Statsbud. 2019 Opptappingsplan rusfeltet

I statsbudsjettet 2019 er det bevilget 1 805 000 til Larvik kommune til opptappingsplan rusfeltet

Psykisk helse og avhengighet foreslås styrket med 1 200 000 til årsverk; tidlig intervensjon. Rask psykisk helsehjelp er god forebygging og vil bidra til at færre kommer inn i forløp 2 og 3.

Lett tilgjengelige lavterskeltilbud nært der folk bor, med kort ventetid og god kvalitet er viktig for innbyggernes helse. Det gir også mulighet for minst mulig inngripen i personens liv. Dette er også i tråd med veivalgene våre og særlig veivalget; tilrettelegge for mestring.

Psykisk uhelse er blant våre største folkehelseutfordringer og står for en betydelig del av sykdomsbyrden i Norge (HOD 08.10.2018). Derfor ønsker regjeringen bredere satsning på folkehelsearbeidet, og har besluttet at psykisk helse skal være en likeverdig del av dette arbeidet.

En styrking av tidlig intervensjon vil gjøre lavterskeltilbudet enda mer tilgjengelig som er i tråd med veilederen «Sammen om Mestring» og NAPHAS faghefte «God hjelp når det trengs – Lavterskeltilbud til voksne med lettere psykisk helse og rusutfordringer».

Dette er en del av vårt felles samfunnsansvar og kan måles i:

- Få folk i jobb
- Holde folk i jobb
- Reduksjon i sykefravær
- Hindre utenforskap

Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for inntektstap i statsbudsjettet

Viser til tiltak beskrevet under Fellesfunksjoner. Beløpet som er lagt inn her er virksomhetens andel av inntektstapet.

Heldøgns omsorg for ressurskrevende brukere for å erstatte kostnadskrevende enetiltak som kjøpes av private

Dette tiltaket er beskrevet i vedtatt handlingsplan. Det er et økende behov for tilbud til brukere som er særlig ressurskrevende. Tiltaket er under prosjektering og forventes i drift pr 2020. Dette skal erstatte kjøp av private tjenester.

Ved tilføring av 1 million i 2020 og full årsdrift fra 2021 (2 millioner) vil man kunne opprette 3 nye plasser.

Larvik helsehus

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Larvik helsehus	0	88 346	95 346	95 346	100 346	100 346
Sum	0	88 346	95 346	95 346	100 346	100 346

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	88 346	88 346	88 346	88 346
Tiltak forrige år				
Legetjenesten fra bakvakt til lønnete leger	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum Tiltak forrige år	2 000	2 000	2 000	2 000
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	913	913	913	913
Overføring fra Fellesfunksjoner til Helsehus, lønn leder	735	735	735	735
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	328	328	328	328
Komp HO 2018 andre oppgjørselementer	24	24	24	24
Sum Budsjettekniske justeringer	2 000	2 000	2 000	2 000
Konsekvensjusteringer	4 000	4 000	4 000	4 000
Konsekvensjustert ramme	92 346	92 346	92 346	92 346
Nye tiltak				
Øke antall plasser Avklaring	3 000	3 000	8 000	8 000
Sum Nye tiltak	3 000	3 000	8 000	8 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	3 000	3 000	8 000	8 000
Ramme 2019-2022	95 346	95 346	100 346	100 346

Nye tiltak

Øke antall plasser Avklaring

Det er behov for flere avklaringsplasser etter sykehusopphold. Dette for å hindre overliggere og gi brukerne et raskt og riktig tilbud i kommunen. Kommunestyret vedtok styrking av legetjenesten i 2018, for å få størst mulig nytte av denne kompetansen er det nødvendig å styrke bemanningen på avklaringsavdelingen. Opptrapping av plasser foreslåes i hele økonomiplanperioden.

Hjemmetjenester

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Hjemmetjenester	0	196 412	200 751	201 371	201 371	201 371
Sum	0	196 412	200 751	201 371	201 371	201 371

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	196 412	196 412	196 412	196 412
Tiltak forrige år				
HOK 014/17 effektivisering og digitalisering, redusert hjelpebehov	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Styrking hjemmetjenesten, hverdagsmestring og bemanning av fremtidige omsorgsboliger	400	400	400	400
Sum Tiltak forrige år	-2 600	-2 600	-2 600	-2 600
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	2 296	2 296	2 296	2 296
Komp HO 2018 andre oppgjørselementer	831	831	831	831
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	564	564	564	564
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-548	-548	-548	-548
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	365	365	365	365
Sum Budsjettekniske justeringer	3 509	3 509	3 509	3 509
Konsekvensjusteringer	909	909	909	909

Økonomiplan for 2019-2022

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Konsekvensjustert ramme	197 321	197 321	197 321	197 321
Nye tiltak				
Videreføring av tilførte midler	2 600	2 600	2 600	2 600
Økt tjenestebehov - Ergoterapi og hjelpemidler	620	1 240	1 240	1 240
Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for inntektstap i statsbudsjettet	210	210	210	210
Sum Nye tiltak	3 430	4 050	4 050	4 050
Nye tiltak og realendringer budsjett	3 430	4 050	4 050	4 050
Ramme 2019-2022	200 751	201 371	201 371	201 371

Nye tiltak

Videreføring av tilførte midler

I forbindelse med behandling av Strategidokument 2017-2021 ble det til Helse og Omsorg tilført 6,75 mill kr i 2017 og 9 mill kr i 2018.

Det ble lagt inn en besparelse på 2,6 mill kr i hjemmetjenesten årlig fra 2019. Dette viser seg utfordrende og en ber om at midlene videreføres i planperioden.

Økt tjenestebehov - Ergoterapi og hjelpemidler

Det er behov for økt satsning på hjelpemidler som følge av samhandlingsreformen.

Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for inntektstap i statsbudsjettet

Viser til tiltak beskrevet under Fellesfunksjoner. Beløpet som er lagt inn her er virksomhetens andel av inntektstapet.

Fellesfunksjoner

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Fellesfunksjoner	0	117 631	122 720	121 100	121 900	131 900
Sum	0	117 631	122 720	121 100	121 900	131 900

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	117 631	117 631	117 631	117 631
Tiltak forrige år				
KST 280/16 Besparelser pga økt ramme	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Styrking HO, HOK 014/17 fordeling i hht vedtak	3 000	3 000	3 000	3 000
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-1 928	-1 928	-1 928	-1 928
Reduksjon av overliggerdøgn ved styrking av legetjenesten	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Lardal- korrigering, rammer lagt feil	-585	-585	-585	-585
Fordeling rammekutt	585	585	585	585
Lardal - rammer lagt feil	585	585	585	585
Helse og omsorgsplan for hele kommunen	-500	-500	-500	-500
Kalibrering økplan rammer	-177	-177	-177	-177
Sum Tiltak forrige år	-3 521	-3 521	-3 521	-3 521
Budsjettekniske justeringer				
Komp HO 2018 andre oppgjørselementer	2 040	2 040	2 040	2 040
Overføring fra Fellesfunksjoner til Helsehus, lønn leder	-735	-735	-735	-735
Overføring til virksomhet rus fra FF, korr feil fra 2018 Lardal	-676	-676	-676	-676

Økonomiplan for 2019-2022

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	484	484	484	484
Komp DNAS lønnsoppgjør 2018	449	449	449	449
Korr virksomhet kalibrering	177	177	177	177
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	141	141	141	141
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	91	91	91	91
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-88	-88	-88	-88
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 341	38	38	38	38
Sum Budsjettekniske justeringer	1 920	1 920	1 920	1 920
Konsekvensjusteringer	-1 601	-1 601	-1 601	-1 601
Konsekvensjustert ramme	116 030	116 030	116 030	116 030
Nye tiltak				
Opptopping tjenester i heldøgnsbemannet omsorgsboliger	3 530	2 660	3 460	13 460
Overliggerdøgn	1 800	1 800	1 800	1 800
Prosjektleder Larvik medisinske senter (LMS)	750	0	0	0
Pasientskadeerstatning	500	500	500	500
Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for inntektstap i statsbudsjettet	110	110	110	110
Sum Nye tiltak	6 690	5 070	5 870	15 870
Nye tiltak og realendringer budsjett	6 690	5 070	5 870	15 870
Ramme 2019-2022	122 720	121 100	121 900	131 900

Nye tiltak

Opptopping tjenester i heldøgnsbemannet omsorgsboliger

I henhold til handlingsplan for helse og omsorg skal det satses på nærmest mulig, så lenge som mulig. Planen inneholder tiltak for bemanning i omsorgsboliger. Dette vil bidra til at mennesker kan få sitt tilbud i boligen slik at man slipper å flytte til institusjon.

Overliggerdøgn

Økt satsing på øyeblikkelig hjelp og avklaring vil redusere antall overliggerdøgn, men det vil fortsatt være behov for midler. I 2019 er det også betaling for utskrivningsklare fra psykisk helse. Midler er lagt inn fra Statsbudsjettet.

Prosjektleder Larvik medisinske senter (LMS)

I henhold til vedtatte planer for oppbygging av Larvik medisinske senter (LMS) er det behov for å opprette en prosjektlederstilling.

Pasientskadeerstatning

Norsk pasientskadeerstatning er en avgift uavhengig av antall erstatningssaker i Larvik. De senere år har tilskudd til norsk pasientskadeerstatning økt kraftig.

Ressurskrevende tjenester - kompensasjon for inntektstap i statsbudsjettet

I statsbudsjettet for 2019 er det lagt inn en innstramming på ressurskrevende tjenester ved at innslagspunktet for refusjon er økt med kr. 50.000 utover indeksregulering. Denne innstramningen medfører et inntektstap for Helse og omsorg på ca. 2,6 mill kr. og fordeler seg på flere virksomheter.

Investeringsbudsjett*Beløp i 1000*

Investeringsprosjekter	Ferdig år	Brutto prosjekt utgift	Netto prosjekt utgift	Utgift 2019	Utgift 2020	Utgift 2021	Utgift 2022	Utgift 2019-22
Fellesfunksjoner								
Ny omsorgsteknologi	2021	18 997	18 997	6 000	4 000	4 000	0	14 000
Utskifting inventar og utstyr sykehjemmene	2021	6 000	6 000	2 000	2 000	2 000	0	6 000
Sum Fellesfunksjoner		24 997	24 997	8 000	6 000	6 000	0	20 000
Sum investeringsprosjekter		24 997	24 997	8 000	6 000	6 000	0	20 000

Ny omsorgsteknologi

Løpende investeringsramme til utforming og bruk av velferdsteknologi og oppgradering av allerede installert teknologi. Investeringer skjer i henhold til plan for velferdsteknologisatsningen i Larvik.

Strategidokument 2019-2022:

På grunn av forsinket fremdrift skyves 2 mill kr fra 2018 til 2019.

Investeringsrammen foreslås ikke videreført til 2022.

Utskifting inventar og utstyr sykehjemmene

Alle sykehjem i Larvik kommune ble oppgradert eller bygd nye og tatt i bruk i perioden 2002 til 2006.

Det meste av inventar og utstyr var den gang nytt, men det er nå ca. 11 år siden. Det betyr at slitasjen nå melder seg med full tyngde.

Etter hvert blir det mest kritiske skiftet ut når det ikke lenger fungerer, men en ser nå at behovet øker.

Det er ikke mulig å gjøre dette innenfor eksisterende ramme, hvis ikke tjenesten skal tape handlingsrom i faglig tilbud for å holde rammen.

Strategidokument 2019-2022: Prosjektet er flyttet fra virksomheten Sykehjem til Fellesfunksjoner Helse og omsorg.

Tjenesteområdet Kultur og oppvekst

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
Barne- og ungdomstjenester	0	117 756	120 871	121 284	119 270	118 633
Barnehage	0	305 046	328 154	319 908	322 275	326 186
Kultur, idrett og fritid	0	73 876	74 536	74 618	73 728	73 446
Larvik læringssenter	0	18 569	18 855	19 009	18 255	18 016
Skole	0	511 128	512 695	514 459	505 843	503 120
Stab Kultur og oppvekst	0	5 552	6 651	6 670	5 527	5 497
Sum	0	1 031 928	1 061 762	1 055 948	1 044 898	1 044 898

I rådmannens forslag til økonomiramme for tjenesteområdet er denne styrket med 20 mill.kr i 2019 og 10 mill.kr i 2020 sett opp mot gjeldende økonomiplan.

Bakgrunnen for denne styrkingen er økte utgifter til private barnehager. Styrkingen er imidlertid mindre enn beregnet ekstra kostnad på 28 mill i 2019, 15 mill i 2020, 20 mill i 2021 og 24 mill i 2022.

Forslaget om justering av graderte satser i barnehager hvor en følger nasjonale krav dekker inn 1,5 mill. av merutgiftene.

Siden tilskudd til drift av private barnehager er koblet mot utgiftene til kommunale barnehager viser dette hvor viktig det er å beslutte en effektiv struktur og drift av de kommunale barnehagene så fort som mulig.

Det er lagt inn midler til fast drift av LOS, jfr. kommunestyresak om dette, og det er lagt inn nye utgifter til drift av idrettshaller. Tiltaket «helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier» er dekt inn ved overføring fra NAV, jfr. egen kommunestyresak om dette.

I henhold til rådmannens forslag om økonomiplan for 2019, vil tjenesteområdet Kultur og oppvekst når disse utgiftene er lagt inn måtte redusere sin drift med kr 6,61 mill. i 2019. Dersom ikke effektive omstillingstiltak iverksettes i 2019 vil dagens drift måtte reduseres med kr 22,7 mill i 2022- gitt at forutsetninger ikke endres.

Dersom dette omstillingsbehovet settes opp matematisk fordelt på virksomhetene basert på andel av det samlede budsjettet til Kultur og oppvekst ville omstillingsbehovet bli som følgende:

04 Kultur og Oppvekst

Virksomhet	2019	2020	2021	2022
1 Skole	-3 937 681	-2 173 767	-10 787 816	-13 512 024
2 Barnehage	-956 688	-528 133	-2 620 979	-3 282 845
3 Barne- og ungdomstjenester	-920 666	-508 247	-2 522 291	-3 159 236
4 Larvik læringssenter	-345 069	-190 493	-945 364	-1 184 094
5 Kultur, idrett og fritid	-407 120	-224 748	-1 115 361	-1 397 020
6 Fellesfunksjon Kultur og oppvekst	-42 775	-23 614	-117 188	-146 781
Sum Kultur og Oppvekst	-6 610 000	-3 649 000	-18 109 000	-22 682 000

For tjenesteområdet vil det i tillegg til dette omstillingsbehovet være tiltak som forutsettes dekket innenfor tjenesteområdets ramme, noe som vil ha konsekvenser for tidligere vedtak i kommunestyret:

- Vedtak om tildeling til økt antall lærere på ungdomstrinn, med tildeling kr 9,133 mill, blir fra 2019 omfordelt til alle klassetrinn og skoler, for å søke å oppfylle ny lærernorm.
- Vedtak om flytting av PP-tjenesten, med tilhørende ekstra utgifter til drift av bygget kr 1,437 mill, blir fra 2019 dekket av grunnskolens ramme.
- Innføring av bemannings- og pedagognorm i barnehagene, tildeling i kommunens ramme fra 2017, kr 0,629 mill, dekkes nå av barnehagenes ramme.
- Økte tilskudd til tros- og livssynssamfunn med kr 0,2 mill dekkes innenfor rammene til Kultur, idrett og fritid.

Oppsettet viser at det er behov for en helhetlig tilnærming til omstillingsarbeidet i tjenesteområdet, men også at dette sees opp mot tilsvarende arbeid i andre tjenesteområder samt er koblet til det omstillingsprosjektet som er lansert for hele kommunens drift.

Tilpasning til økonomisk ramme må både omhandle omstilling og effektivisering, men det kan også bli behov for å vurdere avvikling eller vesentlig endring av tjenester. Dette vil i tilfelle bli lagt fram til politisk behandling.

Det er viktig at det tidlig i økonomiplanperioden vurderes strukturtiltak som i størst mulig grad bidrar til å opprettholde gode tjenester også mot slutten av økonomiplanperioden.

Området består av

- Skole
- Barnehage
- Kultur, idrett og fritid
- Barne- og ungdomstjenester
- Larvik læringssenter
- Stab kultur og oppvekst

Gjeldende planer for tjenesteområdet

- Plan for helhetlig oppvekst 2016 – 2020
- Kvalitet i Larvikskolen
- Handlingsplan for et godt skolemiljø med veileder
- Plan for framtidig skolestruktur
- Kvalitet i SFO
- Kvalitet i Barnehagen
- Temaplan for integrering
- Barnehagebruksplan 2015 – 2019
- Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme
- Vold i nære relasjoner i barnefamilier Larvik kommune
- Program mot levekårforskjeller og barnefattigdom Larvik kommune.
- Plan for smittevern
- Kulturplan
- Plan for idrett og fysisk aktivitet

Planer i arbeid

- *Barnehagebruksplan 2019* er til behandling i kommunestyret høsten 2018.

Behov for nye planer

- *Kvalitet i Larvikskolen* må rulleres i 2019, med bakgrunn i ny læreplan.
- SIKT 4 (Satsing på IKT i skolen) utarbeides i 2019, med hensyn på den teknologiske utviklingen og behov for å vurdere avtaleform for iPad satsingen.
- *Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme* må rulleres.

De viktigste veivalgene for området

Tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats

Forskning er entydig på at forebygging og tidlig innsats er bedre enn reparasjon. Langsiktig investering i barns og unges oppvekstmiljø gir positive langtidsvirkninger både i form av god folkehelse, livskvalitet, kompetanse og bærekraftig samfunnsutvikling. Kultur og Oppvekst i Larvik legger en bred helhetsforståelse til grunn for all tidlig innsats for barn og unge. Ansatte i barnehage, skole, helsestasjon og kommunens støttetjenester har som fremste mål å sørge for at det enkelte barn får muligheter for utvikling, læring og mestring i tråd med barnets forutsetninger. Kommunens mål er å være med på å bygge et robust fundament for livskompetanse og livsmestring.

Tidlig innsats har tre hoveddimensjoner:

- Forebyggende tiltak som har betydning for og omfatter alle barn og unge i kommunen
- Forebyggende tiltak spesielt rettet mot grupper som står i fare for å få en negativ utvikling
- Spesifikke støtte og hjelpetiltak for barn og unge med klart definerte hjelpebehov

Tidlig innsats er en målrettet og prioritert satsing på tvers av tjenestoområder og enheter, og som kjennetegnes av helhet, kontinuitet og tverrfaglighet.

Helse og livsmestring

Samfunnets innsats knyttet til folkehelsearbeid dreier seg om å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler. Lokalsamfunnet har stor betydning for fysisk og psykisk helse og livskvalitet. De styrkene og ressursene som utvikles i et godt lokalsamfunn tar vi med oss videre i livet. Å fremme fysisk og psykisk helse og livskvalitet er blant annet kommunens ansvar.

fysiske og psykiske utvikling i tidlige år er utgangspunktet for trivsel, læring og utfoldelse, og danner grunnlaget for barnets fremtid. Å ha en sunn og sterk kropp gir mulighet til å kjenne mestring, glede og gir rom for utfoldelse. En sunn psykososial utvikling vil gjøre barnet robust til å ta vare på både seg selv og andre. Psykisk helse referer til utviklingen av og evnen til å mestre tanker, følelser, atferd og hverdagens krav. Begrepet "psykisk helse" brukes ofte i negativ betydning - når man snakker om utfordringer, plager og lidelser. Et begrep som i større grad peker på den positive psykiske helsen er trivsel (well-being). Trivsel peker på:

- Å oppleve nytelse og fravær av negative følelser og opplevelser
- Å bruke egne evner, oppleve mening og mestring og å være aktiv i samfunnet

Livsmestring handler om å kunne forstå og ha mulighet til å påvirke avgjørende faktorer for mestring av eget liv. Høy livskvalitet forutsetter en god balanse mellom de krav omgivelsene stiller og de forutsetninger som enkeltmennesket har. Kommunen skal legge til rette for at barn og unge har en meningsfull hverdag med mestringsopplevelser, at barn og unge lærer å regulere atferd og følelser på en hensiktsmessig måte og bidra til at barn og unge tar gode valg.

Fellesskap og inkludering

Inkludering er en grunnleggende verdi. For å få til dette må man ha en gjennomgående holdning om menneskers likeverd – uavhengig av etnisitet, funksjonsnivå, status, bakgrunn eller kjønn. Videre må man støtte opp om et oppvekstmiljø der alle får oppleve å være en del av et fellesskap samt det ha en relasjon til andre. Et slik oppvekstmiljø er preget av respekt, gjensidighet, toleranse og vennskap.

For at barn og ungdom skal oppleve et oppvekstmiljø preget av omsorg, tilhørighet og trygghet, må kommunen legge til rette for dette. Kommunen skal sette oppvekstmiljøet inn i en kontekst av demokrati, likeverd, forståelse og tilrettelegging. Alle skal med og ha en møteplass der de kan oppdage og utvikle relasjoner. Møteplasser danner en ramme for relasjonsbygging der mennesker møter hverandre uavhengig av bakgrunn. En slik relasjonsbygging skaper inkludering, en følelse av å være deltakende i eget liv – en opplevelse av fellesskap og tilhørighet. Da kan man bli akseptert for den man er og skape et handlingsrom i sitt eget liv.

Kultur og Oppvekst sine tjenester må fundamenteres på en slik tankegang. Det er grunnleggende for å oppleve trivsel, læring, utvikling og tilhørighet – god livskvalitet. Da må man også styrke Kultur og Oppvekst sin kapasitet for å romme og gi fellesskap for barn og unge med utfordringer med adferd generelt og læringsadferd spesielt. Det handler om å utvikle en kommune der ansatte, barn, unge og voksne sammen opparbeider seg og bruker en kompetanse der respekt for forskjellighet, egenart og ulike kulturer er en grunnmur.

Livslang læring

Begrepet livslang læring favner læring på alle arenaer og for alle aldersgrupper. Det er uttrykk for forventninger og behov for læring og endring gjennom hele livet. Livslang læring gjelder alle tiltak som

bidrar til å øke kompetansen fra barnehage, i grunnskolen og gjennom voksenlivet i etter- og videreutdanning. Språkutvikling i barnehagene gir det beste grunnlaget for barnets deltakelse i lek, læring og sosiale sammenhenger. Barnets språk i førskolealder er grunnlaget for leseferdighet. Språk og leseferdigheter er grunnleggende i livets læring. Samfunnet endrer seg, arbeidsmarkedet endrer seg, kommende behov for arbeidskraft og opplæring på arbeidsplasser er i kontinuerlig endring.

Livslang læring med vekt på språkkompetanse og sosiale ferdigheter er en nøkkel til å hindre utenforskap. Den enkelte må oppleve trygghet i egen kompetanse for å være aktiv i arbeid- og samfunnsliv. Å satse på barnehage, grunnskole, kvalifiserende og effektiv utdanning er en nøkkelfaktor. Læring er et kostnadseffektivt tiltak i et livsløp perspektiv.

Systematisk satsning på Kultur for læring er et strategiske veivalg. Tidlig innsats, kvalitet og fleksibilitet i opplæringsvirksomhetene er avgjørende for et godt resultat. Livslang læring er læring gjennom livsløpet som resulterer i økt kunnskap, ferdigheter, kompetanse og kvalifikasjoner.

Barn, unge og voksne skal gis en god plattform i et stadig mer globalisert og automatisert samfunn, der endring og omstilling skjer i stadig høyere tempo.

Mål for tjenesteområdet

Mål 1: Kultur og Oppvekst vektlegger en tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats

Kultur og Oppvekst har følgende strategi for å sikre målsetningen om en tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats: Tjenesteområdet vil ha et fokus på *Trygge og kompetente foreldre* ved å ha en målrettet tidlig innsats i et nært og gjensidig konstruktivt samarbeid mellom fagmiljø og hjemmet. Larvik kommune legger stor vekt på å spille på lag med og støtte foreldrene som nøkkelaktører i egne barns utvikling. I tillegg til dette så vil Larvik kommune utvikle og implementere *BTI-modellen* som verktøy i alle tjenester som retter seg mot barn og unge. Dette vil sikre en systematisk tverrfaglig og samordnet innsats. Videre så skal *barn og unges medvirkning ivaretas*. Larvik kommune er opptatt av barns og unges medvirkning og involverer dem gradvis sterkere som medaktører i egen utvikling og læring.

Mål 2: Barn, unge og voksne har en meningsfull hverdag preget av god helse og mestringsopplevelser.

Kultur og Oppvekst har følgende strategi for å sikre målsetningen om en meningsfull hverdag preget av *god helse og mestringsopplevelser*: Larvik skal sørge for tidlig innsats gjennom å tilby tjenester som fremmer trivsel og sosial utvikling, og bidrar til å bygge god fysisk og psykisk helse helt fra starten. Dette gjøres gjennom oppfølging av gravide og barselkvinner, og til voksne med behov for fornyet kompetanse. Kultur og Oppvekst skal tidlig identifisere barn i risiko for fysisk, psykisk eller sosial skjevutvikling og gi tilfredsstillende, tett oppfølging og helhetlig koordinerte tjenester der barnets individuelle behov er i sentrum. Sentrale fokusområder for barns utvikling er trygghet, relasjon og tilhørighet. Derfor skal Kultur og Oppvekst blant annet styrke mestringsfølelse, foreldre-barn relasjonen og bedre samarbeidet med hjemmet gjennom fokus på empowerment. Tjenesteområdet skal bidra til å skape et miljø preget av det å ha et godt selvbilde, trygghet, respekt, ansvar, anerkjennelse og medvirkning.

Mål 3: Innbyggerne i Larvik deltar og opplever fellesskap og inkludering

Kultur og Oppvekst har følgende strategi for å sikre målsetningen om deltagelse, fellesskap og inkludering: Tjenesteområdet skal ha økt fokus på at *alle skal med* og samhandle for å oppnå dette. Kommunen skal bidra til å skape gode og aktuelle møteplasser som *fremmer god relasjonsbygging og hindrer utenforskap*. Videre må kommunen ha langsiktige tiltak som sikrer deltagelse i skole, fritid og arbeidsliv.

Mål 4: Innbyggerne får kompetanse og kvalifikasjoner for økt deltagelse i arbeids- og samfunnsliv

Kultur og Oppvekst har følgende strategi for å sikre målsetningen om økt deltagelse: Alle barn får en *god start* med språk, lesing, skriving, regning og sosiale ferdigheter. Språket er utgangspunkt for *læring og sosial mestring*. Det er nøkkelen til videre utdanning, deltagelse og inkludering. Barns opplevelse av å ha gode relasjoner til voksne er sentralt for læring og trivsel. Larvik kommune må sikre gjennom hele utdanningsløpet fra barnehage til videregående, at flest mulig *fullfører og består videregående opplæring*.

Effektindikatorer for målene

Måleområde	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022
Mål 1: Kultur og Oppvekst vektlegger en tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats	Barn, unge og voksne medvirkning ivaretas i tjenestene	Andel av foreldre i barnehagene som er fornøyde eller meget fornøyde med tilbudet (Foreldreundersøkelsen)		85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %
		Antall familieråd i KO		120	150	160	180
	Foreldre føler seg trygge og kompetente i foreldrerollen	Antall deltakere på foreldreveiledningskurs		250	260	260	260
	Utvikle en Bedre Tverrfaglig Innsatsmodell for alle tjenester som retter seg mot barn og unge i Larvik	Status implementering BTI modell		Utvikle BTI modell	Ferdigstille BTI modell og iverksette implement	BTI modellen implementert	BTI modell i bruk
Mål 2: Barn, unge og voksne har en meningsfull hverdag preget av god helse og mestringsopplevelser.	Barn, unge og voksne opplever livsmestring	Andel unge som er med i en fritidsorganisasjon (Ungdata hvert 4.år)	68,0 %			65,0 %	
		Elevene sier at det er et trygt miljø på skolen og har noen å være sammen med (Elevundersøkelsen 7. trinn - skala 1-5)		4,1	4,1	4,1	4,1
		Elever sier de trives godt på skolen (Elevundersøkelsen 7. trinn - skala 1-5)		4,1	4,1	4,1	4,1
		Elever som opplever å trives på skolen er på nivå med landsgjennomsnittet (Folkehelseprofilen 10. kl)		83,0 %	84,0 %	85,0 %	86,0 %
	Flere barn, unge og voksne er fornøyd med egen helse	Andel unge som er fornøyd med egen helse er på nivå med landsgjennomsnittet (Ungdata)		68,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %
		Andel unge som rapporterer på depressivt stemningsleie reduseres (Ungdata)	17,0 %	16,0 %	15,0 %	14,0 %	12,0 %
Mål 3: Innbyggerne i Larvik deltar og opplever fellesskap og inkludering	Mobbing blant barn og unge i Larvik reduseres til landsgjennomsnittet	Andel av ungdomsskoleelever som ofte blir plaget, ertet eller frosset ut av andre er på nivå med landsgjennomsnittet (Ungdata hvert 4.år)	9,0 %			8,0 %	
		Andel av ungdomsskoleelever som ofte plager, truer eller fryser ut andre (Ungdata hvert 4.år)	2,0 %			2,0 %	

Økonomiplan for 2019-2022

Måleområde	Mål	Indikator/målemetode	Siste målin g	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022
		Elevene sier at det er sjelden mobbing forekommer (Elevundersøkelsen 7. trinn - skala 1-5)		4,9	4,9	4,9	4,9
	Øke andelen minoritetsspråklige barn i Kultur og Oppvekst sine tjenester	Andel minoritetsspråklige barn i barnehage 1-5 år (Årsmelding)		16,4 %	16,6 %	16,8 %	17,0 %
Mål 4: Innbyggerne får kompetanse og kvalifikasjoner for økt deltagelse i arbeids- og samfunnsliv	Andel elever som fullfører og består videregående opplæring i Larvik er på nivå med landsgjennomsnittet	Andel elever på kombinasjonsklassen som fullfører videregående opplæring.		90,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %
		Andel elever under bekymringsgrense i kartleggingsprøvene i lesing på 1. trinn er under 20 %		19,9 %	19,9 %	19,9 %	19,9 %
		Andel som fullfører videregående med studiekompetanse eller fagprøve i løpet av 5 år er på nivå med landsgjennomsnittet (SSB)		74,5 %	74,5 %	74,5 %	74,5 %
		Grunnskolepoeng for Larvikkolen er på nivå med landsgjennomsnittet		41,7	41,7	41,7	41,7
		Resultatet av nasjonale prøver i lesing 5. trinn er på nivå med landsgjennomsnittet		50,0	50,0	50,0	50,0

Oppfølging av gjeldende planer i forslaget

Plan for Helhetlig oppvekst implementeres i tråd med de tiltak og strategier som beskrives i planen. Tjenesteområdet vil i denne strategiperioden ha et spesielt fokus på å utvikle og implementere samhandlingsmodellen BTI - Bedre Tverrfaglig Innsats. Organiseringen og rammeverket for arbeidet er i ferd med å ferdigstilles slik at man i 2019 vil være i gang med å utvikle en modell for Larvik kommune. Før handlingsveiledere er utviklet og evaluert, er det for tidlig å fastslå om BTI bidrar til å løse ulike utfordringer i samhandling og oppfølging, eller om ytterligere tiltak må iverksettes. Dette vil Rådmannen komme tilbake til gjennom rapportering og senere Strategidokumenter.

Kulturplan for Larvik kommune 2018 -2028 beskriver tiltak som operasjonaliserer planen. Tiltakene implementeres fortløpende, men i 2019 så vil følgende tiltak utsettes da det mangler finansiering:

- Utvide Den kulturelle spaserstokken til å omfatte kulturtilbud til hjemmeboende eldre. Behov for å ansette en musikkterapeut for å gjennomføre tiltak.
- Sikre kulturopplevelser til alle sykehjemsbeboere som ikke kan delta i felles-samlinger for beboerne. Behov for å ansette en musikkterapeut for å gjennomføre tiltak (kr 750 000).
- Digital registrering av kunst i kommunalt eie, og forsikre kunst av betraktelig verdi. Må avsettes stillingsressurser til arbeidet (kr 250 000).
- Sørge for økonomiske midler og ansvarsavklaring for vedlikehold av kunst i kommunens eie (kr 150 000).
- Økt ressurs for utarbeidelse av en kulturminneplan for kommunen. Det er behov for å avsette en stillingsressurs til dette arbeidet.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	1 031 928	1 031 928	1 031 928	1 031 928
Tiltak forrige år				
KST-082/17 Strat.dok. 2018-2021 - Tilskudd private barnehager (tiltak gjaldt bare i 2018, og trekkes derfor ut i 2019)	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000
KST 225/15 Barnehage Regulering tilskudd private barnehager Strat.dok. 2016-2019	4 164	4 164	4 164	4 164
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-1 971	-1 971	-1 971	-1 971
KST 280/16 Skole. SIKT 3 drift (kommunestyrets tillegg)	700	700	700	700
Strat.dok. 2018-2021: Tilskudd Mattepark - flytte fra investering til drift (gjaldt bare i 2018, trekkes derfor ut i 2019)	-500	-500	-500	-500
Tilskudd Kammermusikkfestivalen (gjaldt bare i 2018, trekkes derfor ut i 2019)	-150	-150	-150	-150
Tilskudd Larvik Barokk (gjaldt bare i 2018, trekkes derfor ut i 2019)	-150	-150	-150	-150
Lardal framskrevet økonomiplan 2018-2021	-125	-125	-125	-125
Stavern Vel - friområdet ved Vannbassenget i Varden (gjaldt bare i 2018, trekkes derfor ut i 2019)	-50	-50	-50	-50
Indeksregulering av husleie Sliperiet	9	9	9	9
KST 280/16 Barnehage Regulering tilskudd private barnehager Strat.dok. 2017-2020	9	4 295	4 295	4 295
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Kystkultursenter, drift	0	-100	-100	-100
Sum Tiltak forrige år	-7 064	-2 878	-2 878	-2 878
Budsjettekniske justeringer				
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	33 431	33 431	33 431	33 431
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-32 475	-32 475	-32 475	-32 475
Lønnsoppgjør 2018 sentralt kap 4 SPK	6 971	6 971	6 971	6 971
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	4 773	4 773	4 773	4 773
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	1 856	1 856	1 856	1 856
Komp BVT fosterhjemssatser	940	940	940	940
Komp lønnsoppgjør 2018 Bufetat-satser	168	168	168	168
Renhold, korrigere grunnlag (2018-nivå)	146	146	146	146
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 341	35	35	35	35
Korrigeringer renhold ekstra	3	3	3	3
Sum Budsjettekniske justeringer	15 847	15 847	15 847	15 847
Konsekvensjusteringer	8 783	12 969	12 969	12 969
Konsekvensjustert ramme	1 040 712	1 044 898	1 044 898	1 044 898
Nye tiltak				
Strat.dok. 2019-2021 Tilskudd til private barnehager - estimat, korrigeres 1. rapportering 2019	28 375	15 414	19 874	24 447
Strat.dok. 2019-2022: Kutt i ramme Kultur og oppvekst	-6 610	-3 649	-18 109	-22 682
Strat.dok. 2019-2022: Betalingssatser SFO endring graderte satser og søskenmoderasjon	-2 665	-2 665	-2 665	-2 665
Strat.dok. 2019-2022: Barne- og ungdomstjenester - KST 105/18 LOS funksjon som permanent tiltak	1 750	1 750	1 750	1 750
Strat.dok. 2019-2022: Justering graderte satser barnehage - følge nasjonalt krav 6%	-1 520	-1 520	-1 520	-1 520
KST 090/18 Prosjekt 07779 HOLF fordeling alle	1 050	1 050	0	0
Strat.dok. 2019-2022: Kultur, idrett og fritid - Dekning av driftsmidler til idrettshallene	670	670	670	670
Sum Nye tiltak	21 050	11 050	0	0
Nye tiltak og realendringer budsjett	21 050	11 050	0	0
Ramme 2019-2022	1 061 762	1 055 948	1 044 898	1 044 898

Skole

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Skole	0	511 128	512 695	514 459	505 843	503 120
Sum	0	511 128	512 695	514 459	505 843	503 120

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	511 128	511 128	511 128	511 128
Tiltak forrige år				
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-1 095	-1 095	-1 095	-1 095
KST 280/16 Skole. SIKT 3 drift (kommunestyrets tillegg)	700	700	700	700
Strat.dok. 2018-2021: Tilskudd Mattepark - flytte fra investering til drift (gjaldt bare i 2018, trekkes derfor ut i 2019)	-500	-500	-500	-500
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-895	-895	-895	-895
Budsjettekniske justeringer				
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	21 342	21 342	21 342	21 342
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-20 732	-20 732	-20 732	-20 732
Lønnsoppgjør 2018 sentralt kap 4 SPK	6 971	6 971	6 971	6 971
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	687	687	687	687
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	483	483	483	483
Strat.dok. 2019-2022: Teknisk justering av husleie Stavern HFS til Brunla skole	190	190	190	190
Renhold, korrigere grunnlag (2018-nivå)	123	123	123	123
Sum Budsjettekniske justeringer	9 064	9 064	9 064	9 064

Økonomiplan for 2019-2022

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Konsekvensjusteringer	8 169	8 169	8 169	8 169
Konsekvensjustert ramme	519 297	519 297	519 297	519 297
Nye tiltak				
Strat.dok. 2019-2022: Kutt i ramme Kultur og oppvekst	-3 937	-2 173	-10 789	-13 512
Strat.dok. 2019-2022: Betalingssatser SFO endring graderte satser og søskenmoderasjon	-2 665	-2 665	-2 665	-2 665
Sum Nye tiltak	-6 602	-4 838	-13 454	-16 177
Nye tiltak og realendringer budsjett	-6 602	-4 838	-13 454	-16 177
Ramme 2019-2022	512 695	514 459	505 843	503 120

Nye tiltak

Strat.dok. 2019-2022: Betalingssatser SFO endring graderte satser og søskenmoderasjon

Larvik kommune tilbyr graderte satser og søskenmoderasjon i Skolefritidsordningen. Disse er i stor grad dekket av grunnskolens ramme i dag. I nåværende økonomiske situasjon ser kommunen nødvendigheten av å bruke ordinær pris til alle barn på Skolefritidsordningene i Larvik kommune. Tiltaket forutsetter at betalingssatser vedtas som foreslått.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000	Økonomiplan		Sum					
Investeringsprosjekter	Ferdig år	Brutto prosjekt utgift	Netto prosjekt utgift	Utgift 2019	Utgift 2020	Utgift 2021	Utgift 2022	Utgift 2019-22
Skole								
Grunnskole - opprettholde IKT standard	LØPENDE			500	500	500	0	1 500
Sum Skole		0	0	500	500	500	0	1 500
Sum investeringsprosjekter		0	0	500	500	500	0	1 500

Grunnskole - opprettholde IKT standard

Midlene er forutsatt å ivareta utskifting og oppgradering av digitalt utstyr. Midlene er tatt ut fra 2022.

Barnehage

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
Beløp i 1000	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Barnehage	0	305 046	328 154	319 908	322 275	326 186
Sum	0	305 046	328 154	319 908	322 275	326 186

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	305 046	305 046	305 046	305 046
Tiltak forrige år				
KST-082/17 Strat.dok. 2018-2021 - Tilskudd private barnehager (tiltak gjaldt bare i 2018, og trekkes derfor ut i 2019)	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000
KST 225/15 Barnehage Regulering tilskudd private barnehager Strat.dok. 2016-2019	4 164	4 164	4 164	4 164
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-313	-313	-313	-313
Lardal framskrevet økonomiplan 2018-2021	-125	-125	-125	-125
KST 280/16 Barnehage Regulering tilskudd private barnehager Strat.dok. 2017-2020	9	4 295	4 295	4 295
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-5 265	-979	-979	-979
Budsjettekniske justeringer				
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	4 008	4 008	4 008	4 008
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-3 893	-3 893	-3 893	-3 893
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	1 960	1 960	1 960	1 960
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	378	378	378	378
Renhold, korrigere grunnlag (2018-nivå)	23	23	23	23

Økonomiplan for 2019-2022

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Sum Budsjettekniske justeringer	2 474	2 474	2 474	2 474
Konsekvensjusteringer	-2 791	1 495	1 495	1 495
Konsekvensjustert ramme	302 256	306 542	306 542	306 542
Nye tiltak				
Strat.dok. 2019-2021 Tilskudd til private barnehager - estimat, korrigeres 1. rapportering 2019	28 375	15 414	19 874	24 447
Strat.dok. 2019-2022: Justering graderte satser barnehage - følge nasjonalt krav 6%	-1 520	-1 520	-1 520	-1 520
Strat.dok. 2019-2022: Kutt i ramme Kultur og oppvekst	-957	-528	-2 621	-3 283
Sum Nye tiltak	25 898	13 366	15 733	19 644
Nye tiltak og realendringer budsjett	25 898	13 366	15 733	19 644
Ramme 2019-2022	328 154	319 908	322 275	326 186

Nye tiltak

Strat.dok. 2019-2021 Tilskudd til private barnehager - estimat, korrigeres 1. rapportering 2019

Tilskudd til private barnehager vedtas hvert år i januar. Dette er en foreløpig beregning basert på kjente forutsetninger per oktober 2018. Oppdaterte beregninger gjøres i januar 2019, og eventuelle korreksjoner vil bli implementert i 1. rapportering 2019.

Strat.dok. 2019-2022: Justering graderte satser barnehage - følge nasjonalt krav 6%

Nasjonalt krav for redusert foreldrebetaling gjør at foreldrebetaling for barnehageplass skal utgjøre maksimalt 6 % av husholdningens samlede personinntekt. Larvik kommune tilbyr gunstigere betalingssatser i barnehagene enn den nasjonale ordningen, og gir redusert foreldrebetaling til foreldre under 6% grensen, slik at disse husholdningene betaler maksimalt 4,7% av sin samlede inntekt. I nåværende økonomiske situasjon ser kommunen nødvendigheten av å bruke ordinær pris til alle barn i barnehagene i Larvik kommune.

Tiltaket forutsetter at betalingssatser vedtas som foreslått.

Barne- og ungdomstjenester

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Barne- og ungdomstjenester	0	117 756	120 871	121 284	119 270	118 633
Sum	0	117 756	120 871	121 284	119 270	118 633

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	117 756	117 756	117 756	117 756
Tiltak forrige år				
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-328	-328	-328	-328
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-328	-328	-328	-328
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	1 282	1 282	1 282	1 282
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	1 118	1 118	1 118	1 118
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-1 086	-1 086	-1 086	-1 086
Komp BVT fosterhjemssatser	940	940	940	940
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	381	381	381	381
Strat.dok. 2019-2022: Teknisk justering av husleie Stavern HFS til Brunla skole	-190	-190	-190	-190
Komp lønnsoppgjør 2018 Bufetat-satser	168	168	168	168
Sum Budsjettekniske justeringer	2 613	2 613	2 613	2 613
Konsekvensjusteringer	2 286	2 286	2 286	2 286
Konsekvensjustert ramme	120 042	120 042	120 042	120 042
Nye tiltak				

Økonomiplan for 2019-2022

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Strat.dok. 2019-2022: Barne- og ungdomstjenester - KST 105/18 LOS funksjon som permanent tiltak	1 750	1 750	1 750	1 750
Strat.dok. 2019-2022: Kutt i ramme Kultur og oppvekst	-921	-508	-2 522	-3 159
Sum Nye tiltak	829	1 242	-772	-1 409
Nye tiltak og realendringer budsjett	829	1 242	-772	-1 409
Ramme 2019-2022	120 871	121 284	119 270	118 633

Nye tiltak

Strat.dok. 2019-2022: Barne- og ungdomstjenester - KST 105/18 LOS funksjon som permanent tiltak

KST 105/18: Fra 01.01.2019 driftes LOS som en permanent virksomhet med utvidet målgruppe, dvs med elever fra 5.-10.klasse. Kostnaden innarbeides i forbindelse med strategidokumentet 2019.

Larvik læringssenter

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Larvik læringssenter	0	18 569	18 855	19 009	18 255	18 016
Sum	0	18 569	18 855	19 009	18 255	18 016

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	18 569	18 569	18 569	18 569
Tiltak forrige år				
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-103	-103	-103	-103
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-103	-103	-103	-103
Budsjettekniske justeringer				
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	1 859	1 859	1 859	1 859
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-1 805	-1 805	-1 805	-1 805
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	584	584	584	584
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	96	96	96	96
Sum Budsjettekniske justeringer	734	734	734	734
Konsekvensjusteringer	630	630	630	630
Konsekvensjustert ramme	19 200	19 200	19 200	19 200
Nye tiltak				
Strat.dok. 2019-2022: Kutt i ramme Kultur og oppvekst	-345	-191	-945	-1 184
Sum Nye tiltak	-345	-191	-945	-1 184
Nye tiltak og realendringer budsjett	-345	-191	-945	-1 184
Ramme 2019-2022	18 855	19 009	18 255	18 016

Kultur, idrett og fritid

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kultur, idrett og fritid	0	73 876	74 536	74 618	73 728	73 446
Sum	0	73 876	74 536	74 618	73 728	73 446

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	73 876	73 876	73 876	73 876
Tiltak forrige år				
Tilskudd Kammermusikkfestivalen (gjaldt bare i 2018, trekkes derfor ut i 2019)	-150	-150	-150	-150
Tilskudd Larvik Barokk (gjaldt bare i 2018, trekkes derfor ut i 2019)	-150	-150	-150	-150
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-121	-121	-121	-121
Stavern Vel - friområdet ved Vannbassenget i Varden (gjaldt bare i 2018, trekkes derfor ut i 2019)	-50	-50	-50	-50
Indeksregulering av husleie Sliperiet	9	9	9	9
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Kystkultursenter, drift	0	-100	-100	-100
Sum Tiltak forrige år	-462	-562	-562	-562
Budsjettekniske justeringer				
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	5 037	5 037	5 037	5 037
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-4 893	-4 893	-4 893	-4 893
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	437	437	437	437
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	275	275	275	275
Korrigeringer renhold ekstra	3	3	3	3
Sum Budsjettekniske justeringer	859	859	859	859

Økonomiplan for 2019-2022

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Konsekvensjusteringer	397	297	297	297
Konsekvensjustert ramme	74 273	74 173	74 173	74 173
Nye tiltak				
Strat.dok. 2019-2022: Kultur, idrett og fritid - Dekning av driftsmidler til idrettshallene	670	670	670	670
Strat.dok. 2019-2022: Kutt i ramme Kultur og oppvekst	-407	-225	-1 115	-1 397
Sum Nye tiltak	263	445	-445	-727
Nye tiltak og realendringer budsjett	263	445	-445	-727
Ramme 2019-2022	74 536	74 618	73 728	73 446

Nye tiltak

Strat.dok. 2019-2022: Kultur, idrett og fritid - Dekning av driftsmidler til idrettshallene

Manglende driftsmidler til Fagerli- og Stavern idrettspark Kaken.

Stab Kultur og oppvekst

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stab Kultur og oppvekst	0	5 552	6 651	6 670	5 527	5 497
Sum	0	5 552	6 651	6 670	5 527	5 497

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	5 552	5 552	5 552	5 552
Tiltak forrige år				
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-11	-11	-11	-11
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-11	-11	-11	-11
Budsjettekniske justeringer				
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	68	68	68	68
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-66	-66	-66	-66
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	38	38	38	38
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 341	35	35	35	35
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	27	27	27	27
Sum Budsjettekniske justeringer	103	103	103	103
Konsekvensjusteringer	91	91	91	91
Konsekvensjustert ramme	5 644	5 644	5 644	5 644
Nye tiltak				
KST 090/18 Prosjekt 07779 HOLF fordeling alle	1 050	1 050	0	0

Økonomiplan for 2019-2022

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Strat.dok. 2019-2022: Kutt i ramme Kultur og oppvekst	-43	-24	-117	-147
Sum Nye tiltak	1 007	1 026	-117	-147
Nye tiltak og realendringer budsjett	1 007	1 026	-117	-147
Ramme 2019-2022	6 651	6 670	5 527	5 497

Nye tiltak

KST 090/18 Prosjekt 07779 HOLF fordeling alle

HOLF står for Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier. Fordeling av midler i prosjektet ble vedtatt i kommunestyresak 090/18.

Fordelingen er til følgende prosjekter knyttet til Sentral stab og støtte og NAV (Interne funksjoner) og Kultur og oppvekst:

- Arbeidslivet som mestringsarena for ungdom
- Oppleveleskortet
- Utlånstøy til utvalgte barnehager
- Opplevelsesuka, aktivitetstilbud for ungdom i sommerferien
- Aktiviteter og utstyr for barn og unge i lavinntektsfamilier
- Forbedringstiltak fattige barn og barnefamilier

Tjenesteområdet Areal og teknikk

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
Arealplan	0	8 277	8 023	8 023	8 023	8 023
Brann og redning	0	31 470	30 555	30 555	30 555	30 555
Byggesak	0	567	812	812	812	812
Geodata	0	4 679	4 856	4 856	4 856	4 856
KMT Øya	0	35 649	36 023	36 023	36 023	36 023
KMT-Forvaltning	0	-65 280	-68 579	-75 338	-87 888	-87 888
Landbruk	0	4 663	5 172	5 172	5 172	5 172
Stab areal og teknikk	0	7 414	7 902	7 902	7 902	7 902
Sum	0	27 439	24 764	18 005	5 455	5 455

Reduksjonen i netto driftsramme utover i perioden skyldes økte VAR-inntekter, som skal dekke renter og avdrag på VAR-lån.

Området består av

- Brann og redning
- Landbruk
- Arealplan
- Kommunalteknikk Forvaltning
- Kommunalteknikk Øya
- Byggesak
- Geodata
- Stab og Miljøforvaltning

Gjeldende planer for tjenesteområdet

- Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2020 (Larvik)
- Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2024 (Lardal)
- Kommuneplanens arealdel 2015-2027 (Larvik)
- Kommuneplanens arealdel 2013-2022 (Lardal)
- Kommunedelplan for Larvik by
- Kommunedelplan for Stavern by
- Kommunedelplan for Svarstad
- Kommunedelplan for Steinressurser
- Kommunedelplan for Camping
- Kommunedelplan for sykkel i Larvik og Stavern by
- Klima- og energiplan med handlingsprogram 2017-2020
- Kommunalteknisk plan 2018-2021
- Plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv
- Kulturplanen 2018-2028
- Næringsplanen med handlingsprogram 2015-2020

Planer i arbeid:

- Kommuneplanens arealdel for ny kommune
- Kommunedelplan for Larvik by
- Kommunedelplan for Stavern by
- Kommunedelplan for dobbeltspor Stokke – Larvik
- Områderegulering for Faret/Nordby
- Områderegulering for Martineåsen
- Områderegulering for Kaupang
- Områderegulering for Tenvik

Annet strategisk planarbeid

- Planer som eventuelt inngår i Bypakke Larvik

De viktigste veivalgene for området

Nye regionale perspektiver gir nye muligheter og utfordringer

Den 30. august 2018 ble det feiret at firefelts E18 gjennom Vestfold var ferdigstilt etter at Farrisbrua var åpnet etter mange tiår med vegarbeid, og den 24. september 2018 åpnet ny toglinje mellom Porsgrunn og Larvik som kutter reisetiden fra 34 til 12 minutter. Fra 1. januar 2020 vil Vestfold og Telemark som region være etablert med Skien som fylkeshovedstad. I den nye regionen vil oppbygging rundt Torp som flyplass og Larvik/Brevik/Herøya som intermodalt knutepunkt for havn og godstransport stå sentralt. Den 4. mai 2018 ble Universitetet i Sør-Øst Norge (USN) etablert med de største campusområdene i Bø, Drammen, Kongsberg, Notodden, Porsgrunn, Rauland, Ringerike og Vestfold, og det jobbes med å lokalisere ny Politihøgskole i Larvik. I 2034 er det planlagt at InterCity mellom Oslo og byene omkring ut til Porsgrunn, Halden, Lillehammer og Hønefoss skal være etablert, med endret linjeføring og ny togstasjon i Larvik. Det jobbes videre med å få på plass en Bypakke for Larvik som dersom det åpnes for det i rulleringen av Nasjonal Transportplan kan inngå i en samlet byvekstavtale for Vestfoldbyen på lik linje med Nedre Glomma, Buskerudbyen, Grenland og Oslovaret for å kunne intensivere arbeidet med bærekraftig transport.

Larvik kommune har et kompetent beredskapsmiljø både til lands og til vanns, og utreder om en sammenslåing mellom brann- og redningstjenestene i Larvik kommune og Sandefjord kommune vil være hensiktsmessig. Larvik er allerede en del av det interkommunale selskapet Vesar, og utreder om kommunen er tjent med å gå inn i det interkommunale selskapet Vestfold Vann for bedre å sikre

vannforsyning og forvaltningen av den viktigste drikkevannskilden i regionen, Farris, som ligger i Larvik kommune. Kommunen forvalter dessuten havnefunksjonen gjennom Larvik Havn KF som er en regional havn og en viktig knutepunktfunksjon.

Den bedre infrastrukturen, resultatet av region- og kommunereformen og økt interkommunalt samarbeid skaper nye samarbeidsmuligheter og endringer i regionen, og påvirker mulighetene for utvikling og vekst i den nye sammenslåtte kommunen Larvik. Spørsmålet er hvordan Larvik kommune forvalter sine muligheter til å komme styrket ut og være en god bidragsyter inn i den nye regionen.

Klimautfordringer og ny teknologi gir samfunnsendringer

Året 2018 gikk fra en vinter med store snømengder og kulde til tidenes sommer for innbyggere og besøkende til Larvik. Det er mye aktivitet om sommeren på våre mange campingplasser, badesteder og hytteområder, men Larvik er også en stor landbrukskommune som er avhengig av stabile vannleveranser for å sikre god matproduksjon når det blir tørt. Selv om kommunen har en klima- og energiplan, og en overordnet ROS-analyse, overskuer vi i liten grad hva klimaendringer vil føre til av værutfordringer og biologiske endringer. Vi har imidlertid fått føle på dette med episoder med styrtregn, storm og kastevinder og invasjonen av stillehavsøsters i våre farvann.

Vi må være forberedt på at effekten av klimaendringene vil være noe som utfordrer oss som samfunnsbyggere og forvaltere, og som vi i økt grad må forebygge negative virkninger av.

Samfunnet er i rask endring som følge av teknologiske nyvinninger. Innen samferdsel er de første selvkjørende bilene i drift, og det jobbes med å etablere førerløst lasteskip mellom Larvik havn og Herøya, førerløse ferger i Midt-Norge og førerløse fly på verdensbasis. Droner eksisterer allerede i alle størrelser som nyttige verktøy blant annet for overvåkning og beredskap, og Larvik kommune jobber intenst med å digitalisere og forbedre interne prosesser.

Teknologisprang skaper muligheter og utfordringer og har alltid ført til store samfunnsomveltninger som påvirker hvordan vi innretter oss. Vi må være i forkant og spille på lag i de teknologiske endringsprosessene som er nødvendig for å sikre en god samfunnsutvikling.

Demografi og sosiale utfordringer skaper andre behov

Larvik kommune har fram til 2040 et vekstpotensial på 4,8% i henhold til framskrevne prognoser for befolkningsutvikling fra Statistisk sentralbyrå. Til sammenligning har gjennomsnittet for Norge som nasjon en prognostisert befolkningsutvikling på 14%. Analyser av befolkningssammensetningen for Larvik viser at kommunen vokser mest på eldre etter arbeidsfør alder, mens barnetall og voksne i arbeidsfør alder er angitt med svært begrenset vekst. Det betyr at Larvik er tidlig inne i eldrebølgen. I tillegg er det en nasjonal trend at folk lever lengre med alvorlige lidelser.

Kommunens mål er å ha en vekst i innbyggertallet på 110% av årlig nasjonal vekst. Det innebærer at det er et sprik mellom kommunens mål og prognostisert vekst i innbyggertall. Siden prognoser er måltall som legges til grunn for kommunens tilrettelegging av arealer og innretting av investeringer og tjenestetilbud, er det nødvendig å finne ut mer om hva slags behov som er reelle. Derfor gjøres det mer inngående kartlegging og analyser av behovene i forbindelse med rulleringene av næringsplan og kommuneplanens samfunns- og arealdel slik at kommunen kan jobbe bedre strategisk for å sikre arbeidsplasser og utvikling som kan gjøre kommunen mer attraktiv for yngre.

Demografiprognosene indikerer et framtidsperspektiv der samfunnsutviklingen må tilrettelegges bedre for å ivareta de eldres behov, og samtidig må man gjøre tiltak for å tiltrekke flere yngre og barnefamilier som kan påvirke demografitrenden i en mer balansert retning for kommunen.

Forventninger og nye kommunikasjonsformer utfordrer oss

Kommuner er det forvaltningsnivået som i størst grad følger opp den enkelte innbygger og er grunnleverandører av velferdsstatens tjenester og leveranser. Innbyggernes forventninger til hva kommunen kan, bør og må ta ansvar for å tilby er høye, samtidig som kommunenes rammebetingelser strammes til. Det skapes derfor et tiltagende gap mellom forventninger og det kommunene kan tilby. Dette krever at kommunen må jobbe smartere for å opprettholde samme nivå som tidligere, og kan om man ikke får til endringene, bidra til økt negativt mediefokus som utfordrer kommunens omdømme.

Vi har hatt internett og bærbare PC'er i vel 35 år, og smarttelefoner har vært allemannseie i bare ca. 10 år. De digitale verktøyene blir en stadig viktigere del av vårt dagligliv, uavhengig av alder, og gjør at vi kan kommunisere på nye måter å få tilgang til bedre tjenester. Det er spesielt innenfor enkel saksbehandling og kart og stedfestet informasjon at man ser potensial for en betydelig omlegging som skaper muligheter å utvikle analyse- og kunnskapstjenester, og tilby nye kanaler for å formidle informasjon.

Larvik kommune har et kompetent IT- og geodatamiljø som jobber kontinuerlig med å forbedre og forenkle kommunens tjenester gjennom digitalisering. Kommunen har også styrket kommunikasjonskompetansen for å bli bedre til å formidle alt det kommunen gjør til innbyggerne og for å bidra til at nye tjenesteplattformer blir kjent og tatt i bruk.

Kommunens evne til å vektlegge digitalisering og forenkling av tjenester samtidig som man ivaretar det høye forventningsnivået i befolkningen til nåværende tjenestetilbud er avgjørende for kommunens omdømme. Det må derfor jobbes mye med kommunikasjon, kompetanseutvikling innenfor digital saksbehandling, forenkling og forbedring av tjenestene og fokus på å yte godt servicetilbud som gjør det enklere for folk å velge den framgangsmåten som også er best for kommunen inn i framtida.

Mål for tjenesteområdet

Mål 1: Larvik utvikler seg i tråd med bærekraftige prinsipper og styrker sin regionale posisjon

Larvik kommune utnytter sin sentrale plassering i ny kommune- og regionstruktur, nærheten til nytt regionsenter i Skien, den gode tilgangen på naturressurser, det mangfoldige næringslivet og det godt utbygde transportsystemet slik at det gir vekstmuligheter. Samtidig må utviklingen skje i et

samspill med regionen og i tråd med bærekraftige prinsipper både økonomisk, sosialt og miljømessig. Det innebærer bl.a. å styrke utviklingen i Larvik by, Stavern by og de lokale sentrum i Svarstad, Kvelde, Tjøllingvollen og Helgeroa og forhindre nedbygging av dyrket og dyrkbar jord.

Mål 2: Larvik kommune er i forkant innen forenkling av tjenester og yter god service til innbyggerne.

Larvik kommune forbedrer sitt omdømme gjennom å jobbe målrettet med å forenkle, forbedre og forkorte saksbehandlingstiden og kommunikasjonen internt og eksternt. Digitale løsninger vil kunne gjøre det lettere for innbyggerne å finne informasjon og møte kommunens tjenester innen myndighetsutøvelse og forvaltning. Digitale løsninger vil også kunne bidra til at kommunens kapasitet kan utnyttes der den gir mest nytte, økt profesjonalitet og god rettskaffenhet i saksbehandlingen og bidra til det beste resultatet i samfunnsbyggingen.

Mål 3: Larvik er et helsefremmende, trygt og inkluderende samfunn å bo og virke i

Larvik kommune opprettholder forbilledlig forvaltning av vannforsyningen til kommunens innbyggere og Farrisvannet som drikkevannskilde, og videreutvikler en robust brann- og redningsberedskap både til lands og til vanns. I tillegg bidrar Larvik kommune med å tilrettelegge for at kommunens innbyggere kan ferdes trygt, ha gode bomiljø og tilgang til gode rekreasjonsområder tilgjengelige for alle, og dermed bidra til bedre fysisk og psykisk helse i befolkningen.

Mål 4: Larvik sentrum er kommunens levende og attraktive urbane tyngdepunkt

Larvik kommune sikrer at den store statlige investeringen i InterCity vil gi en mest mulig optimal plassering av ny jernbanestasjon som totalt sett gir det beste resultatet for den langsiktige byutviklingen i Larvik by. Parallelt med realisering av stasjonsutbyggingen må dagens etablerte sentrum styrkes ved at det blir flere bosatte, flere arbeidsplasser og er et godt tjenestetilbud innenfor 10-minuttersbyen, og ved at det skjer aktiviteter og tiltak i byrommene. Gjennom en egen sentrumsstrategi som inngår i arbeidet med kommunedelplan for Larvik by, skal viktige funksjoner finne sin plass, og hovedgrep for sentrumsutviklingen fastsettes. Det er en forutsetning for en styrket sentrumsutvikling å ha god dialog mellom kommunen og sentrale aktører i sentrum.

Mål 5: Larviks unike historie og kvaliteter er foredlet gjennom samskaping

Larvik kommune bidrar til at Larviks unike historie, kulturminner, stedsqualiteter og landskapskvaliteter blir ivaretatt og foredlet gjennom sin forvaltning, i sine prosjekter og som tilrettelegger for aktivitet. Gjennom å samspille bedre med lokale krefter, vil prosesser kunne lede til økt kunnskap, bedre forankring, felles forståelse og økt eierskap til resultater, og gjennom dette kunne skape en merverdi både for den enkelte, kommunen og samfunnet forøvrig.

Mål 6: Larvik har et framtidsrettet transportsystem som er tilrettelagt for høy andel av gange-, sykkel og kollektivreiser.

Larvik kommune bidrar i et god samarbeid med statlig og fylkeskommunalt nivå om å utvikle gode samferdselsløsninger både for persontransport og vare- og godstransport. Dette gjøres ved å tilrettelegge for at flere kan reise kollektivt, sykle og gå til og fra bosted til skole, arbeidsplass, servicefunksjoner og andre viktige målepunkt i hverdagen. Gjennom å jobbe videre med bakgrunn i vedtatt mulighetsanalyse etter at trasé og stasjonsplassering for InterCity er fastlagt, vil man kunne få et godt grunnlag for en eventuell etablering av Bypakke Larvik for å få ressurser til å gjennomføre tiltak i et framtidsrettet transportsystem og bidra inn i statlige forpliktelser om nullvekst i personbiltrafikk og reduksjon i klimautslipp.

Effektindikatorer for målene

Måleområde	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022
Mål 1: Larvik utvikler seg i tråd med bærekraftige prinsipper og styrker sin regionale posisjon	a) Flere nye boliger i Larvik sentrum og lokale sentrum per år	a) Årlig antall nye boliger i tettsteder i kommunen	0,0	210,0	220,0	230,0	240,0
	b) Forbedret sentralitetsindeks etter ny beregning (SSB) fra 2017 fra nivå 3 til nivå 2.	b) Forbedret sentralitetsindeks	839	845	850	855	860
	c) 0 daa omdisponert dyrket og dyrkbar jord til utbyggingsområder i nye planer per år.	c) Omdisponert dekar dyrka og dyrkbar jord etter Jordloven og PBL	41,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	d) Store planavklaringer: Kommunedelplan for InterCity (2019), Kommuneplanens arealdel, Kommunedelplan for Larvik by og Kommunedelplan for Stavern by (2020)	d) Antall store planavklaringer i perioden	0	1	3		0
Mål 2: Larvik kommune er i forkant innen forenkling av tjenester og yter god service til innbyggerne.	a) Forbedret posisjon i Kommunebarometerets tema: Saksbehandling.	a) Posisjon Kommunebarometerets tema: Saksbehandling		150	150	140	140
	b) Elektronisk tilgang til historisk arkiv for bygge- og delesaker.	b) Elektronisk tilgang til historisk arkiv		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	c) Nyhetsdrypp om plan-, bygge- og delesaker.	c) Antall nyhetsdrypp		10	10	10	10
	d) Økt svarprosent på brukerundersøkelser som sendes ut sammen med vedtak.	d) Økt svarprosent på spørreskjema sendt ut vedtak		15,0 %	20,0 %	20,0 %	20,0 %
Mål 3: Larvik er et helsefremmende, trygt og inkluderende samfunn å bo og virke i	a) Topp 10 plassering på tema: vann, avløp og renovasjon	a) Posisjon på Kommunebarometerets tema: Vann, avløp og renovasjon		8	7	6	5
	b) Ingen økning i fosfor i Farrisvannet	b) Maks. nivå av fosfor i drikkevannet		8 mikro gram pr.l.	8 mikro gram pr.l.	8 mikro gram pr.l.	8 mikro gram pr.l.
	c) Antall bygningsbranner pr 1000 innbyggere reduseres med 10-12,5% i perioden	c) Antall bygningsbranner pr. 1000 innbyggere	24	24	23	22	21
	d) Larvik er en trafiksikker kommune i 2021	d) Antall drepte eller hardt skadde i trafikken		8	7	6	5
	e) 1-2 turvegtraséer og/eller møteplasser rustes opp og tilrettelegges	e) Antall turvegtraséer og/eller møteplasser opparbeidet		2	2	2	2
Mål 4: Larvik sentrum er kommunens levende og attraktive urbane tyngdepunkt	a) Andelen bosatte innenfor 10minutters byen i forhold til hele kommunen øker til minst 25% i perioden	a) 10-minuttersbyen - Forholdet mellom antall arbeidsplasser i sentrum og resten av kommunen	29,0 %	29,0 %	29,0 %	29,0 %	29,0 %
	b) Andelen arbeidsplasser innenfor 10minutters byen i forhold til hele kommunen opprettholdes på nivå med 2017.	b) 10-minuttersbyen - Forholdet mellom antall bosatte i sentrum og i resten av kommunen	22,0 %	23,0 %	24,0 %	25,0 %	25,0 %
	c) Det arrangeres minst 2 større arrangement i sentrum årlig	c) Antall årlige arrangement i sentrum		Minst 2 arrang	Minst 2 arrang	Minst 2 arrang	Minst 2 arrangement
	d) Minst 2 dialogmøter avholdes med sentrale aktører i Larvik sentrum	d) Antall årlige dialogmøter med sentrale aktører i Larvik sentrum		2 møter	2 møter	2 møter	2 møter
	e) Store planavklaringer: Kommunedelplan for InterCity (2019), kommunedelplan for Larvik by med sentrumsstrategi (2020),	e) Antall store planavklaringer i perioden		1	1		
Mål 5: Larviks unike historie og kvaliteter	a) Gjennomføre ett til to årlige dialogmøter i lokalt sentrum i kommunen.	a) Antall lokale sentrum man gjennomfører et årlig dialogmøte i		2	2	2	2

Økonomiplan for 2019-2022

Måleområde	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022
er foredlet gjennom samskaping	b) Bidra inn i minst 2 årlige arrangement med nasjonal anerkjennelse som gjennomføres i kommunen. c) Antall planavklaringer: Områderegulering for Kaupang (2019). Oppstart reguleringsplan for Nevlunghavn (2022). Forøvrig se på bestemmelser i KPA/KDP Stavern/ KDP Larvik by d) Gjennomføre minst 2 tiltak årlig for å forbedre kvalitet i offentlig uterom i lokalt sentrum eller en mye brukt turvegtrasé.	b) Antall årlige arrangement med nasjonal anerkjennelse c) Antall planavklaringer i perioden d) Tiltak årlig i offentlig uterom eller mye brukt forbindelse i lokalt sentrum	2 arrangement Ferdig 2	2 arrangement stille 1 2	2 arrangement 2 2	2 arrangement 2 2	2 arrangement Oppstart 1 2
Mål 6: Larvik har et framtidsrettet transportsystem som er tilrettelagt for høy andel av gange-, sykkel og kollektivreiser.	a) Antall kollektivreisende med buss øker med ca. 40.000 i året. (Vestfold kollektivselskap VKT) b) Andel sykkeltransport av all persontransport øker med ca 1% årlig telt på tellepunktene ved Stavernsveien og Furumoa. c) Store planavklaringer i perioden: Kommunedelplan for InterCity (2019), Plan for stort enkeltprosjekt i Bypakke Larvik (2021) d) Gjennomføre prioriterte tiltak for økt gang- og sykkelbruk (2019, 2020)	a) Antall kollektivreisende årlig (Vestfold kollektivselskap, VKT) b) Andel sykkeltransport av all persontransport c) Antall store planavklaringer i perioden d) Realisering av prioriterte tiltak i gang- og sykkeltransport i 2019 og 2020	122600 3,0 % 	130100 4,0 % 1 Prioriterte tiltak	134000 5,0 % Prioriterte tiltak	138000 6,0 % 1 	1422000 7,0 %

Oppfølging av gjeldende planer i forslaget

De viktigste planene for tjenesteområde Areal og Teknikk:

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel for Lardal kommune og Larvik kommune

Inntil kommuneplanens samfunnsdel og arealdel for nye Larvik kommune er vedtatt ivaretas myndighetsutøvelse og tekniske tjenester i henhold gjeldende samfunnsdel og arealdel for de tidligere kommunene. Tjenesteområdet utarbeider overordnede planer, saksbehandler reguleringsplaner, bygge-, dele- og gravesaker og utøver karttjenester iht. Plan- og bygningsloven, utøver forvaltning av diverse annet lovverk og sørger for utbygging og drift av kommunaltekniske anlegg og offentlige arealer som bidrar til samfunnsbygging som ivaretar mål om befolkningsvekst og økt sysselsetting i nye Larvik kommune.

Kommunedelplaner og områdereguleringer

Gjeldende overordnede planer ivaretas i behandling av saksbehandling av reguleringsplaner, bygge-, dele- og gravesaker.

Klima- og energiplan

Tjenesteområdet samordner oppfølgingen av klima- og energiplan og tilhørende handlingsprogram på tvers av tjenesteområder i kommunen.

Kommunalteknisk plan

Tjenesteområdet samordner oppfølgingen av kommunalteknisk plan og tilhørende handlingsprogram gjennom å realisere utbygging og tiltak for å gi bedre teknisk infrastruktur for vann-, avløp og renovasjon, funksjonelt kommunalt gatenett og attraktive lekeplasser, parker og friområder.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	27 439	27 439	27 439	27 439
Tiltak forrige år				
KST 106/17 Gang- og sykkelvei Stavern - Helgeroa	15 450	15 450	10 000	10 000
KST 190/14: Gang- og sykkelvei Helgeroa-Stavern	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Avfallsgebyr, regulering 2018	-1 800	-1 800	-2 600	-2 600
Avløpsgebyr, regulering 2018	-1 700	-4 000	-7 600	-7 600
KST 259/16 Dykkerberedskap driftskonsekvenser	-1 460	-1 460	-1 460	-1 460
Endring i inntekter, avløpsgebyr 2017-2020	-1 300	-2 600	-2 600	-2 600
Endring i inntekter, vanngebyr 2017-2020	-1 300	-2 600	-2 600	-2 600
Vanngebyr, regulering 2018	-1 100	-2 900	-5 600	-5 600
KST 280/16 KMT. Regulering gang- og sykkelveier	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Endring i inntekter, renholdsgebyr 2017-2020	-700	-1 400	-1 400	-1 400
Indre Havn områdeplan	-500	-500	-500	-500
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-431	-431	-431	-431
Landbruk	400	400	400	400
Klima & miljøvern ny stilling i stab	400	400	400	400
Arealplan - inntjening	-400	-400	-400	-400
Arealplan - Nytt årsverk	400	400	400	400
Lardal framskrevet økonomiplan 2018-2021	80	80	80	80
Lys i Kjose	-20	-20	-20	-20
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
KST 096/17 Kyststi Tjølling, økte driftsutgifter	0	50	50	50
Sum Tiltak forrige år	-4 981	-12 331	-24 881	-24 881
Budsjettekniske justeringer				
Økte inntekter vann 2019	-2 116	0	0	0
Reduserte inntekter renovasjon 2019	1 821	0	0	0
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	1 627	1 627	1 627	1 627
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	1 223	1 223	1 223	1 223
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-1 188	-1 188	-1 188	-1 188
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	924	924	924	924
Økte inntekter avløp 2019	-296	0	0	0
Komp KMT andre oppgjørselementer	145	145	145	145
Lønnsoppgjør 2018 andre elementer Brann	101	101	101	101
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 341	63	63	63	63
Sum Budsjettekniske justeringer	2 305	2 896	2 896	2 896
Konsekvensjusteringer	-2 676	-9 435	-21 985	-21 985
Konsekvensjustert ramme	24 764	18 005	5 455	5 455
Ramme 2019-2022	24 764	18 005	5 455	5 455

Brann og redning

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Brann og redning	0	31 470	30 555	30 555	30 555	30 555
Sum	0	31 470	30 555	30 555	30 555	30 555

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	31 470	31 470	31 470	31 470
Tiltak forrige år				
KST 259/16 Dykkerberedskap driftskonsekvenser	-1 460	-1 460	-1 460	-1 460
Lardal framskrevet økonomiplan 2018-2021	80	80	80	80
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-68	-68	-68	-68
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-1 448	-1 448	-1 448	-1 448
Budsjettekniske justeringer				
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	501	501	501	501
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-486	-486	-486	-486
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	298	298	298	298
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	120	120	120	120
Lønnsoppgjør 2018 andre elementer Brann	101	101	101	101
Sum Budsjettekniske justeringer	533	533	533	533
Konsekvensjusteringer	-915	-915	-915	-915
Konsekvensjustert ramme	30 555	30 555	30 555	30 555
Ramme 2019-2022	30 555	30 555	30 555	30 555

Landbruk

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Landbruk	0	4 663	5 172	5 172	5 172	5 172
Sum	0	4 663	5 172	5 172	5 172	5 172

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	4 663	4 663	4 663	4 663
Tiltak forrige år				
Landbruk	400	400	400	400
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-7	-7	-7	-7
Sum Tiltak forrige år	393	393	393	393
Budsjettekniske justeringer				
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	116	116	116	116
Sum Budsjettekniske justeringer	116	116	116	116
Konsekvensjusteringer	509	509	509	509
Konsekvensjustert ramme	5 172	5 172	5 172	5 172
Ramme 2019-2022	5 172	5 172	5 172	5 172

Arealplan

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Arealplan	0	8 277	8 023	8 023	8 023	8 023
Sum	0	8 277	8 023	8 023	8 023	8 023

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	8 277	8 277	8 277	8 277
Tiltak forrige år				
Indre Havn områdeplan	-500	-500	-500	-500
Arealplan - inntjening	-400	-400	-400	-400
Arealplan - Nytt årsverk	400	400	400	400
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-22	-22	-22	-22
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-522	-522	-522	-522
Budsjettekniske justeringer				
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	261	261	261	261
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	6	6	6	6
Sum Budsjettekniske justeringer	267	267	267	267
Konsekvensjusteringer	-254	-254	-254	-254
Konsekvensjustert ramme	8 023	8 023	8 023	8 023
Ramme 2019-2022	8 023	8 023	8 023	8 023

KMT-Forvaltning

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
KMT-Forvaltning	0	-65 280	-68 579	-75 338	-87 888	-87 888
Sum	0	-65 280	-68 579	-75 338	-87 888	-87 888

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	-65 280	-65 280	-65 280	-65 280
Tiltak forrige år				
KST 106/17 Gang- og sykkelvei Stavern - Helgeroa	15 450	15 450	10 000	10 000
KST 190/14: Gang- og sykkelvei Helgeroa-Stavern	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Avfallsgebyr, regulering 2018	-1 800	-1 800	-2 600	-2 600
Avløpsgebyr, regulering 2018	-1 700	-4 000	-7 600	-7 600
Endring i inntekter, avløpsgebyr 2017-2020	-1 300	-2 600	-2 600	-2 600
Endring i inntekter, vanngebyr 2017-2020	-1 300	-2 600	-2 600	-2 600
Vanngebyr, regulering 2018	-1 100	-2 900	-5 600	-5 600
KST 280/16 KMT. Regulering gang- og sykkelveier	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Endring i inntekter, renholdsgebyr 2017-2020	-700	-1 400	-1 400	-1 400
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-196	-196	-196	-196
Lys i Kjøse	-20	-20	-20	-20
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
KST 096/17 Kyststi Tjølling, økte driftsutgifter	0	50	50	50
Sum Tiltak forrige år	-3 666	-11 016	-23 566	-23 566
Budsjettekniske justeringer				
Økte inntekter vann 2019	-2 116	0	0	0

Økonomiplan for 2019-2022

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Reduserte inntekter renovasjon 2019	1 821	0	0	0
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	622	622	622	622
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	450	450	450	450
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-437	-437	-437	-437
Økte inntekter avløp 2019	-296	0	0	0
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	258	258	258	258
Komp KMT andre oppgjørselementer	64	64	64	64
Sum Budsjettekniske justeringer	366	957	957	957
Konsekvensjusteringer	-3 299	-10 058	-22 608	-22 608
Konsekvensjustert ramme	-68 579	-75 338	-87 888	-87 888
Ramme 2019-2022	-68 579	-75 338	-87 888	-87 888

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan				Sum
	Ferdig år	Brutto prosjekt utgift	Netto prosjekt utgift	Utgift 2019	Utgift 2020	Utgift 2021	Utgift 2022	Utgift 2019-22
KMT-Forvaltning								
Avløpsløsning for Padlehytta, Kattestranda og Naturskolen	2020	250	250	250	0	0	0	250
Brygger i friområder	2021	1 500	1 500	0	500	500	0	1 000
Bøkeli pocketpark og gatetun	2020	1 600	1 600	600	1 000	0	0	1 600
Etablering gang/sykkelvei 2016 - 2019	2022	42 000	42 000	20 000	20 000	0	0	40 000
Henteordning for glass og metallemballasje	2019	5 500	5 500	5 500	0	0	0	5 500
Informasjonstavler parker og friområder	2022	850	850	200	200	200	0	600
Kvartalslekeplasser	2021	3 250	3 250	1 000	1 000	1 000	0	3 000
Kyststi Tjølling	2021	4 000	4 000	1 000	0	0	0	1 000
Kyststi ved Minnehallen	2020	830	830	0	830	0	0	830
Ladestasjoner elbil	2022	3 289	3 289	1 000	1 000	0	0	2 000
Månejordet kunstgressbane rehabilitering	2029	0	0	3 600	0	0	0	3 600
Nedgravde containere for hytterrenovasjon	2021	2 400	2 400	400	1 100	400	0	1 900
Ny spylebil	2019	3 000	3 000	3 000	0	0	0	3 000
Ny veihold	2021	4 000	4 000	0	0	4 000	0	4 000
Nye LED-lys	2022	20 000	20 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Rehabilitering avløp	2021	412 015	412 015	80 000	84 700	91 700	147 800	404 200
Rehabilitering vann	2021	266 525	266 525	56 100	55 100	68 200	87 100	266 500
Sogn gjenvinningsstasjon - oppgradering	2019	2 000	2 000	2 000	0	0	0	2 000
Steingjerde Bøkeskogen	2019	700	700	700	0	0	0	700
Sykkeltiltak	2023	4 000	4 000	1 000	1 000	1 000	0	3 000
Toaletter bytte ut/rehabiliterer to pr år	2023	2 400	2 400	800	800	800	0	2 400
Trafikksikkerhetstiltak	2023	11 750	11 750	3 000	3 000	3 000	0	9 000
Utplassering av brannsikkert renovasjonsutstyr	2021	1 200	1 200	300	300	300	0	900
Veiformål	2023	68 387	68 387	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Sum KMT-Forvaltning		861 446	861 446	200 450	190 530	191 100	254 900	836 980
Sum investeringsprosjekter		861 446	861 446	200 450	190 530	191 100	254 900	836 980

Avløpsløsning for Padlehytta, Kattestranda og Naturskolen

Strategidokument 2019-2022: Det settes av kr 250 000 til endelig avklaring av tiltakets omfang i 2019.

Brygger i friområder

Brygger og båtplasser for allmennheten (eks på Malmøya og Kråkholmen) utføres i 2020 og 2021.

Bøkelia pocketpark og gatetun

«Pocketpark» i Øvre Bøkeligate og gatetun i Mellom Bøkeligate i forbindelse med VA-anlegg i Bøkelia. 0,6 mill i 2019 og 1,0 mill. i 2020. Utforming/opparbeidelse i samarbeid med Bøkelia Vel og virksomhet Arealplan.

Etablering gang/sykkelvei 2016 - 2019

Fra vedtak i Strategidokument 2016-2019, endring i forhold til rådmannens innstilling, note 8.

Strategidokument 2019-2022: Rammen foreslås redusert ned til 20 mill kr i 2019 og 2020. Fra 2021 tas den ut i sin helhet.

Henteordning for glass og metallemballasje

Ved å innføre en henteordning av glass- og metallemballasje vil Larvik kommune oppnå økt utsortering. Det er realistisk at utsorteringsgraden blir på samme nivå som for de øvrige kommunene i Vestfold.

Disse har allerede en henteordning for glass- og metallemballasje.

Kundeundersøkelsen som Sandefjord utførte i 2015 viser at 68 % av abonnentene ønsker et slikt tilbud.

60 % av boligmassen i Larvik kommune er eneboliger/tomannsboliger med mulighet for plassering av beholdere på egen eiendom. Borettslag og sameier har i dag utplassert felles beholdere. Flere av borettslagene har utfordringer med å stille med nok areal. Ytterligere en beholderstype kan by på utfordringer. Erfaringer viser at det i fellesløsninger oftere forekommer feilsortering.

En innføring av henteordning for glass- og metallemballasje vil gi en investeringskostnad på 5,5 mill kr til innkjøp og utplassering av beholdere.

Informasjonstavler parker og friområder

Skilting i områder som mangler skilt i dag. I henhold til kommunalteknisk plan 2018-2021. Det er lagt inn kr 200 000 i årene 2019, 2020 og 2021 som er en reduksjon på kr 50 000 per år i forhold til tidligere vedtatt økonomiplan.

Kvartalslekeplasser

Strategidokument 2018-2021: Normal drift og vedlikehold kan utføres innenfor dagens ramme, men det er behov for tilførsel av investeringsmidler for å kunne totalrenovere/ oppgradere plassene. I henhold til KTP 2018-2021.

Strategidokument 2019-2022: Rammen reduseres til 1 mill kr i årene 2019-2021 som betyr en reduksjon på 1,5 mill kr i 2019 og 0,5 mill kr per år i 2020 og 2021.

Kyststi Tjølling

Investeringer til utvidelse/nyetablering av parkeringsplasser med tilførselsveier, toaletter mv. I henhold til KST-sak 096/17 Kyststi Tjølling.

Strategidokument 2019-2022: Bevilgede midler for 2019 opprettholdes mens det budsjetteres ikke med midler til formålet i 2020 og 2021, budsjettet er totalt redusert med 2 mill kr.

Kyst sti ved Minnehallen

Det er planlagt universell tilrettelegging av kyststi ved Minnehallen.

Ladestasjoner elbil

Strategidokument 2018-2021: Kommunen har satt av 1 mill kr årlig i perioden 2018-2020 til opparbeidelse av nye ladestasjoner for elbiler. I 2021 er det ikke satt av midler. Det vil bli utarbeidet en plan over hvor ladestasjonene bør etableres. Drift og vedlikehold av disse kommunale ladestasjonene beløper seg til ca kr 120 000 pr år og er økende. Vi ønsker derfor å sette dette ut til private aktører. Avgift for opplading av elbiler vil da dekke drift og vedlikehold av kommunens ladestasjoner. Rådmannen vil i løpet av planperioden komme tilbake til egen melding/sak om dette. Strategidokument 2019-2022: Det budsjetteres ikke med midler (årlig 1 mill kr) til formålet fra 2021. Eventuell videre investeringer må vurderes.

Nedgravde containere for hytterrenovasjon

Strategidokument 2018-2021: Omfatter dypoppsamling av avfall fra hytter på steder hvor allmennheten ferdes. Det er flere kommuner som tar i bruk nedgravde løsninger for innsamling av avfall fra hytter/fritidseiendommer. Erfaringer fra andre kommuner er at det ikke hensettes avfall ved siden av de helt nedgravde løsningene. Innkastet på de helt nedgravde beholderne har universell utforming og er brannsikre. Innsamlingsløsninger for hytterrenovasjon på områder der allmennheten ferdes, er godt synlige og kan være et bidrag til et godt omdømme for Larvik kommune. Samleplasser som kan være aktuelle for en annen type innsamlingsløsning enn dagens plastbeholdere. Strategidokument 2019-2022: Rammen er ikke foreslått videreført i 2022.

Ny spylebil

Vedtatt i Strategidokument 2018-2021

Strategidokument 2019-2022: Levering av spylebil skjer i 2019. Bevilget ramme i 2018 på 3 mill kr gjenbevilges til 2019.

Ny veihøvel

Eksisterende veihøvel blir 20 år gammel i 2019. En veihøvel er et spesialverktøy som vanskelig kan leies og derfor må inngå i kommunens maskinpark.

Strategidokument 2018-2021: Investering 4 mill kr i 2020.

Strategidokument 2019-2022: Det foreslås å skyve investeringen til 2021 og legge inn midler i 2022.

Nye LED-lys

Strategidokument 2019-2022: 5 mill kr årlig.

Rehabilitering avløp

Tiltakene Fagerli-Seierstad vannledning, Kvelde Avløpsrenseanlegg og Bommestad - Hølen avløpsledninger er forskjøvet med ett år for å fordele investeringene ut over flere år. Ubrukte midler fra 2018, anslått til 7 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Rehabilitering vann

Tiltakene Fagerli-Seierstad vannledning, Kvelde Avløpsrenseanlegg og Bommestad - Hølen avløpsledninger er forskjøvet med ett år for å fordele investeringene ut over flere år.

Sogn gjenvinningsstasjon - oppgradering

Lardal kommune eier og drifter kildesorteringsstasjonen på Sogn. Fellesnemda for kommunesammenslåing Larvik/Lardal har gjort vedtak om at tilbudet på Sogn kildesorteringsstasjon skal opprettholdes. Kildesorteringsstasjon er mye brukt og er et godt tilbud til innbyggerne. Stasjonen har behov for oppgradering/vedlikehold.

Steingjerde Bøkeskogen

Innspill fra Bøkeskogen og Kilens Venner (forprosjekt). Steingjerdene er kommunens ansvar i henhold til gammel avtale. I henhold til KTP 2018-2021.

Sykkeltiltak

Larvik kommune har inngått sykkelbyavtale med fylkeskommunen og Statens vegvesen for å bli en Sykkelby. Ved å inngå sykkelbyavtale ønsker man å øke fokuset på sykkelbruk og å øke bruken av sykkel som fremkomstmiddel både til jobb og skole.

Tiltak som kan fremme dette er:

- bedre vedlikehold på gang- og sykkelveier
- etablering av sykkelfelt
- bygging av innendørs sykkelparkering

Kommunen vil også få muligheter til å søke på fylkeskommunale og statlige tilskudd. Det foreslås at kommunen fremover bevilger 1 mill kr pr år til sykkeltiltak i årene 2019-2021.

Toaletter bytte ut/rehabiliterer to pr år

Normal drift og vedlikehold kan utføres innenfor dagens ramme, men det er behov for tilførsel av investeringsmidler for å rehabilitere gamle og/eller sette opp nye toaletter (f eks Nalumstranda). I henhold til KTP 2018-2021.

Trafikksikkerhetstiltak

Strategidokument 2018-2021: Kommunen ønsker å gjennomføre ett til to trafikksikkerhetstiltak i hvert år. Areal og teknikk ønsker å lage en enkel plan over hvilke prosjekter som skal prioriteres i årene fremover. Det skal da utarbeides forprosjekter før det søkes fylkeskommunen om tilskudd til aktuelle prosjekter. Man vil da ha et bedre grunnlag for å anslå kostnadene, for derigjennom kunne unngå store kostnadsoverskridelser.

Strategidokument 2019-2022: Det legges ikke inn midler i 2022.

Utplassering av brannsikket renovasjonsutstyr

Strategidokument 2018-2021: For å unngå at avfallsbeholderne er en kilde til brann og brannspredning bør Larvik kommune tilby brannsikre renovasjonsbeholdere/løsninger. Utplassering av slikt utstyr bør gjøres med bakgrunn i en ROS-analyse og en tiltaksplan. Brannsikker renovasjonsordning implementeres i ny forskrift. Generelt er det huseier som selv har ansvaret for å sikre seg mot brannfare. I noen tilfeller bør kommunen bidra økonomisk for å få til hensiktsmessige løsninger. Dette gjelder f.eks. der det er vanskelig å plassere beholdere i tilstrekkelig avstand fra bygning.

Strategidokument 2019-2022: Det legges ikke inn midler til prosjektet i 2022.

Veiformål

Investeringene til veiformål er foreslått med 17 mill kr i 2018 og deretter 10,5 mill kr hvert år i perioden. Midlene brukes til forskjellige typer oppgradering av veiene slik som masseutskifting, autovern, bruer, oppgradering av fortau og gatelys. Håndtering av overvann på vei og utskifting av maskiner.

Strategidokument 2018-2021: Investeringer til veiformål fordelt på tre poster; 10,5 mill kr. årlig til veiformål, 2 x 3 mill kr årlig til veilys og fortau som bidrag til standardheving på veianlegget i forbindelse med vann- og avløpsanlegg.

Strategidokument 2019-2022: De tre prosjektene slås sammen og rammen settes til 15 mill kr årlig.

KMT Øya

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
KMT Øya	0	35 649	36 023	36 023	36 023	36 023
Sum	0	35 649	36 023	36 023	36 023	36 023

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	35 649	35 649	35 649	35 649
Tiltak forrige år				
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-84	-84	-84	-84
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-84	-84	-84	-84
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	308	308	308	308
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	273	273	273	273
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-265	-265	-265	-265
Komp KMT andre oppgjørselementer	81	81	81	81
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	62	62	62	62
Sum Budsjettekniske justeringer	459	459	459	459
Konsekvensjusteringer	374	374	374	374
Konsekvensjustert ramme	36 023	36 023	36 023	36 023
Ramme 2019-2022	36 023	36 023	36 023	36 023

Investeringsbudsjett*Beløp i 1000*

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp				Økonomiplan				Sum
	Ferdig år	Brutto prosjekt utgift	Ørem. fin.	Netto prosjekt utgift	Utgift 2019	Utgift 2020	Utgift 2021	Utgift 2022	Utgift 2019- 22
KMT Øya									
Kommunalteknikk Øya etablering av ren og uren sone	2019	4 000	0	4 000	4 000	0	0	0	4 000
Sum KMT Øya		4 000	0	4 000	4 000	0	0	0	4 000
Sum investeringsprosjekter		4 000	0	4 000	4 000	0	0	0	4 000

Kommunalteknikk Øya etablering av ren og uren sone

Strategidokument 2019-2022: 4 mill kr settes av for etablering av et enkelt garderobebygg og oppgradering av eksisterende garderober for å møte kravet om ren og uren sone på Kommunalteknikk Øya. Ca 70 % av kostnadene dekkes innenfor VA-gebyr.

Byggesak

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Byggesak	0	567	812	812	812	812
Sum	0	567	812	812	812	812

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	567	567	567	567
Tiltak forrige år				
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-23	-23	-23	-23
Sum Tiltak forrige år	-23	-23	-23	-23
Budsjettekniske justeringer				
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	240	240	240	240
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	27	27	27	27
Sum Budsjettekniske justeringer	268	268	268	268
Konsekvensjusteringer	245	245	245	245
Konsekvensjustert ramme	812	812	812	812
Ramme 2019-2022	812	812	812	812

Geodata

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Geodata	0	4 679	4 856	4 856	4 856	4 856
Sum	0	4 679	4 856	4 856	4 856	4 856

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	4 679	4 679	4 679	4 679
Tiltak forrige år				
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-18	-18	-18	-18
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-18	-18	-18	-18
Budsjettekniske justeringer				
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	179	179	179	179
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	16	16	16	16
Sum Budsjettekniske justeringer	195	195	195	195
Konsekvensjusteringer	177	177	177	177
Konsekvensjustert ramme	4 856	4 856	4 856	4 856
Ramme 2019-2022	4 856	4 856	4 856	4 856

Stab areal og teknikk

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stab areal og teknikk	0	7 414	7 902	7 902	7 902	7 902
Sum	0	7 414	7 902	7 902	7 902	7 902

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	7 414	7 414	7 414	7 414
Tiltak forrige år				
Klima & miljøvern ny stilling i stab	400	400	400	400
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-13	-13	-13	-13
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	387	387	387	387
Budsjettekniske justeringer				
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 341	63	63	63	63
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	28	28	28	28
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	10	10	10	10
Sum Budsjettekniske justeringer	101	101	101	101
Konsekvensjusteringer	488	488	488	488
Konsekvensjustert ramme	7 902	7 902	7 902	7 902
Ramme 2019-2022	7 902	7 902	7 902	7 902

Tjenesteområdet Eiendom

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
Boligforvaltning	0	4 405	4 803	4 803	4 803	4 803
Prosjekt, drift og vedlikehold	0	26 058	26 423	24 423	24 423	24 423
Renhold	0	251	-545	-545	-545	-545
Stab eiendom	0	6 741	4 825	4 825	4 825	4 825
Utvikling og forvaltning	0	9 249	9 276	9 276	9 276	9 276
Sum	0	46 703	44 781	42 781	42 781	42 781

Området består av

- Boligforvaltning
- Renhold
- Prosjekt, drift og vedlikehold
- Utvikling og forvaltning
- Fellestjenester Eiendom

Gjeldende planer for tjenesteområdet

- Boligplanen
- Næringsplanen
- Skolebruksplan
- Barnehagebruksplanen
- Kommuneplanens arealdel
- Klima og energiplan
- Utviklingsplan for eiendommer

De viktigste veivalgene for området

Eiendomsvirksomheten i Larvik Kommune utgjør en vesentlig del av den totale virksomheten, bygg og lokaler er en sentral innsatsfaktor for å sikre gode og effektive tjenester som kommunen yter til sine innbyggere. Totalt er det ca 240 000 m² under forvaltning, herav ca 225 000 m² eide bygg og ca 15 000 m² leide bygg. Bygningsmassen spenner fra gamle kulturbygg, skoler med forskjellige byggetrinn til topp moderne skoler og barnehager. Eiendomsvirksomheten har også vedlikeholdsansvaret for over 800 boliger, hvorav halvparten av disse er egneide. Den samlede forsikringsverdien av eiendomsmassen utgjør ca 5 milliarder kroner. Årlig brukes anslagsvis 135 millioner kroner til forvaltning, drift og vedlikehold inklusiv energikostnader. Årlige investeringsbudsjetter knyttet til utvikling, nybygg og eiendommer utgjør 2-300 millioner kroner. Larvik kommune har drift, forvaltning og prosjekter i flere tjenesteområder. Driftspersonell skole, barnehage og sykehjem ble samlet hos Eiendom i 2018, dette har gitt oss et større og bedre kompetansemiljø. Sårbarheten ved sykdom og ferie er redusert, dette gir oss også muligheten til å se på effektivisering på hele tjenesten.

Digitalisering/effektivisering av Bygghrift.

Eiendomsvirksomheten i Larvik Kommune står overfor utfordringer knyttet til både vedlikehold, effektiviseringsbehov og en løpende tilpasning av bygningsmassen i forhold til nye og endrede behov innen de øvrige tjenesteområdene. En vellykket håndtering av disse utfordringene krever gode styringsverktøy, rutiner og strategier. Innovasjonsarbeid er viktig for de utfordringer som er og som kommer. Våre bygg må tilpasses ny teknologi både innen drift av tjenester og drift av selve bygget.

Redusere vedlikeholdsetterslepet.

Kommunen er en betydelig eiendomsaktør, og det bør være et mål å sikre en langsiktig og bærekraftig utvikling av verdiene som eiendommene representerer. En ny rapport over vedlikeholdsetterslepet er under arbeid, denne rapporten viser en økning i etterslepet på vedlikeholdet. Dette kommer som en konsekvens av for lite vedlikehold av kommunens bygninger. Vedlikeholdsetterslepet over tid har bygget seg opp til et nivå som gjør planlagt vedlikehold meget utfordrende med de midler som i dag er avsatt til dette formålet. Midlene til vedlikehold går i stor grad med til akutte tiltak og mindre til planlagt vedlikehold. Periodisk vedlikehold og oppgradering er helt nødvendig for å opprettholde kvalitet og funksjon for et bygg.

Effektivisere arealbruken.

Eiendom har ved virksomhetsområde utvikling og forvaltning ansvaret for å utvikle egen eiendom, anskaffe og selge eiendom, samt forvalte den eiendomsmasse som kommunen til enhver tid er eier og leier av. Det arbeides aktivt med optimalisering av eiendomsutnyttelsen og Statsbygg sin arealnorm vil legges til grunn for å få en god arealutnyttelse. Det foretas kortsiktige og langsiktige behovsvurderinger, herunder gjennomføring av salg, samt vurdering av behov for innleid areal.

Det anskaffes kontinuerlig boliger for utleie til flyktninger og økonomisk vanskeligstilte. Dette gjøres i samarbeid med Boligforvaltningen og NAV.

En kontinuerlig endring i behovene er en utfordring i forhold til en optimalisering av eiendomsmassen. En effektiv arealutnyttelse vil ofte kreve ny bygningsmasse, eller eventuelt en omfattende fornyelse av bygningsmassen.

Aktiv deltaker for å skaffe bolig- og næringsarealer.

Eiendom ønsker å være en aktiv og strategisk eiendomsutvikler som skal sikre fremtidige eierposisjoner for kommunen. Det kan være oppkjøp av tomteområde for utvikling, eiendommer for utvikling eller gå inn som partner i et prosjekt. Ved å være tidlig ute og ta en aktiv posisjon for å sikre arealer vil man kunne legge til rette arealer til en riktig pris, samt sikre seg areal i et strategisk perspektiv. Det vurderes å avsette midler til dette formålet når økonomien gir mulighet for dette.

Redusere energibruken i bygg.

Eiendom har ved virksomheten Prosjekt, drift og vedlikehold det totale drifts- og vedlikeholdsansvaret for alle kommunalt eide bygg, på totalt ca 240 000 m² bygningsmasse. Disse spenner fra gamle kulturbygg, skoler med forskjellige byggetrinn til topp moderne skoler og barnehager. Dette krever stadig tilførsel av ny kompetanse og evne til fornyelse. Mange av våre bygg driftes ikke optimalt og det gjøres derfor tiltak for å optimalisere driften. Dette vil gi effekt både på redusert bemanning ute i drift og redusert energibruk. Det gjøres også fysiske tiltak på bygg og installasjoner som er med på å redusere energibruken. Dette arbeidet er viktig både for kommuneøkonomien og miljøet.

Boligbehov for fremtiden som imøtekommes de som ikke selv kan skaffe seg bolig.

Eiendom har ved boligforvaltningen ansvar for tildeling, kontraktinngåelse og oppfølging av leieforholdet i ca. 820 kommunalt disponerte utleieboliger, tildeling av 10 boliger tilhørende Stiftelsen Lardal eldresenter der Larvik Boligbyggelag er forretningsfører, og tildelingen av 240 omsorgsboliger i borettslag. Boligforvaltningen behandler årlig ca. 500 søknader om bolig, og det gjennomføres ca. 2.000 befaringer og besøk med boveiledning og boligrådgiving hvert år.

Antall stønadsmottakere er økende grunnet nye bemannede boliger. For å møte boligbehovet for fremtiden må man i større grad se på hvilken boligportefølje vi besitter og hva man trenger i fremtiden, dette vil forutsigbarhet.

Mål for tjenesteområdet

Måleområde	Beskrivelse av langsiktig mål for kommunen	Målsetting og handlingsplan i økonomiplanen
Aktiv deltaker for å skaffe bolig- og næringarealer	Eiendom ønsker å være en aktiv og strategisk eiendomsutvikler som skal sikre fremtidige eierposisjoner for kommunen. Det kan være oppkjøp av tomteområde for utvikling, eiendommer for utvikling eller gå inn som partner i et prosjekt. Ved å være tidlig ute og ta en aktiv posisjon for å sikre arealer vil man kunne legge til rette arealer til en riktig pris, samt sikre seg areal i et strategisk perspektiv. Dette krever et handlingsrom for rådmann, det bør vurderes å avsette midler til dette formålet. Handlingsregler for kjøp sikrer riktig beslutning hos Rådmann.	
Boligbehov imøtekommes de som ikke selv kan skaffe bolig.	Eiendom har ved virksomhetsområde Boligforvaltningen ansvar for tildeling, kontraktinngåelse og oppfølging av leieforholdet i ca. 820 kommunalt disponerte utleieboliger, tildeling av 10 boliger tilhørende Stiftelsen Lardal eldresenter der Larvik Boligbyggelag er forretningsfører, og tildelingen av 240 omsorgsboliger i borettslag. Boligforvaltningen behandler årlig ca. 500 søknader om bolig, og det gjennomføres ca. 2.000 befaringer og besøk med boveiledning og boligrådgiving hvert år. Antall stønadsmottakere er økende grunnet nye bemannede boliger. For å møte boligbehovet for fremtiden må man i større grad se på hvilken boligportefølje vi besitter og hva man trenger i fremtiden, dette vil forutsigbarhet.	Boligene skal ha en minstestandard og god geografisk spredning. Personer som trenger økt kompetanse på dagliglivets oppgaver, får boveiledning og økt mestring og kompetanse.

Økonomiplan for 2019-2022

Måleområde	Beskrivelse av langsiktig mål for kommunen	Målsetting og handlingsplan i økonomiplanen
Digitalisering/effektivisering av byggdrift	Eiendomsvirksomheten i Larvik Kommune står overfor utfordringer knyttet til både vedlikehold, effektiviseringsbehov og en løpende tilpasning av bygningsmassen i forhold til nye og endrede behov innen de øvrige tjenesteområdene. En vellykket håndtering av disse utfordringene krever gode styringsverktøy, rutiner og strategier. Innovasjonsarbeid er viktig for de utfordringer som er og som kommer. Våre bygg må tilpasses ny teknologi både innen drift av tjenester og drift av selve bygget.	
Effektivisere arealbruken	Eiendom har ved virksomhetsområde Utvikling og forvaltning ansvaret for å utvikle egen eiendom, anskaffe og selge eiendom, samt forvalte den eiendomsmasse som kommunen til enhver tid er eier og leier av. Det arbeides aktivt med optimalisering av eiendomsutnyttelsen og Statsbygg sin arealnorm vil legges til grunn for å få en god arealutnyttelse. Det foretas kortsiktige og langsiktige behovsvurderinger, herunder gjennomføring av salg, samt vurdering av behov for innleid areal. Det anskaffes kontinuerlig boliger for utleie til flyktninger og økonomisk vanskeligstilte. Dette gjøres i samarbeid med Boligforvaltningen og NAV. En kontinuerlig endring i behovene er en utfordring i forhold til en optimalisering av eiendomsmassen. En effektiv arealutnyttelse vil ofte kreve ny bygningsmasse, eller eventuelt en omfattende fornyelse av bygningsmassen.	Effektivisere arealbruken, herunder avhende eiendommer som ikke lenger tjener kommunens behov.
Redusere energiforbruken i bygg	Eiendom har ved virksomheten Prosjekt, drift og vedlikehold det totale drifts- og vedlikeholdsansvaret for alle kommunalt eide bygg, på totalt ca 240 000 m2 bygningsmasse. Disse spenner fra gamle kulturbbygg, skoler med forskjellige byggetrinn til topp moderne skoler og barnehager. Dette krever stadig tilførsel av ny kompetanse og evne til fornyelse. Mange av våre bygg driftes ikke optimalt og det gjøres derfor tiltak for å optimalisere driften. Dette vil gi effekt både på redusert bemanning ute i drift og redusert energibruk. Det gjøres også fysiske tiltak på bygg og installasjoner som er med på å redusere energibruken. Dette arbeidet er viktig både for kommuneøkonomien og miljøet.	Redusere energiforbruk i kommunale bygg gjennom ENØK prosjekter.
Redusere vedlikeholdsetterslepet	Kommunen er en betydelig eiendomsaktør, og man burde sikre en langsiktig og bærekraftig utvikling av verdiene som eiendommene representerer. En ny rapport over vedlikeholdsetterslepet er under arbeid, denne rapporten viser en økning i etterslepet på vedlikeholdet. Dette kommer som en konsekvens av for lite midler avsatt til vedlikehold av kommunens bygninger. Vedlikeholdsetterslepet over tid har bygget seg opp til et nivå som gjør planlagt vedlikehold meget utfordrende med de midler som i dag er avsatt til dette formålet. Midlene til vedlikehold går i stor grad med til akutte tiltak og da dessverre mindre til planlagt vedlikehold som en god eiendomsforvalter burde gjøre. Periodisk vedlikehold og oppgradering er helt nødvendig for å opprettholde kvalitet og funksjon for et bygg.	Redusere vedlikeholdsetterslepet ved å søke mer midler samt drive en aktiv og profesjonell forvaltning.

Effektindikatorer for målene

Måleområde	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022
Aktiv deltaker for å skaffe bolig- og næringsarealer	Anskaffet areal (m2) til fremtidig næringsutnyttelse	Anskaffet areal (m2) til fremtidig næringsutnyttelse		50 000	150 000	250 000	350 000
	Anskaffet areal(m2) til fremtidig boligutnyttelse	Anskaffet areal(m2) til fremtidig boligutnyttelse		0,0	25 000,0	50 000,0	75 000,0
Boligbehov imøtekommes de som ikke selv kan skaffe bolig.	Ingen, som ikke selv kan skaffe seg bolig, får avslag.	Avslag på søknad om bolig		0,0	0,0	0,0	0,0
Digitalisering/-effektivisering av byggdrift	Antall formålsbygg med sentral driftsstyring.	Antall formålsbygg med sentral driftsstyring.		21,0	41,0	49,0	52,0
Effektivisere arealbruken	Redusere antall m2 formålsbygg pr. innbygger til 3,8 m2.	Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger(B)	4,1	4,0	3,9	3,9	3,8
Redusere energiforbruket i bygg	Energikostnader pr m2	Herav energi-kostnader per kvadratmeter (kr)	122,4	142,8	153,5	148,8	130,5
Redusere vedlikeholdsetter slepet	Redusere vedlikeholdsetter slepet med 4-5 % pr år	Vedlikeholdsbehov i tidsrommet 0-5 år	1 000 000 000	920 000 000	880 000 000	840 000 000	800 000 000
	Øke vedlikeholdsmidler til kr 150 pr m2 i perioden.	Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter(B)	127	140	145	145	150
Redusere energiforbruket i bygg	Redusere energiforbruket i byggene med 30 % i perioden. Tar utgangspunkt i 2014 tall på 180 kWh pr m2.	Energibruk	180	170	165	160	150

Anskaffet areal (m2) til fremtidig næringsutnyttelse

En rammebevilling til bruk for strategisk eiendomsserverv, vil gjøre kommunen istand til å ha målsetting om å kunne bidra med arealer til ønsket næringsetablering

Anskaffet areal(m2) til fremtidig boligutnyttelse

En rammebevilling til bruk for strategisk eiendomsserverv, vil gjøre kommunen istand til å ha målsetting om å kunne bidra med arealer til bygging av kommunale utleieboliger

Oppfølging av gjeldende planer i forslaget

- Vedlikeholdsplan
- Utviklingsplan for eiendommer

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	46 703	46 703	46 703	46 703
Tiltak forrige år				
KST 280/16 Eiendom. Tilstandsanalyse vedlikeholdsplan	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Oppgradering av Østre Halsen	400	-2 800	-2 800	-2 800
Oppgradering av andre skoler i Larvik	-200	3 600	3 600	3 600
Oppgradering av Jordet	-200	-800	-800	-800
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-158	-158	-158	-158
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Lardal framskrevet økonomiplan 2018-2021	0	-2 000	-2 000	-2 000
Sum Tiltak forrige år	-2 158	-4 158	-4 158	-4 158
Budsjettekniske justeringer				
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	-38 840	-38 840	-38 840	-38 840
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	37 730	37 730	37 730	37 730
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	1 034	1 034	1 034	1 034
Fjerne bruk av fond i øk-plan	270	270	270	270
Renhold, korrigere grunnlag (2018-nivå)	-190	-190	-190	-190
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	164	164	164	164
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 341	72	72	72	72
Korrigeringer renhold ekstra	-3	-3	-3	-3
Sum Budsjettekniske justeringer	237	237	237	237
Konsekvensjusteringer	-1 922	-3 922	-3 922	-3 922
Konsekvensjustert ramme	44 781	42 781	42 781	42 781
Ramme 2019-2022	44 781	42 781	42 781	42 781

Boligforvaltning

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Boligforvaltning	0	4 405	4 803	4 803	4 803	4 803
Sum	0	4 405	4 803	4 803	4 803	4 803

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	4 405	4 405	4 405	4 405
Tiltak forrige år				
Sum Tiltak forrige år	0	0	0	0
Budsjettekniske justeringer				
Fjerne bruk av fond i øk-plan	270	270	270	270
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	109	109	109	109
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	-106	-106	-106	-106
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	98	98	98	98
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	26	26	26	26
Sum Budsjettekniske justeringer	398	398	398	398
Konsekvensjusteringer	398	398	398	398
Konsekvensjustert ramme	4 803	4 803	4 803	4 803
Ramme 2019-2022	4 803	4 803	4 803	4 803

Renhold

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Renhold	0	251	-545	-545	-545	-545
Sum	0	251	-545	-545	-545	-545

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	251	251	251	251
Tiltak forrige år				
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-13	-13	-13	-13
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-13	-13	-13	-13
Budsjettekniske justeringer				
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	-38 967	-38 967	-38 967	-38 967
Renhold 2, fjerne grunnlag nivå 2018	37 836	37 836	37 836	37 836
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	506	506	506	506
Renhold, korrigere grunnlag (2018-nivå)	-190	-190	-190	-190
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	35	35	35	35
Korrigeringer renhold ekstra	-3	-3	-3	-3
Sum Budsjettekniske justeringer	-783	-783	-783	-783
Konsekvensjusteringer	-796	-796	-796	-796
Konsekvensjustert ramme	-545	-545	-545	-545
Ramme 2019-2022	-545	-545	-545	-545

Prosjekt, drift og vedlikehold

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>						
Prosjekt, drift og vedlikehold	0	26 058	26 423	24 423	24 423	24 423
Sum	0	26 058	26 423	24 423	24 423	24 423

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
<i>Beløp i 1000</i>				
Vedtatt budsjett	26 058	26 058	26 058	26 058
Tiltak forrige år				
Oppgradering av Østre Halsen	400	-2 800	-2 800	-2 800
Oppgradering av andre skoler i Larvik	-200	3 600	3 600	3 600
Oppgradering av Jordet	-200	-800	-800	-800
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-91	-91	-91	-91
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Lardal framskrevet økonomiplan 2018-2021	0	-2 000	-2 000	-2 000
Sum Tiltak forrige år	-91	-2 091	-2 091	-2 091
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	388	388	388	388
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	69	69	69	69
Sum Budsjettekniske justeringer	457	457	457	457
Konsekvensjusteringer	365	-1 635	-1 635	-1 635
Konsekvensjustert ramme	26 423	24 423	24 423	24 423
Ramme 2019-2022	26 423	24 423	24 423	24 423

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan				Sum
	Ferdig år	Brutto prosjekt utgift	Netto prosjekt utgift	Utgift 2019	Utgift 2020	Utgift 2021	Utgift 2022	Utgift 2019-22
Prosjekt, drift og vedlikehold								
Boligsosial handlingsplan, 6 utleieboliger i Ringveien, Lardal	2019	10 740	10 740	200	0	0	0	200
Brannsikring Dr. Holmsvei	2021	5 968	5 968	3 000	0	0	0	3 000
Byskogen sykehjem - ENØK tiltak	2029	5 000	5 000	7 400	0	0	0	7 400
Bøkeskogen eldresenter - ENØK tiltak	2029	1 200	1 200	400	0	0	0	400
Etablere fyllestasjon for biogasskjøretøy	2029	4 920	2 970	4 150	0	0	0	4 150
Festiviteten - investeringer 2014 - 2016	2019	41 163	41 163	9 874	0	0	0	9 874
Formidlingssenter Kaupang	2021	14 600	14 600	14 300	0	0	0	14 300
Frostvedt skole - ombygging til PP-tjenesten	2021	12 907	12 907	8 000	0	0	0	8 000
Frøy skole - nytt ventilasjonsanlegg, nye vinduer og dører etc	2021	7 700	7 700	7 000	0	0	0	7 000
Furuheim sykehjem - ENØK tiltak	2029	1 400	1 400	400	0	0	0	400
Guriskogen Vest - kjøp og regulering av tomter	2029	29 063	-9 937	28 172	0	0	0	28 172
Investeringer ifm EPC-kontrakter	2029	2 780	2 780	3 400	0	0	0	3 400
Kvelde skole - ENØK tiltak	2029	600	600	900	0	0	0	900
Kvelde sykehjem - ENØK tiltak	2029	1 500	1 500	3 000	0	0	0	3 000
Kveldehallen - ENØK tiltak	2029	4 200	4 200	8 300	0	0	0	8 300
Lardal sykehjem - ENØK tiltak	2029	350	350	460	0	0	0	460
Legevakt - midlertidige lokaler	2020	4 000	4 000	4 000	0	0	0	4 000
Leilighet Furuheim sykehjem omgjøres til fellesareal	2021	250	250	0	250	0	0	250
Martineåsen - Nye tomtearealer	2022	22 500	22 500	0	22 500	0	0	22 500
Munken, Brannsikringstiltak	2021	1 279	1 279	400	0	0	0	400
Omsorgsboliger Kvelde	2021	79 908	15 908	9 692	60 000	9 908	0	79 600
Oppgradering av Jordet skole	2021	1 300	1 300	800	0	0	0	800
Oppgradering av Østre Halsen	2029	4 500	4 500	5 100	0	0	0	5 100
Ra skole - ENØK tiltak	2029	2 300	2 300	3 600	0	0	0	3 600
Rammebevilgning - ENØK-investeringer kommunale bygg	2029	36 004	36 004	17 010	15 000	0	0	32 010
Rammebevilgning - investeringer Eiendom	2022	102 725	102 725	26 000	20 000	20 000	20 000	86 000
Rammebevilgning - oppgradering skolebygg	2022	55 217	55 217	16 000	16 000	16 000	0	48 000
Rammebevilgning, inventar og utstyr diverse bygg	LØPENDE			1 000	1 000	1 000	0	3 000
Rekkevik sykehjem - ENØK tiltak	2029	2 200	2 200	4 400	0	0	0	4 400
Samlokalisering Stavern og Brunla skoler	2022	247 046	224 046	10 000	114 648	120 198	1 000	245 846

Økonomiplan for 2019-2022

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan				Sum
	Ferdig år	Brutto prosjekt utgift	Netto prosjekt utgift	Utgift 2019	Utgift 2020	Utgift 2021	Utgift 2022	Utgift 2019-22
Stavern sykehjem - ENØK tiltak	2029	2 500	2 500	4 700	0	0	0	4 700
Søbakken sykehjem - ENØK tiltak	2029	1 930	1 930	3 000	0	0	0	3 000
Tjølling sykehjem - ENØK tiltak	2029	5 250	5 250	10 100	0	0	0	10 100
Yttersølia sykehjem - ENØK tiltak	2029	2 000	2 000	3 600	0	0	0	3 600
Østre Halsen skole/sfo - ENØK tiltak	2029	2 400	2 400	4 200	0	0	0	4 200
Sum Prosjekt, drift og vedlikehold		717 399	589 449	222 558	249 398	167 106	21 000	660 062
Sum investeringsprosjekter		717 399	589 449	222 558	249 398	167 106	21 000	660 062

Boligsosial handlingsplan, 6 utleieboliger i Ringveien, Lardal

KST 051/18 Gjenbevilgning investeringsprosjekter 2017-2018. Oppføring av 6 omsorgsleiligheter i Lardal.

Strategidokument 2019-2022: Ubrukt ramme i 2018, anslått til kr 200 000, gjenbevilges til 2019.

Brannsikring Dr. Holmsvei

Fra Strategidokument 2017-2020, 2 mill kr i 2017 og 2018. Boligene i Dr. Holmsvei er oppført i tre med konstruksjoner av treverk. Byggeår ca 1950. Det er ikke gjennomført brannsikringstiltak på disse boligene etter byggeår. Boligene har derfor stor spredningsfare ved en eventuell brann. Det er 3 bygg med 8 leiligheter i hvert bygg. Boligene er tenkt sikret med sprinkling, alarmsentral samt komfyrvakter. Prosjekter pågår, men gjennomføringen vil ta litt lengre tid enn først forutsatt.

Strategidokument 2019-2022: Gjenstående midler i 2018, anslått til 3 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Byskogen sykehjem - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".

Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, 3,7 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Bøkeskogen eldresenter - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".

Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, kr 200 000, gjenbevilges til 2019.

Etablere fyllestasjon for biogasskjøretøy

KST 008/17. Konkurransesgrunnlag for prekvalifisering av leverandører er lagt ut på Doffin med innleveringsfrist 16.10.2017.

Vedtak i 2. kvartalsrapport 2017 (KST 119/17): 1,5 mill kr flyttes fra 2017 til 2018.

Strategidokument 2018-2021: Statstilskudd på 1,95 mill kr og ytterligere 2,4 mill kr skyves til 2018.

Strategidokument 2019-2022: 2,2 mill kr skyves til 2019.

Festiviteten - investeringer 2014 - 2016

Anskaffelse av totalentreprenør vil skje i løpet av høsten 2017. Det planlegges et innledende samspill og oppstart av gjennomføringen rundt nyttår 2018. Overtakelse planlegges til april 2019.

Vedtak i 2. kvartalsrapport 2017: 20 mill kr skyves fra 2017 til 2018.

Strategidokument 2018-2021: Ytterligere 2,7 mill kr skyves fra 2017 til 2018.

Strategidokument 2019-2022: Videre fremdrift/plan avgjøres i kommunestyret i oktober 2018.

Formidlingssenter Kaupang

Et samarbeidsprosjekt med Vestfold Fylkeskommune. Foreløpig estimert til ca 30 mill kr. Det planlegges nytt administrasjonsbygg på ca 400 m². Reguleringsarbeider pågår, men tar noe lengre tid enn planlagt. Vedtak i 2. kvartalsrapport: 7,5 mill kr gjenbevilges til 2018.

Strategidokument 2018-2021: Ytterligere kr 350 000 skyves til 2018.

Strategidokument 2019-2022: Bevilget ramme, 14,3 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Frostvedt skole - ombygging til PP-tjenesten

KST 136/17: Etterbruk av Frostvedt skole. Vedtatt ramme 13 mill kr. Vedtaket er gjort sent på året 2017 og midlene er gjenbevilget til 2018.

Prosjektet er noe forsinket og anslått beløp ubrukt i 2018, 8 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Frøy skole - nytt ventilasjonsanlegg, nye vinduer og dører etc

Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Prosjektet startet opp høsten 2017.

Vedtak i 2. kvartalsrapport 2017: 6 mill kr gjenbevilges til 2018.

Strategidokument 2018-2021: Ytterligere 1,65 mill kr skyves fra 2017 til 2018.

Strategidokument 2019-2022: Arbeidet forventes ferdigstilt i 2019. Bevilget ramme i 2018, 7 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Furuheim sykehjem - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".

Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, kr 200 000 gjenbevilges til 2019.

Guriskogen Vest - kjøp og regulering av tomter

Vedtak i KST 119/17 2. Kvartalsrapport, skyve 15 mill kr fra 2017 til 2018.

Strategidokument 2018-2021: Ytterligere kr 650 000 skyves fra 2017 til 2018.

KMT tar prosjektledelse for opparbeidelse av infrastruktur. Anskaffelse av grunnentreprenør antas å være klart i løpet av 2017. Prosjektet er noe forsinket i fremdrift fordi det ble nødvendig med forbelastning av området.

Kostnadene til opparbeidelsen blir høyere enn forventet. Dette skyldes funn av kvikkleire i området og det at planen har økt krav til tetthet/utnyttelsesgrad. Opparbeidelse av LEK områdene har også kommet i tillegg som en følge av rekkefølgekrav i bestemmelsene.

Strategidokument 2019-2022: Del av rammen fra 2018, anslått til 12,866 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Det er i tillegg lagt inn 10,9 mill kr til økte kostnader pga kvikkleire og LEK områder i 2019. Salgsinntekter for tomter er lagt inn med 10 mill kr i 2019, 17 mill kr i 2020 og 12 mill kr i 2021.

Investeringer ifm EPC-kontrakter

Fra Strategidokument 2016-2019. Bevilget 35 mill kr: 5 mill kr i 2016 og 15 mill kr i 2017 og 2018.

Investeringer i forbindelse med eventuelle inngåelser av EPC kontrakter for byggene. Det forutsettes at tiltakene har en fornuftig tilbakebetalingstid og at de over tiltakenes levetid gir kommunen og miljøet en besparelse. Totalrammen blir først klar i løpet av 2017. Dette etter at alle bygg er analysert og kontrakt inngått med leverandør.

ENOVA-tilskudd kan bli gitt både til utredning og gjennomføring av tiltakene. Kartleggingen av byggene ble ferdig i oktober. Analysen av hvilke tiltak som en går videre med gjøres i november. Oppstarten av prosjektet og kartleggingen av byggene tok lengre tid enn planlagt.

Strategidokument 2019-2022: Ubrukt ramme i 2018, anslått til 1,7 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Kvelde skole - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".
Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, kr 450 000 gjenbevilges til 2019.

Kvelde sykehjem - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".
Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, 1,5 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Kveldehallen - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".
Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, 4,15 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Lardal sykehjem - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".
Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, kr 230 000, gjenbevilges til 2019.

Legevakt - midlertidige lokaler

Etablering av midlertidige lokaler til legevakt frem til en ny varig løsning er ferdigbygd.

Leilighet Furuheim sykehjem omgjøres til fellesareal

Tilknyttet Furuheim Sykehjem foreslås 15 boliger gjort om til leiligheter med heldøgns bemanning. En av leilighetene ombygges til fellesareal for beboerne. På denne måten blir det fellesarealer tilknyttet leilighetene.

Driftskostnader er beregnet til 5 mill kr årlig for heldøgns bemanning, iht kommunestyresak om fremtidige behov for omsorgsboliger. Midler til drift legges inn fra 2021.

Martineåsen - Nye tomtearealer

Det ble i lukket møte i formannskapet 23/11-2016 vedtatt å gi rådmannen anledning til å inngå avtaler om erverv av tomteareal/eiendommer innenfor planområdet. Ervervet forutsetter etablering av et sameie som er tilstrekkelig til å gjennomføre intensjonen i planprogrammet, og at kommunestyret gir sin etterfølgende godkjenning. To intensjonsavtaler om kjøp av tomteareal er inngått. Ervervet planlegges gjennomført i 2018, kjøpesum inkl omkostninger er 22,5 mill kr. Det kan av hensyn til utviklingen av området bli aktuelt med ytterligere erverv av tomteareal/eiendommer. Da dette ennå ikke er tilstrekkelig avklart, vil dette eventuelt fremkomme i egen sak eller i senere strategidokument. Strategidokument 2019-2022: Kjøp er skjøvet ut til 2020 da det viser seg at selgerne ikke vil få klargjort området for overtakelse før den tid.

Munken, Brannsikringstiltak

Strategidokument 2019-2022: Del av bevilget ramme i 2018, kr 400 000, gjenbevilges til 2019.

Omsorgsboliger Kvelde

Fra Strategidokument 2017-2020. Det ble bevilget 30 mill kr i 2018 og 48 mill kr i 2019. Og det er beregnet Husbanktilskudd på 22 mill kr i tilskudd. Nettoutgift 56 mill kr.

Det er lagt inn en prisjustering på 2 mill kr i 2018.

Kvelde har ingen omsorgsboligkompleks med tildelingsrett for etablering av heldøgns bemanning. Dette området har en underdekning av boliger til formålet, i tillegg til en stor andel eldre. I sak om "Fremtidig behov for omsorgsboliger og øvrige boliger med bemanning" er det foreslått 16 boliger. Antall og plassering er valgt ut fra en driftseffektiv størrelse og med mulighet for sambruk av personale ved sykehjemmet. Eiendom har nå etter lange forhandlinger fått ervervet nødvendige arealer til dette prosjektet. Oppstartsmøte vedrørende regulering er utført og alle avklaringer på plass. Skisseprosjekt for

plassering av fotavtrykk bygg og sansehage er påbegynt.

Strategidokument 2019-2022: Periodisering av budsjett er foretatt på grunn av endringer i fremdrift. Det foreslås å skyve 29,6 mill kr fra 2018 til 2019. Salg av boligene er lagt inn med inntekter på 42 mill kr i 2022.

Oppgradering av Jordet skole

Strategidokument 2018-2021, post 70, note 19.

Strategidokument 2019-2022: Ubrukt ramme i 2018, anslått til kr 800 000, gjenbevilges til 2019.

Oppgradering av Østre Halsen

Strategidokument 2018-2021, post 69, note 18. Prosjektering og anbud er utført i 2018.

Strategidokument 2019-2022: Ubrukt ramme i 2018, anslått til 3,8 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Ra skole - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".

Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, 1,8 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Rammebevilgning - ENØK-investeringer kommunale bygg

Fra Strategidokument 2017-2020, bevilget 5 mill i 2017, 15 mill i 2019 og 2020.

Kartlegging og gjennomføring av kommunale bygningers muligheter for energiøkonomisering. Deler av midlene er brukt til innkjøp av varmepumper og ny el. kjele. Det er foreslått at resterende del av prosjektet tas som en videreføring av det påstartede EPC prosjektet.

Strategidokument 2019-2022: Det foreslås å skyve 1,005 mill kr fra 2018 til 2019. Fra 2021 tas investeringsrammen ut.

Rammebevilgning - investeringer Eiendom

Midlene brukes etter behov på kommunens bygg. Dette bidrar til en redusert økning av det store vedlikeholdsetterslepet.

Strategidokument 2019-2022: Det foreslås en økt satsning i 2019.

Rammebevilgning - oppgradering skolebygg

Midlene brukes etter behov på de forskjellige skolebyggene.

Strategidokument 2019-2022: Midlene tas ut i 2022.

Rammebevilgning, inventar og utstyr diverse bygg

Det er lagt inn investeringer i kommunale bygg i budsjettrammen til tjenesteområdet Eiendom.

Inventar, utstyr og opparbeidelse av uteanlegg for kommunale bygg budsjetteres i virksomhetenes budsjetter. Sentral stab og støtte fordeler midler ved delegerte vedtak til prosjekter.

Strategidokument 2019-2022: Prosjektet er flyttet fra tjenesteområdet Interne funksjoner til Eiendom.

Rekkevik sykehjem - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".

Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, 2,2 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Samlokalisering Stavern og Brunla skoler

KST 133/17 Skolebruksplan 2017-2027. Ny 2-parallell barneskole bygges i tilknytning til Brunla ungdomsskole. Ny skole er kostnadsberegnet til 224 mill kr, Det er lagt inn 10 mill kr til oppstart i 2021.

Resterende beløp vil bli forslått i senere års strategidokumenter.

Strategidokument 2019-2022: Periodiseringen av kostnader er endret etter nye vurderinger er gjort

siden vedtaket i KST 192/18 ble fattet. Det er i tillegg lagt inn spillemidler på kr 11 mill og inntekter på salg av Stavern skole i 2022.

Stavern sykehjem - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".
Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, 2,35 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Søbakken sykehjem - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".
Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, 1,5 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Tjølling sykehjem - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".
Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, 5,05 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Yttersølia sykehjem - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".
Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, 1,8 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Østre Halsen skole/sfo - ENØK tiltak

Midlene kommer fra rammebevilgningen "ENØK-investeringer kommunale bygg".
Strategidokument 2019-2022: Andel av ramme i 2018, 2,1 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Utvikling og forvaltning

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Utvikling og forvaltning	0	9 249	9 276	9 276	9 276	9 276
Sum	0	9 249	9 276	9 276	9 276	9 276

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	9 249	9 249	9 249	9 249
Tiltak forrige år				
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-38	-38	-38	-38
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-38	-38	-38	-38
Budsjettekniske justeringer				
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5 KLP og SPK	34	34	34	34
Renhold, korrigert grunnlag_2019-nivå	18	18	18	18
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	12	12	12	12
Sum Budsjettekniske justeringer	65	65	65	65
Konsekvensjusteringer	26	26	26	26
Konsekvensjustert ramme	9 276	9 276	9 276	9 276
Ramme 2019-2022	9 276	9 276	9 276	9 276

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan				Sum
	Ferdig år	Brutto prosjekt utgift	Netto prosjekt utgift	Utgift 2019	Utgift 2020	Utgift 2021	Utgift 2022	Utgift 2019-22
Utvikling og forvaltning								
Dolvenhøyda 2 - nye boenheter	2029	3 550	3 550	4 500	0	0	0	4 500
Gunnar Reiss-Anderssens gate 8, 4 nye leiligheter	2029	12 400	12 400	22 000	0	0	0	22 000
Kystkultursenter Stavern - Kjøp av bygning	2019	3 000	3 000	3 000	0	0	0	3 000
Nanset allé 7 - nye familieboliger	2022	14 110	14 110	600	3 000	10 000	0	13 600
Rammebevilgning - kjøp av kommunale utleieboliger	2021	94 625	87 774	44 770	36 550	11 600	0	69 720
Sum Utvikling og forvaltning		127 685	120 834	74 870	39 550	-1 600	0	112 820
Sum investeringsprosjekter		127 685	120 834	74 870	39 550	-1 600	0	112 820

Dolvenhøyda 2 - nye boenheter

3 selvfinansierende utleieboliger. Finansieres fra rammebevilgningen til kommunale utleieboliger. Ubrukt ramme i 2018, anslått til 2,6 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Gunnar Reiss-Anderssens gate 8, 4 nye leiligheter

Prosjektet er finansiert av rammebevilgning til "Kjøp av kommunale utleieboliger". Det forventes å starte opp høst 2018.

Strategidokument 2019-2022: Ubrukt ramme i 2018, anslått til 11 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Kystkultursenter Stavern - Kjøp av bygning

Strategidokument 2018-2021, post 64. Prosjektets fremdrift er forsinket.

Strategidokument 2019-2022: Rammen gjenbevilges til 2019.

Nanset allé 7 - nye familieboliger

Strategidokument 2018-2021: Gjenbevilges kr 610 000 fra 2017. Prosjektet er finansiert fra rammebevilgning "Kjøp av kommunale utleieboliger".

Strategidokument 2019-2022: Ubrukt ramme i 2018, anslått til kr 200 000, gjenbevilges til 2019. I tillegg foreslås det lagt inn kr 400 000 i 2019, 3 mill kr i 2020 og 10 mill kr i 2021. Dette finansieres fra rammebevilgningen "Kjøp av kommunale utleieboliger".

Rammebevilgning - kjøp av kommunale utleieboliger

Kommunen har hovedansvaret for å hjelpe vanskeligstilte i boligmarkedet. Å bo trygt og godt er grunnleggende for et godt liv. Kommunalt eide boliger som leies ut skal være varige, i gode bomiljøer og med en standard i tråd med verdigrunnlaget vedtatt i KST 173/11, "Oppstartsak boligplan - utvikling og utbygging av tilpassede boliger og boligområder". Vanskeligstilte i boligmarkedet skal kunne bo i hele kommunen og med tilgang til kollektivtransport. Eiendom har forhåndsgodkjent ramme for anskaffelser og utvikling, slik at man kan kjøpe egnede boliger når de legges ut for salg eller gjennomføre utbyggingsprosjekter.

Fra 2017 er tidligere tilsvarende prosjekt "Kjøp av kommunale flyktningeboliger" lagt inn i prosjektet. Ubrukte midler i 2018, anslått til 5 mill kr, gjenbevilges til 2019.

Strategidokument 2019-2022: Midlene tas ut fra 2021.

Stab eiendom

Driftsbudsjett

Netto ramme per virksomhet

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stab eiendom	0	6 741	4 825	4 825	4 825	4 825
Sum	0	6 741	4 825	4 825	4 825	4 825

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett	6 741	6 741	6 741	6 741
Tiltak forrige år				
KST 280/16 Eiendom. Tilstandsanalyse vedlikeholdsplan	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
5 mill kr kutt i 2018 og 10 mill kr i 2019-2021	-16	-16	-16	-16
Kalibrering økplanrammer	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-2 016	-2 016	-2 016	-2 016
Budsjettekniske justeringer				
Komp lønnsoppgjør 2018 kap 341	72	72	72	72
Lønnsoppgjør 2018, sentralt KLP	28	28	28	28
Sum Budsjettekniske justeringer	100	100	100	100
Konsekvensjusteringer	-1 916	-1 916	-1 916	-1 916
Konsekvensjustert ramme	4 825	4 825	4 825	4 825
Ramme 2019-2022	4 825	4 825	4 825	4 825

Vedlegg – Betalingssatser og gebyrer

Alle betalingssatser og gebyrer presenteres her som en del av vedtaket ifm behandlingen av Strategidokument 2019 – 2022
Oversikten under viser satser i 2018 for Larvik kommune og forslag til ny sats i 2019.

G = grunnbeløp i folketrygden, kr 96 883 pr 01.05.2018

Interne funksjoner

Virksomhet Sentral stab og støtte	Sats 2018	Forslag sats 2019
Finans (Regnskap)		
Gebyr på papirfaktura	Ny i 2019	39
Forslag til ny sats gjelder fra: 1.1.2019		
Hjemmel for vedtak:		
Forrige (siste) vedtak om endring: Ny fra 2019		

Virksomhet Overføring til Larvik kirkelige fellelsråd	Sats 2018	Forslag sats 2019
Feste- og kremasjonsavgift		
Sats enkel kistegrav pr år	310	320
Sats urnegrav pr år	310	320
Kremasjonsavgift for kommunens innbyggere	2 855	3 055
Kremasjonsavgift for personer utenfor kommunen	6 800	7 000
Forslag til ny sats gjelder fra: 1.1.2019		
Hjemmel for vedtak: Gravferdslovens § 21.		
Forrige (siste) vedtak om endring: Strategidokument 2018 - 2021		

Helse- og omsorgstjenesten

	Sats 2018	Forslag sats 2019
Praktisk bistand		
0 – 1 G pr mnd	88	90
1 – 2 G pr mnd	205	210 iht justering fra dep.
2 – 3 G	326 pr time maks 652 pr mnd	352 pr time maks 704 pr mnd
Over 3 G	326 pr time maks 1630 pr mnd	352 pr time maks 1760 pr mnd
Timespris for praktisk bistand er regnet ut i fra kommunens selvkost. Selvkost for 2019 er beregnet til kr 352 pr time		
Analoge trygghetsalarmer		
0 – 2 G pr mnd	131	135
2 – 3 G pr mnd	250	257
3 – 4 G pr mnd	476	489
Over 4 G pr mnd	536	551
Stasjonær digital trygghetsalarm og mobil digital trygghetsalarm (m/sim-kort)		
0 – 2 G pr mnd	206	212
2 – 3 G pr mnd	325	334
3 – 4 G pr mnd	551	566
Over 4 G pr mnd	611	628
Røykvarsler tilknyttet trygghetsalarm	20	21
Lardal har tidligere hatt egen sats for trygghetsalarm med kr 277 pr mnd. Fra januar 2019 går Lardal over til samme system som Larvik med alarmmottak. Betalingssatsene samordnes fra samme tidspunkt slik det har vært enighet om.		
Korttidsopphold døgn, satser iht justering fra departementet	160	165
Korttidsopphold dag/natt, satser iht justering fra departementet	80	85
Langtidsopphold følger forskrift samt rundskriv om justering av fribeløp		
Trygghetsopphold pr døgn	305	314
Kursavgift for gruppe/aktivitetstilbud Presteløkka	789	811
Middag hjemmeboende (kun gamle Larvik) leveres 1 gang pr uke uten dessert – pr porsjon	66	68
Middag til hjemmeboende (kun gamle Lardal) leveres varm middag m/dessert hver dag – pr porsjon	81	83
Middag til hjemmeboende: Dagens praksis videreføres. I Lardal bringes varm mat ut, i Larvik leveres mat for oppvarming.		
Middag m/dessert i kafeteria (kun gamle Larvik) – pr porsjon	85	87
Cateringstjenester		Økes med 2,8 %
Tøyvask til hjemmeboende, pr kilo	33	40
Larvik kommune har en lav pris på vask av tøy til hjemmeboende sammenlignet med andre kommuner som har denne tjenesten.		
Betaling for ulike treningsgrupper ved Friskliv og Mestring		Økes med 2,8 %
Betaling for utredningsleilighet pr døgn	103	106
Det er lagt opp til en generell økning på alle tjenester med 2,8 %. Betaling for praktisk bistand med inntekt under 2 G og for opphold i institusjon er styrt av forskrift og prisene justeres årlig i tråd med rundskriv fra Helse- og sosialdepartementet. Larvik kommune har valgt å skjerme de med inntekt under 1 G.		
Forslag til ny sats gjelder fra: 1.1.2019		
Hjemmel for vedtak: Forskrift om egenandel for kommunale helse og omsorgstjenester fra 01.01.2012		
Forrige (siste) vedtak om endring: Strategidokument 2018 - 2021		

Kultur og oppvekst

	Sats 2018	Forslag sats 2019
Virksomhet barnehage		
Oppholdsbetaling barnehage pr måned 1.1.19 (jf. makspris)		
Sats 3 dager per uke	1 746	1 794
Sats 4 dager per uke	2 328	2 392
Sats 5 dager per uke	2 910	2 990
Graderte satser - maks andel av inntekt til foreldrebetaling per måned	4,7	6
Søskenmoderasjon for barn nummer 2	30 %	30 %
Søskenmoderasjon for øvrige barn	50 %	50 %
Oppholdsbetaling barnehage pr måned 1.8.19 (jf. makspris)		
Sats 3 dager per uke		1 824
Sats 4 dager per uke		2 432
Sats 5 dager per uke		3 040
Kost-/aktivitetspenger barnehage		
3 dager per uke	Varierer	Varierer
4 dager per uke	Varierer	Varierer
5 dager per uke	Varierer	Varierer
Virksomhet skole		
Oppholdsbetaling SFO per måned		
<i>- foreslått endring er basert på kommunal deflator i statsbudsjett 2019, og endringer i redusert foreldrebetaling.</i>		
5 dager pr uke	2 800	2 890
4 dager pr uke	2 240	2 312
3 dager pr uke	1 820	1 880
5 dager pr uke (4G – 5G)	2 290	2 890
4 dager pr uke (4G – 5G)	1 832	2 312
3 dager pr uke (4G – 5G)	1 488	1 880
5 dager pr uke (3G – 4G)	2 105	2 890
4 dager pr uke (3G – 4G)	1 684	2 312
3 dager pr uke (3G – 4G)	1 368	1 880
5 dager pr uke (2G – 3G)	1 879	2 890
4 dager pr uke (2G – 3G)	1 503	2 312
3 dager pr uke (2G – 3G)	1 221	1 880
5 dager pr uke (under 2G)	1 104	2 890
4 dager pr uke (under 2G)	883	2 312
3 dager pr uke (eller annenhver uke) (under 2G)	718	1 880
Søskenmoderasjon for barn nr 2	30 %	30 %
Søskenmoderasjon for øvrige barn	50 %	50 %
Oppholdsbetaling sommer-SFO pr uke		
Inklusiv mat- og aktivitetspenger	1 200	1 300
Betalingssatser for skolefritidsordningen - tilfeldig opphold		
<i>- foreslått endring er basert på deflator i statsbudsjett 2019.</i>		
Ekstra opphold pr dag	210	215
Gjentatt forsinket henting	210	215
Kost-/aktivitetspenger SFO		
3 måltider	Varierer	Varierer
4 måltider	Varierer	Varierer
5 måltider	Varierer	Varierer

Leie av skolelokaler		
<i>- foreslått endring er basert på deflator i statsbudsjett 2019.</i>		
Leie av klasserom pr kveld	Max 3,5 time-pris	Max 3,5 time-pris
Leie dobbeltrom u-skole og mediatek b-skole pr kveld	253	260
Leie skolekjøkken pr kveld	288	296
Leie svømmehall med garderober og dusjer pr time	Se leie av skolelokaler	Se leie av skolelokaler
Leie av gymnastikksal - sal 1 pr time	Se leie av skolelokaler	Se leie av skolelokaler
Leie av gymnastikksal - sal 1 maksimum pr kveld	Max 3,5 time-pris	Max 3,5 time-pris
Leie gymsal m/garderober pr time	Se leie av skolelokaler	Se leie av skolelokaler
Leie gymsal m/garderober maksimum pr kveld	Max 3,5 time-pris	Max 3,5 time-pris
Leie av Farris naturskole - uteplass med tilgang til WC	461	474
Leie av Farris naturskole - Lavvo med tilgang til WC	800	822
Leie av gymnastikksal pr helg (fredag kl. 16:00-søndag kl. 20:00), pr gymsal	743	764
Leie av klasserom/oppholdsrom barnehage pr helg (fredag kl. 16:00-søndag kl. 20:00), pr rom	267	274
Leie av fellesareal, toaletter, våtrom pr helg (fredag kl. 16:00-søndag kl. 20:00), pr skole	415	427
Leie av gymnastikksal pr ukedag, pr gymsal	374	384
Leie av klasserom/oppholdsrom barnehage pr ukedag, pr rom	138	142
Leie av fellesareal, toaletter, våtrom pr ukedag, pr skole	415	427
Leie av barneskolen med mediatek og SFO lokaler.		
Ungdomsskolen med skolekjøkken og samfunnsavdeling, uten svømmehall.		
Rektor vurderer hvilke rom som må være avstengt.		
Fra lørdag til søndag pr døgn	2 926	3 008
Fra fredag til søndag for 2 døgn	4 361	4 483
Øvrige døgn pr døgn	2 293	2 357
Leie av lokaler for lag/foreninger som er støtteberettiget over kultur/idrettsbudsjettet (innen kommunen)		
Leie av skolelokaler - klasserom, pr time	Gratis	Gratis
Leie av skolelokaler - gymnastikksal eller aula, pr time	51	52
Leie av skolelokaler - svømmehall (basseng), pr time	113	116
Leie av skolelokaler - Agora (Ra skole) med scene, pr time	169	174
Leie av skolelokaler - Agora (Ra skole) med scene +lys, pr time	241	248
Leie av lokaler for lag/foreninger som ikke er støtteberettiget over kultur/idrettsbudsjettet (utenbys) og for privatpersoner/kommersielle leietakere (også bedrifter) også innenfor kunst og kultur, statlige og fylkeskommunale institusjoner/ etater		
Leie av skolelokaler - klasserom, pr time	174	179
Leie av skolelokaler - gymnastikksal eller aula, pr time	200	206
Leie av skolelokaler - svømmehall (basseng), pr time	200	206
Leie av skolelokaler - Agora (Ra skole) med scene, pr time	487	501
Leie av skolelokaler - Agora (Ra skole) med scene +lys, pr time	641	659
Forslag til ny sats gjelder fra: 1.1.2019 bortsett fra barnehager som beskrevet over		
Hjemmel for vedtak: Barnehageloven §15 og Opplæringsloven §13-7.		
Forrige (siste) vedtak om endring: Strategidokument 2018 - 2021		

Virksomhet Kultur, idrett og fritid	Sats 2018	Forslag sats 2019
Larvik kulturskole		
Elevkontingent, ordinær plass	1600	1650
Elevkontingent, gruppe	1100	1150
Materiellavgift	250	260
Instrumentleie	150	155
Forslag til nye satser gjelder fra: 1.1.19		
Hjemmel for vedtak:		
Forrige (siste) vedtak om endring: KST-sak 082/17 («Strategidokument 2018 – 2021»)		
Idrettshaller og –anlegg i Larvik		
Leie av lokaler for lag/foreninger som er støtteberettiget over kultur/idrettsbudsjettet (innenbys):		
Trening i idrettshall/svømmehall, pr time	200	205
Trening i atlettsal/skytehall, pr time	130	135
Trening i bryterom Farrishallen, pr time	105	110
Trening på hel fotball-naturgressbane, pr time	155	160
Trening på hel fotball-kunstgressbane, pr time	195	200
Skateparken, pr time	120	125
Arrangement i idrettshall/svømmehall, pr time	370	380
Arrangement i atlettsal/skytehall, pr time	205	210
Arrangement på hel fotball-naturgressbane, pr time	235	240
Arrangement på hel fotball-kunstgressbane, pr time	300	310
Kafeteria ved arrangement, pr gang	900	920
Garderobebruk u/hall til arrangement, pr gang	65	70
Arrangement Skateparken, pr time	195	200
Leie av lokaler for lag/foreninger som ikke er støtteberettiget over kultur/idrettsbudsjettet (utenbys) og for privatpersoner/ kommersielle leietakere (også bedrifter) også innenfor kunst og kultur, statlige og fylkeskommunale institusjoner/ etater:		
Trening i idrettshall/svømmehall, pr time	380	390
Trening i atlettsal/skytehall, pr time	215	220
Trening i bryterom Farrishallen, pr time	170	175
Trening på hel fotball-naturgressbane, pr time	285	290
Trening på hel fotball-kunstgressbane, pr time	380	390
Skateparken, pr time	195	200
Arrangement i idrettshall/svømmehall, pr time	880	900
Arrangement i atlettsal/skytehall, pr time	380	390
Arrangement på hel fotball-naturgressbane, pr time	445	455
Arrangement på hel fotball-kunstgressbane, pr time	500	510
Kafeteria ved arrangement, pr gang	1 830	1 880
Garderobebruk u/hall til arrangement, pr gang	105	115
Arrangement Skateparken, pr time	370	380
Svømmehall, billettpriser (Larvik):		
Barn under 15 år	40	40
Pensjonister, studenter, militære	50	50
Voksne	70	70
Klippekort, voksne -10 klipp	570	570
Klippekort, pensjonister, studenter, militære - 20 klipp	670	670
Forslag til nye satser gjelder fra: 1.1.19		
Hjemmel for vedtak:		
Forrige (siste) vedtak om endring: KST-sak 082/17 («Strategidokument 2018 – 2021»)		

	Sats 2018	Forslag sats 2019
Sliperiet kulturverksted		
Pressverksalen, arrangement (per dag):		
Intern, Larvik kommune (1)	3 430	3 530
Lokale lag/foreninger som er støtteberettiget over kultur-/idrettsbudsjettet (2)	3 370	3 470
Lag/foreninger som ikke er støtteberettiget over kultur-/idrettsbudsjettet (3)	7 035	7 235
Åpent kulturarrangement (i regi av andre enn 1-3) (4)	10 250	10 540
Andre arrangementer (5)	14 565	14 975
Pressverksalen, øvelse/produksjon (per dag):		
Intern, Larvik kommune (1)	1 085	1 115
Lokale lag/foreninger som er støtteberettiget over kultur-/idrettsbudsjettet (2)	700	720
Lag/foreninger som ikke er støtteberettiget over kultur-/idrettsbudsjettet (3)	2 560	2 635
Åpent kulturarrangement (i regi av andre enn 1-3) (4)	2 560	2 635
Andre arrangementer (5)	4 435	4 560
Konferanserom/orkestersal (per dag):		
Intern, Larvik kommune (1)	865	890
Lokale lag/foreninger som er støtteberettiget over kultur-/idrettsbudsjettet (2)	Gratis	Gratis
Lag/foreninger som ikke er støtteberettiget over kultur-/idrettsbudsjettet (3)	2 050	2 110
Åpent kulturarrangement (i regi av andre enn 1-3) (4)	2 050	2 110
Andre arrangementer (5)	4 435	4 560
Aula/foajé (per dag):		
Intern, Larvik kommune (1)	3 430	3 530
Lokale lag/foreninger som er støtteberettiget over kultur-/idrettsbudsjettet (2)	Gratis	Gratis
Lag/foreninger som ikke er støtteberettiget over kultur-/idrettsbudsjettet (3)	2 225	2 290
Åpent kulturarrangement (i regi av andre enn 1-3) (4)	2 255	2 320
Andre arrangementer (5)	2 280	2 345
Øvelsesrom (per time):		
Intern, Larvik kommune (1)	436	450
Lokale lag/foreninger som er støtteberettiget over kultur-/idrettsbudsjettet (2)	Gratis	Gratis
Lag/foreninger som ikke er støtteberettiget over kultur-/idrettsbudsjettet (3)	472	485
Åpent kulturarrangement (i regi av andre enn 1-3) (4)	487	500
Andre arrangementer (5)	487	500
<i>Personalutgifter kommer i tillegg til leieprisen. Tilstedeværelse av husvert er obligatorisk. Bruk av tekniker, teknisk utstyr og riggehjelp avtales etter behov, bekostes av leietaker og faktureres i henhold til faste takster.</i>		
Forslag til nye satser gjelder fra: 1.1.19		
Hjemmel for vedtak:		
Forrige (siste) vedtak om endring: KST-sak 082/17 («Strategidokument 2018 – 2021»)		

	Sats 2018	Forslag sats 2019
Kongegata 1, Fabrikken ungdomshus		
Leie av Ungdomshuset (per dag):		
Lag/foreninger som er støtteberettiget over kultur/idrettsbudsjettet	Gratis	Gratis
Ungdom og ungdomsgrupper (alderen 13-25 år) som er utenfor lag/foreninger (selvstyrt aktivitet), skoleklasser/elevaktivitet	Gratis	Gratis
Lag/foreninger – ikke støtteberettiget over kultur/idrettsbudsjettet	1 730	1 780
Private aktører, og statlige og fylkeskommunale instanser	3 460	3 560
<i>Personalkostnader kan komme i tillegg til leieprisen, og timeprisen tilsvarer Sliperiets satser.</i>		
Leie av øvingslokaler i Musikkhuset (per semester):		
Ungdom fra 13 år (pris per semester per medlem)	250	250
Forslag til nye satser gjelder fra: 1.1.19		
Hjemmel for vedtak:		
Forrige (siste) vedtak om endring: KST-sak 082/17 («Strategidokument 2018 – 2021»)		

Virksomhet Larvik læringssenter, avd Norskskolen/Norskopplæring	Sats 2018	Forslag sats 2019
Dagskurs 190 timer	10 250	10 550
Dagskurs 260 timer	12 550	12 900
Nettkurs pr mnd	1 700	1 750
Kveldskurs 66 timer	5 250	5 400
Samfunnskunnskap	2 350	2 400
Norskprøve	900	950
Samfunnskunnskapsprøve	500	500
Statsborgerprøve	750	800
Introduksjonsloven regulerer hvem som får gratis opplæring dvs deltakere med rett og plikt eller bare rett til norskopplæring. Øvrige deltakere er betalingsdeltakere.		
Forslag til nye satser gjelder fra: 1.1.19		
Hjemmel for vedtak: Introduksjonsloven m/forskrifter.		
Forrige (siste) vedtak om endring: KST-sak 082/17 («Strategidokument 2018 – 2021»)		

Areal og teknikk

Virksomhet Larvik brann og redning	Sats 2018	Forslag sats 2019
Feie og tilsynsgebyr bolig, pr. pipeløp/år	320	330
Feie og tilsynsgebyr fritidsbolig, pr. gang	1 000	1 040
Det foreslås en liten økning ut over prisstigning på grunn av lengre avstander etter kommunesammenslåing.		
Forslag til ny sats gjelder fra 1.1.2019		
Hjemmel for vedtak: Lov om brannvern med forskrifter		
Forrige (siste) vedtak om endring: Strategidokument 2018 - 2021		

GEBYRREGULATIV FOR PLAN-, BYGGE- OG OPPMÅLINGSSAKER FOR 2019.

Gebyrregulativ for Larvik kommune, gjeldende fra 1.1.2019.

Dersom ikke annet er omtalt i regulativet er alle gebyrer inkludert timepris, økt med 2,8 % fra 2018 til 2019.

Endringer i tekst og endringer utover 2,8 % er beskrevet under det punktet endringen gjelder.

Gebyrene er vedtatt med hjemmel i følgende lover/paragrafer:

- Bygge - og delingssøknader samt plansaker etter plan og bygningsloven av 27.06.08, jf. § 33-1.
- Oppmålingssaker etter lov om eiendomsregistrering (matrikkeloven) av 17.06.05, jf. §§ 30 og 32, samt forskrift av 26.06.09, § 16.
- Arbeider etter lov om eierseksjoner av 23.05.97, jf. § 7.
- Forurensningsloven av 13.03.81, samt forskrift av 01.06.04, §§ 2-12 og 11-4.

GENERELL DEL

- 1.1 Alle gebyrer betales til Larvik kommune etter oppgave fra virksomhetene. Behandlingsgebyr sendes tiltakshaver eller rekvirent. Behandlingsgebyr for reguleringsplaner sendes tiltakshaver før 1. gangs behandling i Det faste utvalg for plansaker (planutvalget).
- 1.2 Gebyrfastsettelsen i den enkelte sak kan ikke påklages da dette kun er oppfølging av regulativet. Tiltakshaver/part/søker som mener at det ilagte gebyret er uriktig, kan søke om reduksjon av gebyr, jf. § 1-3. Kommunens avgjørelser av søknad om reduksjon av gebyr for saker etter plan- og bygningsloven og matrikkeloven er å regne som enkeltvedtak og kan påklages til fylkesmannen.
- 1.3 Kommunen kan etter søknad, eller på eget initiativ, ettergi gebyret helt eller delvis dersom gebyret anses som åpenbart urimelig i forhold til arbeid og kostnader kommunen har hatt med saken, eller dersom gebyret anses som åpenbart urimelig av andre grunner. Personlige eller sosiale forhold kan ikke hensynstas i en slik vurdering.

Søknad om nedsettelse av gebyr utsetter ikke betalingsfristen. Ved oversittelse av saksbehandlingsfrister reduseres gebyret i henhold til regler i plan- og bygningsloven og i matrikkeloven.

- 1.4 I særskilte tilfeller kan gebyret beregnes etter medgått tid. Dette gjelder ikke for reguleringsplanbehandling.
Følgende timepriser skal benyttes:
 - Kontorarbeid og felt-/markarbeid enkeltperson kr. 970.
 - Feltarbeid assistent kr. 575.

- 1.5 Dersom gebyret er fastsatt etter punkt 1.3 eller 1.4, er dette enkeltvedtak som kan påklages til Fylkesmannen.
- 1.6 Gebyrer må betales selv om søknaden trekkes eller avslås.
Presisering:
Dersom søknaden trekkes før saksbehandler har påbegynt saksbehandlingen betales ikke gebyr.
- 1.7 Der hvor betalingssatsene er knyttet til bygningers størrelse, skal det benyttes bruksareal (BRA) for bygningen(e). BRA beregnes etter NS 3940. Dersom tiltaket ikke har noe bruksareal, beregnes gebyret etter flateinnhold (grunnarealet).
- 1.8 Merverdiavgift beregnes ikke ved innkreving av gebyrene, unntatt merkemateriell på oppmåling, regulativets punkt 4.9.
- 1.9 Gebyrene skal beregnes etter det regulativet som gjelder den dato kommunen mottar komplett planforslag, søknad eller begjæring/rekvisisjon.
- 1.10 Kommunen er ansvarlig overfor tinglysingsmyndigheten for at eventuelle tinglysingsgebyr blir betalt. Det samme gjelder evt. dokumentavgift ved arealoverføring. Kostnader som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretning, viderefaktureres til rekvisenten. Utskriving og innkreving av statlige og kommunale gebyrer skal skje samordnet.
- 1.11 I gebyrene for byggesaker, oppmåling og eierseksjonerings inngår utlevering av situasjonskart.
- 1.12 Behandlingsfristen for oppmålingssaker løper ikke etter lovbestemt frist i perioden 15. november til 31. mars påfølgende år, på grunn av blant annet snø og mørketid, jf. Matrikkelforskriften § 18 del 3.
Begrunnelse for endring:
Ønskes endret fra 1. desember til 15. november, for å ha lik praksis i Lardal og Larvik. Grunnet snø og vanskelig å få målt og rekonstruert grenser. Erfaringsmessig er sesongen i Lardal fra 15. november.
- 1.13 Paragrafhenvisninger kan bli endret som følge av varslet lovendring.

2.0 Gebyrregulativ byggesaker

		2018	2019
2.1	Helårsboliger og fritidsboliger etter PBL § 20-1		
2.1.1	Eneboliger/fritidsboliger, pr boenhet Enebolig med sekundærleilighet (inntil 50 m ²). (enebolig med større sekundærleilighet gebyrlegges etter pkt. 2.1.2).	Kr. 21.400 Kr. 28.050	Kr. 22.000 Kr. 28.850
2.1.2	Rekkehus kjedehus, tomannsboliger og andre boligbygg, inkl. oppdeling pr. enhet, inntil 2 etg. Boligbebyggelse i blokk pr. boenhet	Kr. 16.850 Kr. 10.000	Kr. 17.300 Kr. 10.300
2.2	Øvrige søknadspliktige bygg etter PBL § 20-1 Andre kategorier nybygg samt tilbygg, påbygg, hovedombygging og bruksendring.		
	• 0-50 m ²	Kr. 6.200	Kr. 6.400
	• 51-100 m ²	Kr. 10.700	Kr. 11.000
	• 101-200 m ²	Kr. 16.100	Kr. 16.550
	• 201-500 m ²	Kr. 18.800	Kr. 19.350
	• 501 m ² og større, for de første 500 m ²	Kr. 26.900	Kr. 27.650
	• Deretter pr. m ²	Kr. 34	Kr. 35
	• For plasthaller, landbruksbygg over 1000 m ² , ridehaller mv. beregnes gebyr etter 50 % av satsene over.		
2.3	For søknad uten krav til ansvarsrett etter PBL § 20-2		
	Garasjer og uthus inntil 70 m ² bruksareal (pr. enhet) Boder inntil 15 m ² bruksareal (pr. enhet) For andre tiltak uten krav til ansvarsrett etter PBL § 20-2 beregnes gebyr etter BRA:	Kr. 4.600 Kr. 1.700	Kr. 4.750 Kr. 1.750
	• Under 30 m ²	Kr. 2.500	Kr. 2.550
	• 31-100m ²	Kr. 4.900	Kr. 5.050
	• 101m ² –	Kr. 9.700	Kr. 9.950
2.4	Brygger		
	Oppføring av ny brygge/erstatning for eksisterende brygge Tillegg for båtplasser:	Kr. 4.700	Kr. 4.850
	• 5-15	Kr. 3.650	Kr. 3.750
	• 16-30	Kr. 5.750	Kr. 5.900
	• Over 30	Kr. 9.400	Kr. 9.650
	Brygge, endring Andre tiltak i marine områder	Kr. 3.650 Kr. 4.700	Kr. 3.750 Kr. 4.850

2.5	Øvrige søknadspliktige tiltak		
	Rehabilitering av piper	Kr. 1.900	Kr. 1.950
	Godkjenning av en enkelt ansvarsrett	Kr. 1.900	Kr. 1.950
	Fravik fra TEK (pr. bestemmelse det søkes fravik fra)	Kr. 4.700	Kr. 4.850
	Søknad om flere like tiltak, f.eks. rehabilitering av bad, innglassing av balkonger mv. (det beregnes gebyr for maksimalt 15 like tiltak)	Kr. 3.750	Kr. 3.850
	Igangsettingstillatelse utover den første	Kr. 2.850	Kr. 2.950
	Midlertidig brukstillatelse	Kr. 2.850	Kr. 2.950
	Forlengelse av midlertidig brukstillatelse	Kr. 1.900	Kr. 1.950
	Ferdigattest for tiltak godkjent før 2010	Kr. 2.850	Kr. 2.950
	Rivning av bygning under 100 m ² BRA	Kr. 2.850	Kr. 2.950
	Rivning av bygning over 100 m ² BRA	Kr. 3.750	Kr. 3.850
	For rivning av tiltak som under oppføring faller inn under regulativets pkt. 2.3 (tiltak uten ansvarsrett) betales et gebyr tilsvarende 50 % av byggesaksgebyret i pkt. 2.3.		
	For øvrige tiltak som krever behandling etter plan- og bygningsloven betales et gebyr på: Dette kan eksempelvis være skilt, sammenføring av bruksenheter, nettstasjoner, konstruksjoner og anlegg (både sjø og land), tekniske installasjoner, fasadeendring, endring av tidligere vedtak. Det kan her bli behov for å beregne noen saker etter medgått tid (pkt. 1.4) hvor gebyret vil bli vesentlig urimelig.	Kr. 3.750	Kr. 3.850
2.6	Reviderte søknader og tegninger/endringssøknader Med revidert søknad/endringssøknad menes endringer det søkes om etter at rammetillatelse eller ett-trinnstillatelse er gitt, men før bygget eller tiltaket er tatt i bruk. Slikt gebyr beregnes likevel ikke dersom endringen er fremmet for å imøtekomme naboprotekt eller naboklage. Etter at tiltaket er tatt i bruk betales fullt gebyr for søknad om endring. Medfører endringen at bruksareal eller flateinnholdet (grunnarealet) øker, eller endringen innebærer en oppdeling av enheter e.l., beregnes gebyr etter §§ 2.1.2, 2.2 og 2.3, evt. Som tillegg til gebyr for andre endringer.	Kr. 3.750	Kr. 3.850
2.7	Dispensasjoner		
2.7.1	For dispensasjoner i henhold til PBL § 19-2 betales gebyr pr. dispensasjon.	Kr. 7.950	Kr. 8.150
2.7.2	Ved dispensasjon etter PBL § 19-2 der andre myndigheter er høringspart betales pr. dispensasjon.	Kr. 10.100	Kr. 10.400
2.7.3	For saker som har særskilt enkel karakter og det foreligger lang praksis i tilsvarende saker, kan rådmannen etter en skjønnsmessig vurdering redusere gebyret med inntil 50 %.		

2.7.4	Søknad om felling, topping og vesentlig beskjæring av store trær – gebyrlegges etter medgått tid, jf. pkt. 1.4 kontorarbeid, begrenset oppad til tre timer. <u>Begrunnelse for endring:</u> <i>Felling, topping og vesentlig beskjæring av krone eller rotsone av store edelløvtrær og norsk furu, krever dispensasjon fra kommuneplanens arealdel § 2.13. Ved en slik dispensasjonssøknad skal det foreligge en uttalelse fra trepleier og vurderingene som må gjøres av kommunen blir mindre omfattende enn ved andre dispensasjonssøknader. Dispensasjonssøknader for felling, topping og vesentlig beskjæring av større trær foreslås derfor gebyrbelagt lavere enn andre dispensasjonssøknader.</i>		
2.8	Forhåndskonferanser		
2.8.1	Saker etter PBL. § 20-3	Kr. 4.700	Kr. 4.850
2.8.3	Saker etter PBL. § 20-4 og 20-5	Kr. 2.850	Kr. 2.950
2.9	Søknader etter PBL § 20-1, bokstav m – delesaker (Det kommer gebyr i tillegg for oppmålingssaken, se pkt. 4.0)		
2.9.1	Pr. enhet i regulert område	Kr. 11.200	Kr. 11.500
2.9.2	Pr. enhet, bebygd	Kr. 8.150	Kr. 8.400
2.9.3	Pr. enhet utenfor regulert område, ubebygd	Kr. 14.800	Kr. 15.200
2.9.4	Tilleggsparsell/grensejustering/arealoverføring	Kr. 2.850	Kr. 2.950
2.9.5	For saker hvor det fattes vedtak som gjelder enkelttomter i felt som søkes fradelt samtidig, betales etter samlet tomteareal:		
	• 0-5 daa	Kr. 21.200	Kr. 21.800
	• 5-10 daa	Kr. 31.700	Kr. 32.600
	• 10 daa og mer	Kr. 48.400	Kr. 49.750
2.10	Personlig godkjenning (selvbygger) Gebyr pr. søknad	Kr. 3.450	Kr. 3.550
2.11	Sakkyndig bistand Kommunen kan rekvirere sakkyndig bistand etter PBL § 25-2 2. ledd for tiltakshavers regning.		
2.12	Etterspørring av dokumentasjon/avvisning Der kommunen må etterspørre ansvarlig søker skriftlig om vedlegg som manglet til søknaden (gjelder for eksempel situasjonsplan, ansvarsrettsøknad, tegninger som snitt, plan og fasader, eller be om ny situasjonsplan på grunn av manglende trådkors med koordinater) tas et tilleggsgebyr på: Der søknaden returneres som mangelfull ilegget et gebyr på: Tilsvarende gebyr legges der hvor søknaden må avvises.	Kr. 2.850 Kr. 3.750	Kr. 2.950 Kr. 3.850

2.13	Ulovlig byggearbeid/tilsyn For byggearbeid som er igangsatt uten at det foreligger nødvendig søknad og tillatelse eller hvor tiltak er oppført i strid med vedtak, ilegges et tilleggsgebyr til det vanlige saksbehandlingsgebyret.	Kr. 6.650	Kr. 6.850
2.14	Gebyr for saksbehandling og kontroll for avløpsanlegg, etter forskrift om begrensning av forurensning, jf. forurensningsloven § 52 a.		
2.14.1	• Utslippstillatelse inntil 15 pe: • Søknad om utslippstillatelse etter pålegg om utbedring samt utvidelse av eksisterende anlegg: (Beregningsgrunnlag pr. 1 boenhet er 5 pe)	Kr. 3.900 + kr. 970 pr. enhet. Kr. 2.650	Kr. 4.000 + kr. 1.000 pr. enhet Kr. 2.700
2.14.2	Anlegg 15-1000 pe (større anlegg):		
	• Utslippstillatelse 15-50 pe	Kr. 5.500 + kr. 800 pr. enhet	Kr. 5.650 + kr. 825 pr. enhet
	• Utslippstillatelse 50-100 pe	Kr. 7.050 + kr. 650 pr. enhet	Kr. 7.250 + kr. 670 pr. enhet
	• Utslippstillatelse 100-1000 pe	Kr. 9.850 + kr. 550 pr. enhet	Kr. 10.125 + kr. 565 pr. enhet
	Beregningsgrunnlag pr. 1 boenhet er 3,5 pe. Gebyrene under pkt. 2.14.2 dekker ikke kostnader ved annonsering. Slike kostnader må dekkes av tiltakshaver.		
2.14.3	Behandling av ulovlig utslipp:		
	• Faktureres etter medgått tid med minimumsbeløp • Faktureres etter medgått tid med maksimumsbeløp	Kr. 5.550 Kr. 19.100	Kr. 5.700 Kr. 19.650
2.14.4	Årsgebyr for kontroll av eldre og nye separate avløpsanlegg: Gjelder ikke anlegg med krav om serviceavtale/årlig rapportering til kommunen.	Kr. 140	Kr. 145
2.15	Gebyr for saksbehandling og kontroll for opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider, jf. forurensningsforskriften § 2-12.		
2.15.1	Behandling og godkjenning av tiltaksplaner	Kr. 2.950	Kr. 3.050

3.0 Gebyrregulativ arealplansaker

		2018	2019
3.1	Avklaring av privat planinitiativ Sak til det faste utvalg for plansaker for å få en avklaring av om initiativet kan jobbes videre med eller om det skal stoppes. <u>Begrunnelse for endring:</u> <i>Begrepet planforespørsel er ikke lenger i plan-og bygningsloven, men er erstattet med begrepet privat planinitiativ. Etter § 12-8 har man krav på en avklaring av om et planinitiativ skal stoppes eller om tiltakshaver kan jobbe videre med prosjektet. Gebyret foreslås redusert for å øke fokuset på tidlig planavklaring.</i>	Kr. 14.300	Kr. 5.000
3.2	Behandlingsgebyr reguleringsplaner Faktureres når plansaken mottas til behandling		
a)	Gebyret tas bort. <u>Begrunnelse for endring:</u> <i>For å komme næringen i møte og understreke ønske om at kommunens campingplasser reguleres, foreslås det at det ikke kreves fast gebyr for behandling av reguleringsplaner for campingplasser. Bakgrunnen er bl.a. tilbakemeldinger fra campingnæringen knyttet til det totale kostnadsnivået ved regulering.</i>	Kr. 45.900	
b)	Arealgebyr: 0 – 5 daa 5 - 10 daa 10 – 20 daa	Kr. 50.900 Kr. 63.550 Kr. 96.100	Kr. 52.300 Kr. 65.350 Kr. 98.800
	Fra 21 daa betales kr. 98.800,- pluss gebyr pr. påbegynt daa: For campingplasser gjelder følgende arealgebyr: 0 – 50 daa 50 – 100 daa 100 daa og mer	Kr. 1.020 pr. daa Kr. 20.400 Kr. 51.000 Kr. 71.400	Kr. 1.050 pr. daa Kr. 20.950 Kr. 52.450 Kr. 73.400
c)	<u>Bearbeidingsgebyr</u> Gebyr for bearbeiding av planforslag i henhold til gjeldende SOSI-standard for reguleringsplaner. Blir fakturert hvis planen ikke er utarbeidet i henhold til denne, og etter kommunens dokumenterte utgifter.	Faktureres etter medgått tid jf. pkt. 1.4, dog ikke mindre enn kr. 15.300.	Faktureres etter medgått tid jf. pkt. 1.4, dog ikke mindre enn kr. 15.725

d)	<u>Tillegg for bebyggelse (utnyttelsesgrad):</u> For detaljerte reguleringsplaner betales også gebyr for bebyggelse (utnyttelsesgrad). Bare ny bebyggelse og omdisponering av eksisterende bebyggelse skal regnes med. Ved endring av formål skal all eksisterende bebyggelse regnes med. Gebyr beregnes av bruksareal (BRA) med: For industriformål/lager beregnes gebyr av bruksareal (BRA) med: Utnyttelse oppgitt på annen måte skal regnes om til BRA. Ved endring av formål skal all eksisterende bebyggelse regnes med.	Kr. 10 pr. m ² Kr. 5 pr. m ²	Kr. 10 pr. m ² Kr. 5 pr. m ²
e)	<u>Unntak fra gebyrer under 3.2 b)</u> Følgende formål blir ikke gebyrlagt: • Idrettsanlegg • Grønnstruktur • Eksisterende samferdselsanlegg • LNF-formål: eksisterende jord- og skogbruksområder, naturformål, friluftsmål, naturvern, jordvern, vern av kulturmiljø eller kulturminne, særlige landskapshensyn. • Bruk og vern av sjø og vassdrag: friluftsområde i sjø og vassdrag, badeområde, skipsled, havneområde i sjø, naturområde i sjø og vassdrag, regattabane. • Hensynssoner: når areal innenfor hensynssone ikke kan brukes på regningssvarende måte.		
f)	Ved reguleringsendring hvor deler av temaene er vurdert tidligere og gjelder fortsatt, beregnes 70 % av arealgebyr etter reglene i 3.2 b). For planer som ikke er i samsvar med arealbruken i kommunedelplanene og kommuneplanens arealdel, betales et tillegg på 25 % av beregnet gebyr. <u>For campingplasser gjelder følgende:</u> Ved endring av eksisterende reguleringsplaner, hvor deler av temaene er vurdert tidligere og gjelder fortsatt, kan administrasjonen beregne 50 % av arealgebyr etter reglene i 3.2 b). <u>Begrunnelse for endring:</u> <i>Det er ikke ønskelig å kreve høyere gebyrer i sentrumssonene hvor vi ønsker mer utvikling og gjennomføring av gode, regulerte prosjekter.</i>		
h)	<u>Mindre endringer av reguleringsplan</u> Mindre endringer av reguleringsplan, jf. PBL § 12-14. Små endringer (liten endring) som gjennomføres administrativt uten politisk behandling.	Kr. 25.700 Kr. 7.150	Kr. 26.400 Kr. 7.350

i)	<u>Planprogram</u> For planer der det er krav om planprogram (jf. PBL § 4-1 og vedlegg I og II i forskrift om konsekvensutredning) beregnes det et behandlingsgebyr når saken sendes til politisk behandling.	Kr. 32.050	Kr. 32.950
j)	<u>Konsekvensutredning</u> Det beregnes et behandlingsgebyr pålydende: Dette kommer i tillegg til gebyret under pkt. 3.2 a) og b).	Kr. 32.050	Kr. 32.950
3.3	Tilbaketrekking av plan og planer som ikke vedtas lagt ut til offentlig ettersyn Dersom tiltakshaver trekker plansaken før politisk behandling, betales 50 % av beregnet gebyr etter 3. 2. Dersom planutvalget/kommunestyret vedtar at reguleringsplanen ikke skal legges ut til offentlig ettersyn betales 75 % av beregnet gebyr etter 3.2.		
3.4	Andre bestemmelser Kommunale planer fremmet av andre kommunale tjenesteområder, virksomheter og foretak, faktureres i tråd med vedtatt gebyrregulativ.		

4.0 Gebyrregulativ oppmålingssaker

		2018	2019
4.1	Oppretting av matrikkelenhet		
4.1.1	Oppretting av grunneiendom og festegrunn:		
	Areal fra 0 – 2000 m²	Kr. 23.150	Kr. 23.800
	Areal fra 2001 – 5000 m²	Kr. 26.350	Kr. 27.100
	Areal fra 5001 – 20 000 m²	Kr. 37.150	Kr. 38.200
	Over 20 000 m², etter medgått tid, likevel ikke mindre enn satsen for inntil 20 000 m²		
	Punktfeste der merking/måling ikke er nødvendig	Kr. 5.900	Kr. 6.050
	Punktfeste der merking/måling er nødvendig	Kr. 10.600	Kr. 10.900
	Ved samtidig fradeling av tilgrensende tomter, er gebyret 75 % av overstående gebyr f.o.m. tomt nr. 6.		
4.1.2	Oppretting av tilleggsareal:		
	Areal fra 0 – 250 m²	Kr. 8.150	Kr. 8.400
	Areal fra 251 – 500 m²	Kr. 12.050	Kr. 12.400
	Areal fra 501 m² - 1000 m²	Kr. 17.800	Kr. 18.300
	Areal fra 1001 m² som pkt. 4.1.1		
4.1.3	Nytt punkt: Oppretting av grunneiendom eller tilleggsareal over større sammenhengende LNF-arealer, som er tilleggsareal til nabobruk. Opprettingen/tilleggsarealet må ikke ha påstående boliger, våningshus, kårboliger eller fritidsboliger. Gebyret for slike saker, for matrikkelenhet mindre enn 100 daa, er fastsatt etter medgått tid, jf. gebyrregulativet pkt. 1.4, dog ikke mindre enn 20.000 kr. <u>Begrunnelse for nytt punkt:</u> <i>I tilfeller hvor det gjelder fradeling/arealoverføring av tilleggsarealer i landbruket, harmoniserer ikke dagens gebyr med omfanget av arbeidsoppgaven.</i>		
4.1.4	Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn: Ønskes klarlegging av matrikkelenhetens grenser samtidig, som pkt. 4.1.1.	Kr. 5.900	Kr. 6.000
4.1.5	Oppmåling av uteareal på eierseksjon: Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon		
	Areal fra 0 – 250 m²	Kr. 11.100	Kr. 11.400
	Areal fra 251 – 1000 m²	Kr. 17.650	Kr. 18.150
	Areal fra 1001 m² – økning pr. påbegynt daa.	Kr. 1.300	Kr. 1.350
	Dersom tilhørende bygningsdel(er) ligger på bakkenivå, dvs. ingen seksjoner i høyden, vises det til pkt. 4.1.2. Det tilkommer også gebyr for selve eierseksjoneringen.		
	Kontorforretning	Kr. 5.900	Kr. 6.000

4.1.6	Oppretting av anleggseiendom: Gebyr som for oppretting av grunneiendom.		
	Volum fra 0 – 2000 m³	Kr. 23.850	Kr. 24.500
	Volum fra 2001 m³ – økning pr. påbegynt 1000m³	Kr. 1.200	Kr. 1.250
4.1.7	Registrering av uregistret jordsameie: Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid.		
4.1.8	Oppretting av matrikkelenhet med utsatt oppmålingsforretning: I tillegg kommer gebyr for å utføre oppmålingsforretning, basert på gjennomføringstidspunktet. Det vises til pkt. 4.1.1, 4.1.2, 4.1.5.	Kr. 4.200	Kr. 4.300
4.1.9	Nytt punkt: Oppmålingsforretning med utsatt merking, jf. matrikkelforskriften § 25. I saker der oppmålingsforretning er avholdt, men permanent merking ikke er gjennomført vil kostnader med utsetting av grenser følge gebyrregulativet pkt. 4.5.1, kulepunkt 1 og 2. <u>Begrunnelse for nytt punkt:</u> <i>I enkelte tilfeller er det ønskelig å avholde oppmålingsforretningen, men merkingen må utsettes til området er ferdig opparbeidet med veger og infrastruktur.</i>		
4.1.10	Ommatrikulering av tidligere koordinatbestemt matrikkelenhet: Gjelder kontorforretning og matrikkelføring.	Kr. 4.200	Kr. 4.300
4.1.11	Matrikkelføring av jordskiftesak betales etter medgått tid.		
4.1.12	Ny matrikkelenhet større enn 100 daa, jf. Matrikkelforskriften § 42, betales etter medgått tid jf. pkt. 1.4.		
4.2	Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, eller må avvises, eller ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold, eller av andre grunner ikke kan fullføres: - Før beramming av forretning - Etter beramming av forretning Etter avholdt forretning betales det 80 % av gebyret. Dersom måling er påbegynt, betales 100 % av gebyret.	Kr. 870 Kr. 4.900	Kr. 900 Kr. 5.050

4.3	Grensejustering		
4.3.1	Grunneiendom festegrunn og jordsameie: Maksimalt areal er 500 m ² . En eiendom kan imidlertid ikke avgi brutto areal (ved tosidig justering) som i sum overstiger 20 % av den minste eiendommens areal før justeringa, dog ikke avgi eller motta mer enn 5 % nettoareal.		
	Samlet areal fra 0 – 250 m²	Kr. 7.650	Kr. 7.850
	Samlet areal fra 251 – 500 m²	Kr. 10.550	Kr. 10.850
	Samlet areal fra 501 – 1000 m²	Kr. 17.650	Kr. 18.150
4.3.2	Anleggseiendom: For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m ³ .		
	Samlet volum fra 0 – 250 m³	Kr. 12.550	Kr. 12.900
	Samlet volum fra 251 – 1000 m³	Kr. 17.650	Kr. 18.150
4.4	Arealoverføring		
4.4.1	Grunneiendom, festegrunn og jordsameie: Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.		
	Areal fra 0 – 250 m²	Kr. 8.150	Kr. 8.400
	Areal fra 251 – 500 m²	Kr. 12.050	Kr. 12.400
	Areal fra 501 m² - 1000 m²	Kr. 17.750	Kr. 18.250
	Areal fra 1001m² som pkt. 4.1.1		
4.4.2	Anleggseiendom: For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenslåing er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.		
	Volum fra 0 – 250 m³	Kr. 12.550	Kr. 12.900
	Volum fra 251 – 500 m³	Kr. 17.650	Kr. 18.150
	Volum over 501m³ som pkt. 4.1.5		
4.5	Oppmålingsforretning		
4.5.1	Nymerking av grensepunkt tidligere koordinatbestemt i oppmålingsforretning/eller tilsvarende forretning:		
	For inntil 2 punkter	Kr. 2.850	Kr. 2.950
	For overskytende grensepunkter, pr. punkt	Kr. 1.400	Kr. 1.450
	I nye boligfelt hvor 1. gangs grensemerking er ødelagt/fjernet som en følge av anleggsarbeid, betales nymerking etter anvendt tid, jf. pkt. 1.4.		

4.5.2	Klarlegging av eksisterende grenselinje som ikke tidligere er koordinatbestemt eller klarlegging av rettigheter:		
	• For 1 grenselinje (2 punkt)	Kr. 7.450	Kr. 7.650
	• For overskytende grenselinjer, pr. linje (linje er mellom 2 grensepunkter)	Kr. 2.600	Kr. 2.650
	• For ekstrapunkt på rettlinje	Kr. 1.400	Kr. 1.450
	• Dersom alle grensene rundt eiendommen skal gås opp betales etter pkt. 4.1.1 – (minus) 25 %.		
	• Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.		
4.5.3	Ved pålegg etter PBL. § 21-4 5. ledd bokstav a om klarlegging av enkeltgrense før tiltak kan starte, settes gebyret til 50 % av pkt. 4.5.2.		
4.6	Registrering av referanse til privat avtale om eksisterende grense		
	• For 1 grenselinje (2 punkt)	Kr. 2.500	Kr. 2.550
	• For overskytende grenselinjer, pr. linje	Kr. 610	Kr. 625
	Alternativt kan gebyr fastsettes etter medgått tid, dog ikke mindre enn for 2 punkter.		
4.7	Utstedelse av matrikkelbrev		
	Maksimalsatsene reguleres av Kartverket. Dersom disse blir endret, vil kommunen benytte de endrede satsene.		
	• Matrikkelbrev inntil 10 sider	Kr. 175	Kr. 175
	• Matrikkelbrev over 10 sider	Kr. 350	Kr. 350
	• Endring i gebyr for matrikkelbrev reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.		
4.8	Salg av matrikelopplysninger		
	Kartverket kan i forskrift fastsette utfyllende betalingssatser for salg av matrikkeldata. Kommunen vil benytte disse når de foreligger.		
4.9	Merkemateriell		
	• Grensemerker betales pr. stk. (mva. inkludert i beløpet)	Kr. 60	
5.0	Eierseksjonering		
	• Fast grunnbeløp	Kr. 7.000	Kr. 7.200
	• Tillegg pr. befaring	Kr. 1.500	Kr. 1.550
	• Tillegg pr. seksjon	Kr. 300	Kr. 310
5.1	Ny behandling av avslått søknad		
	Der fornyet søknad om seksjonering eller reseksjonering av et bruksnummer fører til godkjenning eller nytt avslag, skal halvparten av tidligere gebyr komme til fratrekk dersom søknaden kommer til kommunen innen tre måneder etter dato for første avslag.		

6.0	Sammenslåing Sammenslåing av to eller flere tinglyste matrikkelenheter: Tjenesten er ikke gebyrbelagt verken i kommunen eller hos tinglysingen, Kartverket.		
7.0	Salg av eiendomsopplysninger		
	• Eiendomsmeglerpakke, generell	Kr. 1.800	Kr. 2.325
	• Eiendomsmeglerpakke, ubebygd tomt	Kr. 900	Kr. 925
	• Eiendomsmeglerpakke, borettslag	Kr. 900	Kr. 890
	• Takstpakke	Kr. 1.800	Kr. 2.325
	• Eiendomsinformasjon fra matrikkelen	Kr. 170	-
	• Bygningsdata fra matrikkelen	Kr. 170	Kr. 255
	• Situasjonsskart	Kr. 290	Kr. 155
	• Historisk målebrev	Kr. 180	-
	• Eiendomsliste med koordinatliste	Kr. 180	Kr. 140
	• Godkjente bygningstegninger	Kr. 250	Kr. 270
	• Ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse	Kr. 160	Kr. 190
	• Seksjoneringstillatelse	Kr. 180	Kr. 190
	• Planrapport med bestemmelser	Kr. 250	Kr. 295
	• Nye planer/endringer under arbeid	Kr. 135	-
	• Tilknytning til kommunalt vann og avløp	Kr. 180	Kr. 230
	• Adkomst til eiendommen	Kr. 150	Kr. 110
	• Informasjon om boplikt		Kr. 120
	• Kommunale gebyr	Kr. 150	Kr. 255
	• Legalpant	Kr. 150	Kr. 175
	• Opplysninger om piper og ildsteder	Kr. 150	Kr. 255
	<u>Begrunnelse for endring:</u> Areal og teknikk har satt i gang en jobb med digitalisering av tjenesten slik at arbeidet blir forenklet. Noen produkter/gebyr blir fjernet eller slått i sammen med et annet. Eks. planinformasjon. Areal og teknikk har hatt en gjennomgang av alle gebyrene knyttet til salg av eiendomsopplysninger, og korrigert disse. Pakkeprisen for meglerpakker og takstpakke blir redusert tilsvarende.		

Vann, avløp og renovasjon

	Sats 2018	Forslag sats 2019
Abonnementssatser VAR pr år		
Vann bolig over 70 m2	2 791	2 987
Avløp bolig over 70 m2	3 842	3 919
Renovasjon	1 800	2 052
Sum bolig over 70 m2	8 433	8 958
Vann bolig under 70 m2	2 017	2 158
Avløp bolig under 70 m2	3 024	3 084
Renovasjon	1 800	2 052
Sum bolig under 70 m2	6 841	7 294
Vann pr. m3	9,68	10,36
Avløp pr. m3	10,22	10,42
Bolig slam mest brukte størrelse	727	742
Vann tilknytning	6 000	6 000
Avløp tilknytning	10 000	10 000
Det foreslås en økning i gebyrene for vann med 7,0 %. Avløpsgebyrene økes med 2,0 % og renovasjonsgebyrene økes med 14,0% i forhold til satsene for 2018. Den totale gebyr økningen fra 2018 til 2019 for en normalbolig i Larvik er på 6,2 % som utgjør 525 kr. For mindre boliger er økningen 6,6 %. En bolig under 70 m2 betaler for er 70 m3. Tilknytningsgebyrene for vann og avløp foreslås uendret i forhold til gamle Larvik. Det er budsjettert med inntektsføringer fra fond i 2019 på 2,2 mill. på avløp. Dette er overdekning fra 2017 som tilbakeføres abonnentene. Alle tidligere fondsavsetninger, som følge av overdekning tidligere år, er inntektsført. Sogn gjenvinningsstasjon i Lardal tar samme priser og ordning for levering av avfall som Vesar har på Grida gjenvinningsstasjon. Eksisterende avtaler om avfall fra næringsvirksomheter i gamle Lardal kommune videreføres i 2019. Investeringer: Kommunalteknisk plan 2018-2021 legges til grunn for de utskiftninger som foretas i økonomiplanperioden. Investeringen på vann og avløp på rehabilitering er det samme hvert år i 4 års perioden med 70 mill. årlig. Samlet er VA investeringene noe større enn tidligere år. Den største enkeltinvesteringen på vann er vannledning Fagerli – Seierstad for å knytte kommunen til Vestfold interkommunale vannverk. På avløp er den største enkeltinvesteringen avløp Bommestad – Hølen. Fra 2020 økes investeringene ytterligere. Også på renovasjonsområdet foreslås det investeringer tilsvarende det som er beskrevet i kommunalteknisk plan. Innføring av egen dunk for glass- og metallemballasje høsten 2019 er det største tiltaket.		
Forslag til ny sats gjelder fra: 1.1.2019		
Hjemmel for vedtak: Lov av 1.7.2012 om kommunale vann- og avløpsgebyrer		
Forrige (siste) vedtak om endring: Strategidokument 2018 - 2021		

VAR GEBYR FOR 2019**Årsgebyr for boligstørrelse/type gebyr**

Boliger over 70 m2 (Stipulert forbruk 150m3)	2018 - sats	% - vis økning	Forslag 2019 abonnement	Forslag 2019 stipulert	Forslag 2019 sum	Gebyr Inkl. .mv.a
Vanngebyr	2 791	7,0	1 433	1 554	2 987	3 734
Avløpsgebyr	3 842	2,0	2 355	1 564	3 919	4 899
Renovasjonsgebyr	1 800	14,0	0	2 052	2 052	2 565
SUM	8 433	6,2	3 788	5 170	8 958	11 198

Boliger under 70 m2 (stipulert forbruk 70m3)	2018 - sats	% - vis økning	Forslag 2019 abonnement	Forslag 2019 stipulert	Forslag 2019 sum	Gebyr Inkl. .mv.a
Vanngebyr	2 017	7,0	1 433	725	2 158	2 698
Avløpsgebyr	3 024	2,0	2 355	729	3 084	3 855
Renovasjonsgebyr	1 800	14,0	0	2 052	2 052	2 565
SUM	6 841	6,6	3 788	3 506	7 294	9 118

Hytter (stipulert forbruk 70m3)	2018 - sats	% - vis økning	Forslag 2019 abonnement	Forslag 2019 stipulert	Forslag 2019 sum	Inkl. .mv.a
Innlagt vann	2 017	7,0	1 433	725	2 158	2 698
Avløpsgebyr	3 024	2,0	2 355	729	3 084	3 855
Vann fra vannpost 50m3	1 823	7,0	1 433	518	1 951	2 439
Renovasjon	819	14,0	0	934	934	1 168

Andre bygg (stipulert forbruk 500m3)	2018 - sats	% - vis økning	Forslag 2019 abonnement	Forslag 2019 stipulert	Forslag 2019 sum	Inkl. .mv.a
Vanngebyr	6 179	7,0	1 433	5 179	6 612	8 265
Avløpsgebyr	7 419	2,0	2 355	5 212	7 567	9 459

MÅLT FORBRUK

Vann:	2018 - sats	% - vis økning	Forslag 2019 abonnement	Forslag 2019	Forslag 2019 sum	Inkl. .mv.a
Fast gebyr	1 339	7,0	1 433	0	1 433	1 791
Målt forbruk pr. m3	9,68	7,0	0	10,36	10,36	12,95

Avløp:	2018 - sats	% - vis økning	Forslag 2019 abonnement	Forslag 2019	Forslag 2019 sum	Inkl. .mv.a
Fast gebyr	2 309	2,0	2 355	0	2 355	2 944
Målt forbruk pr. m3	10,22	2,0	0	10,42	10,42	13,03

Måleravlesning/stenge gebyr:	2018 - sats	% - vis økning	Forslag 2019 abonnement	Forslag 2019	Forslag 2019 sum	Inkl. .mv.a
Fast gebyr, måleravlesning	600	0,0	0	600	600	750
Fast gebyr, vannavstenging	500	0,0	0	500	500	625

Økonomiplan for 2019-2022

Slamgebyrer:	2018 - sats	Endring	abonnement	2019	sum	Inkl. .mv.a
Boliger-slamavskillere tømning hvert 2. år	727	2 %	0	742	742	928
Boliger – slamavskillere tømning hvert år 3 m ³	1 453	2 %	0	1 482	1453	1 853
Boliger - tette tanker tømning hvert 2. år 3 m ³	662	2 %	0	675	675	844
Boliger - tette tanker tømning hvert 2. år 6 m ³	1 070	2 %	0	1 091	1 091	1 364
Boliger-tette tanker tømning 2 g.hvert år 3 m ³	2 646	2 %	0	2 699	2 699	3 374
Boliger - tette tanker tømning hvert år 6 m ³	2 141	2 %	0	2 184	2 184	
Hytter - slamavskillere tømning hvert 4. år	378	2 %	0	386	386	483
Hytter – slamavskillere tømning hvert år 3 m ³	1 512	2 %	0	1 542	1 542	1 928
Hytter - tette tanker tømning hvert 2. år 3 m ³	757	2 %	0	772	772	965
Hytter - tette tanker tømning hvert 2. år 6 m ³	1 166	2 %	0	1 189	1 189	1 486
Hytter - tette tanker tømning hvert 2. år 9 m ³	1 750	2 %	0	1 785	1 785	2 231
Deponigebyr pr m ³	140	2 %	0	143	143	179
Ikke klargjort tanklokk, utsatt tømning	840	2 %	0	857	857	1 071
Tømning utenom rute betales etter faktura fra renovatør.						

DIFFERENSIERTE AVFALLSGEBYRER 2019**14% økning fra 2018****Husholdninger**

Gebyr	Rest liter	Matavfall liter	Papir liter	Plast liter	Gebyr kr u./mva	Gebyr kr inkl. mva.	Vare nr.
Standard	140	30	140	120	2 052	2 565	681
Standard Delt (1)	70	15	70	120	1 027	1 284	652
Standard ekstra	240	30	140	120	2 712	3 390	667
Standard ekstra Delt (1)	120	15	70	120	1 357	1 696	734
Standard ekstra + (2)	360	30	140	120	3 504	4 380	735
Hytterrenovasjon					934	1 168	674
Hytterrenovasjon helårs					2 052	2 565	788
Kompostering					-553	-691	690
Ekstra sekk (restavfall)	100					50	
Fellesløsninger							
Mat, papir, plast (3)		30	100	100	1 017	1 271	740
Mat, papir, plast (4)		15	50	50	508	635	736
Rest 140 (5)	140				831	1 039	738
Rest 240 (5)	240				1 425	1 781	739
Rest 360 (5)	360				2 138	2 673	741
Rest 500 (5)	500				2 969	3 711	742
Rest 660 (5)	660				3 918	4 898	743
Rest 770 (5)	770				4 573	5 716	744
Rest 1000 (5)	1 000				5 937	7 421	745
Nedgravd kontainer (6)	5 000				1 848	2 310	653

10 % rabatt er inkludert i prisene for fellesløsninger**(ikke for standard delt 652 og Standard ekstra delt 734).**

- 1) Til bruk ved 2 boenheter i samme hus, og hvor vedtatt forskrift krever gebyr for hver boenhet.
Alt. 2 naboer med lite avfall som ønsker å ha felles beholdere. Gir ikke grunnlag for 10% rabatt.
- 2) For familier o.a. med ønske om 360 L rest i en periode, f.eks. grunnet mange bleiebarn.
- 3) Fast del i fellesløsninger, og med variabel del av rest over 70 liter. 10% rabatt er inkludert.
- 4) Fast del i fellesløsninger, og tillegg av tilnærmet kun 70 liter rest. 10% rabatt er inkludert.
- 5) 10% rabatt er inkludert i alle prisene .
- 6) Ved bruk av nedgravd kontainer betaler den enkelte bruksenhet for et standard abonnement med 10% rabatt

BEREGNING AV VANNGEBYRET 2019 - 2022**Kommunalteknisk plan investeringer**

Alle tall i 1000 kroner

		2019	2020	2021	2022
2018	Avskrivningsgrunnlag 31.12.2018	568 779	546 279	523 279	499 779
2018	Investeringer 2018	40 000	40 000	40 000	40 000
2019	Kommunalteknisk plan	26 400	52 800	52 800	52 800
2020	Kommunalteknisk plan		73 400	73 400	73 400
2021	Kommunalteknisk plan			68 500	68 500
2022					68 500
Avskrivningsgrunnlag 01.01.2019		635 179	712 479	757 979	802 979

Avskrivninger	28 251	29 000	30 000	31 000	32 000
Renter 2,5%	11 978	15 879	17 812	18 949	20 074

Utgifter som inngår i beregningsgrunnlaget for vanngebyret:

	2018	2019	2020	2021	2022
Kapitalkostnader *)	34 956	44 879	47 812	49 949	52 074
Drift vannverk	14 925	15 958	16 277	16 603	16 935
Drift ledningsnett	17 550	17 581	17 933	18 291	18 657
Felleskostnader	311	311	311	311	311
Avsetning til fond		0	0	0	0
Inntekter	-313	-300	-300	-300	-300
Beregnete driftsutgifter	67 429	78 429	82 033	84 854	87 677
Overdekning tidligere år	0	0	0	0	0
Forslag vanngebyr	71 900	77 400	81 000	83 900	86 700
Forslag tilknytningsgebyr	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Gebyrinntekt	72 900	78 400	82 000	84 900	87 700
År	2018	2019	2020	2021	2022
Vanngebyr - enebolig over 70m2	2 791	2 986	3 125	3 237	3 345
Vanngebyr pr. m3	9,68	10,36	10,84	11,23	11,60
Total gebyrendring fra foregående år		7,6 %	4,7 %	3,6 %	3,3 %
Dekningsgrad	108 %	100 %	100 %	100 %	100 %

*) Avskrivningstider som bestemt i regnskapsforskriftene og rente på 2,5 % i hele perioden.

7,0 % gebyrøkning fra 2018.

BEREGNING AV AVLØPSGEBYRET 2019- 2022**Kommunalteknisk plan investeringer**

Alle tall i 1000 kroner

		2019	2020	2021	2022
2018	Avskrivningsgrunnlag 31.12.2018	516 792	493 092	468 892	444 192
2018	Investeringer				
2018	2018	40 000	40 000	40 000	40 000
2019	Kommunalteknisk plan	36 500	73 000	73 000	73 000
2020	Kommunalteknisk plan		100 200	100 200	100 200
2021	Kommunalteknisk plan			112 000	112 000
2022					112 000
Avskrivningsgrunnlag 01.01.2019		593 292	706 292	794 092	881 392

Avskrivninger	27 530	28 500	29 500	30 500	31 500
Renter 2,5%	10 066	14 832	17 657	19 852	22 035

Utgifter som inngår i beregningsgrunnlaget for avløpsgebyret:

	2018	2019	2020	2021	2022
Kapitalkostnader *)	37 470	43 332	47 157	50 352	53 535
Driftrenseanlegg/pumper	30 040	30 948	31 567	32 198	32 842
Drift ledningsnett	17 456	16 983	17 323	17 669	18 022
Fellesutgifter	311	311	311	311	311
Avsetning til fond	0	0	0	0	0
Diverse inntekter	-20	-20	-20	-20	-20
Beregnete driftsutgifter	85 257	91 554	96 338	100 511	104 691
Overdekning avsatt i 2017	145	2 200	0	0	0
Forslag avløpsgebyr	82 700	84 500	91 500	95 700	99 900
Forslag slamgebyr	2 800	2 800	2 800	2 800	2 800
Forslag tilknytningsgebyr	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Gebyrinntekt	87 645	91 500	96 300	100 500	104 700
År	2018	2019	2020	2021	2022
Avløpsgebyr -enebolig over 70m2	3 842	3 919	4 243	4 438	4 633
Avløpsgebyr pr. m3	10,22	10,42	11,29	11,81	12,32
Total gebyrendring fra foregående år		2,2 %	8,3 %	4,6 %	4,4 %
Dekningsgrad	103 %	100 %	100 %	100 %	100 %

*) Avskrivningstider som bestemt i regnskapsforskriftene og rente på 2,5 % i hele perioden.
2,0 % gebyrøkning fra 2018

Beregning av renovasjonsgebyret 2019 - 2022

Alle tall i 1000 kroner

		2019	2020	2021	2022
2018	Grunnlag 01.01.2019	53 656	49 706	45 756	41 806
2018	Investeringer 2018	890	890	890	890
2019	Kommunalteknisk plan	4 100	8 200	8 200	8 200
2020	Kommunalteknisk plan		1 400	1 400	1 400
2021	Kommunalteknisk plan			700	700
2022					700
Avskrivningsgrunnlag 01.01.2019		58 646	60 196	56 946	53 696

Avskrivninger	4 146	4 500	5 000	5 200	5 300
Renter 2,5%		1 466	1 505	1 424	1 342

Utgifter som inngår i beregningsgrunnlaget for renovasjonsgebyret:

	2018	2019	2020	2021	2022
Kapitalkostnader	4 541	5 966	6 505	6 624	6 642
Driftskostnader	46 056	46 631	47 564	48 515	49 485
Felleskostnader	155	155	155	155	155
Inntekter fra VESAR 2,5% rente	-4 240	-4 100	-4 100	-4 100	-4 100
Avsetning til fond	0	0	0	0	0
Diverse inntekter	-1 961	-2 081	-2 081	-2 081	-2 081
Beregnete driftsutgifter	44 551	46 571	48 043	49 113	50 102
Overdekning i 2017	1 460	0	0	0	0
Forslag avfallsgebyr	40 700	46 600	48 000	49 100	50 100
Gebyrinntekt	42 160	46 600	48 000	49 100	50 100
År	2018	2019	2020	2021	2 022
Standard abonnement	1 800	2 052	2 114	2 162	2 206
Total økning gebyr		14,5 %	3,0 %	2,3 %	2,0 %
Dekningsgrad	95 %	100 %	100 %	100 %	100 %

*) Avskrivningstider som bestemt i regnskapsforskriftene og rente på 2,5% i hele perioden.

VESAR 20 år lånetid, 2,0 % rente, 20 år lineær avskrivning

14 % gebyrøkning fra 2018

**Larvik
kommune**

larvik.kommune.no